

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

Právnická fakulta

Katedra občanského práva

Výkon rozhodnutí a exekuce (srovnání)

Diplomová práce

Jaroslav Mlateček

Vedoucí diplomové práce:

JUDr. Petr Smolík, Ph.D.

2009

Praha, prosinec

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci zpracoval samostatně a že jsem v ní vyznačil všechny prameny, z nichž jsem čerpal, způsobem ve vědecké práci obvyklým.

Podpis

V Praze 14.12.2009

Jaroslav Mlateček

Poděkování

Děkuji panu JUDr. Petru Smolíkovi, Ph.D., vedoucímu mé diplomové práce za cenné připomínky a účinnou pomoc při zpracování.

Podpis

V Praze 14.12.2009

Jaroslav Mlateček

Obsah:

Obsah:	1
Úvod.....	6
1. Vysvětlení pojmů.....	6
2. Prameny	7
2.1 Občanský soudní řád.....	7
2.2 Exekuční řád	8
2.3 Vztah OSŘ a EŘ	8
3. Předpoklady exekuce	9
4. Exekuční titul.....	11
4.1. Výčet exekučních titulů podle § 274 OSŘ.....	12
4.2 Výčet exekučních titulů podle § 40 EŘ	15
4.3 Vykonatelnost exekučních titulů	16
5. Příslušnost soudů	18
6. Účastníci řízení	21
6.1 Přechod práv a povinností.....	22
7. Návrh na nařízení výkonu rozhodnutí a exekuce.....	24
7.1 Návrh na výkon rozhodnutí	24
7.2. Návrh podle EŘ	30
8. Nařízení výkonu rozhodnutí a exekuce	32
8.1 Nařízení výkonu rozhodnutí	32
8.1.1 Činnost soudu před nařízením exekuce	32
8.1.2 Nařízení výkonu rozhodnutí	35
8.2 Nařízení exekuce podle EŘ.....	38
8.2.1 Usnesení o nařízení exekuce.....	38
8.2.2 Exekuční příkaz a generální inhibitorium.....	41
8.3 Opravné prostředky.....	44
9. Způsoby exekuce	46
9.1 Srážky ze mzdy.....	47
9.2 Příkázání pohledávky.....	52
9.2.1 Příkázání pohledávky z účtu u peněžního ústavu	53
9.2.2 Příkázání jiných peněžitých pohledávek.....	56
9.2.3 Postižení jiných majetkových práv	58
9.3 Příkaz k výplatě z účtu u peněžního ústavu	58
9.4 Prodej movitých věcí	59
9.4.1 Srovnání s úpravou v EŘ	63
9.5 Prodej nemovitosti	63
9.5.1 Prodej spoluvlastnického podílu	67
9.5.2 Prodej zástavy	68
9.5.3 Srovnání s EŘ	69
9.6 Soudcovské (exekutorské) zástavní právo na nemovitostech.....	69
9.7 Prodej podniku.....	70
9.8 Vyklizení.....	74
9.8.1 Vyklizení bez náhrady	74
9.8.2 Vyklizení s bytovou náhradou	75
9.9 Odebrání věci.....	76
9.10 Rozdělení společné věci.....	76

9.11 Provedení prací a výkonů	77
9.11.1 Zastupitelné plnění.....	77
9.11.2 Nezastupitelné plnění.....	77
9.11.3 Obnovení předešlého stavu.....	78
9.12 Exekuce na nepeněžitě plnění podle EŘ.....	78
10. Odklad výkonu rozhodnutí a exekuce	79
10.1 Odklad výkonu rozhodnutí	79
10.2 Odklad exekuce.....	80
11. Zastavení výkonu rozhodnutí a exekuce.....	80
11.1 Zastavení výkonu rozhodnutí.....	80
11.2 Zastavení exekuce.....	83
12. Náklady výkonu rozhodnutí a exekuce.....	83
12.1 Náklady výkonu rozhodnutí.....	83
12.2 Náklady exekuce.....	85
Závěr	86
Seznam zkratk	88
Použitá literatura	89
Resumé.....	90

Úvod

Demokratický právní stát, mezi které se již nějakou dobu řadí i Česká republika musí zajišťovat účinné vymáhání stanovených a přiznaných práv, respektive vynutit splnění stanovené povinnosti. Plnění závazků je minimálně základním pravidlem lidské slušnosti, a pokud nejsou plněny dobrovolně, stát nebo spíše právní řád státu, by měl poskytnout prostředky k jejich rychlému a úspěšnému vymožení.

Dnes v době hluboké a neustávající finanční a hospodářské krize se čím dál tím více osob jak fyzických, tak právnických dostává do problémů se splácením svých pohledávek. Lidé se prostřednictvím různých „nejvýhodnějších“ půjček a možností pořizovat nejrůznější zboží na splátky naučili žít, jak se říká, „na dluh“. Avšak při jakémkoli výpadku na straně jejich příjmů dochází k potížím se splácením dluhů, které nezhřídkou vedou až k exekuci. Počet exekucí dramaticky roste každým rokem a lze uvažovat o tom, že tento trend jen tak z naší společnosti nevymizí.

V mé diplomové práci bych se proto chtěl zaměřit na problematiku a srovnání úpravy výkonu rozhodnutí podle části šesté občanského soudního řádu a exekuce podle zákona o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád), který významným způsobem změnil dosavadní průběh exekučního řízení v ČR a zavedl do českého právního řádu úplně novou svobodnou právnickou profesi a to soudního exekutora. V českém právu je tedy zavedena duplicita civilněprávních exekucí.

1. Vysvětlení pojmů

Pokud byla soudem nebo orgánem státní správy ve správním nebo v daňovém řízení uložena určité osobě povinnost něco plnit a nedojde k dobrovolnému splnění této povinnosti, právní řád poskytuje oprávněnému možnost obrátit se na soud a domáhat se tak svého práva. Výkonem rozhodnutí není v žádném případě svépomoc, kterou upravuje občanský zákoník v paragrafu § 4.

Exekučnímu řízení předchází řízení nalézací, ve kterém dochází k určení práv a povinností. Exekuční řízení však nelze chápat jako jakousi druhou fázi civilního procesu, která navazuje na řízení nalézací, i když se to tak jistě v mnoha případech jeví. K exekučnímu řízení totiž vůbec nemusí dojít, pokud povinný splní jemu uloženou povinnost dobrovolně, aniž by tato povinnost musela být vynucována v exekučním řízení.

V nalézacím řízení soud autoritativně rozhodne o tom, co je právem. V rozhodnutí buď práva a povinnosti založí (konstitutivní rozhodnutí), nebo je stanoví (deklaratorní rozhodnutí). To, jestli je subjekt dobrovolně splní a podvolí se tak soudnímu rozhodnutí, už zajistit v tomto řízení nelze. Pokud tedy není dost dobře možné se pouze spolehnout na dobrovolné splnění povinností stanovených soudem, je nutné zajistit možnost jejich vynuceného splnění, které poskytuje řízení vykonávací.

Vykonávací řízení slouží k nucené realizaci pravomocného rozhodnutí soudu nebo orgánu státní správy, který označujeme jako exekuční titul. Hlavními účastníky vykonávacího řízení jsou věřitel a dlužník.

Občanský soudní řád z roku 1963 zavedl pro postup vynuceného splnění povinností stanovených v nalézacím řízení v té době nový termín a to „výkon rozhodnutí“. Dle důvodové zprávy se tehdy tento termín jevil jako vhodnější než do té doby užívaný termín „exekuce“. Avšak tento termín se zdaleka tak nevil jako ten původní a proto se v právních předpisech z počátku 90. let začal opět prosazovat pojem exekuce a to i v nejdůležitějším předpise exekuce upravujícím, v zákoně o soudních exekutorech a exekuční činnosti.

2. Prameny

2.1 Občanský soudní řád

Základní normou pro civilní úpravu exekucí byl po dlouhou dobu pouze zák. č. 99/1963 Sb. Občanský soudní řád. Určitá samostatnost exekučního řízení je pak vyjádřena samostatnou částí pod názvem výkon rozhodnutí. Tato část se dělí na sedm hlav:

Hlava první: Nařízení a provedení výkonu rozhodnutí

Hlava druhá: Srážky ze mzdy

Hlava třetí: Příkázání pohledávky

Hlava čtvrtá: Příkaz k výplatě z účtu peněžního ústavu

Hlava pátá: Prodej movitých věcí a nemovitostí

Hlava šestá: Zřízení soudcovského zástavního práva na nemovitostech

Hlava sedmá: Prodej podniku

Hlava osmá: Uspokojení práv na nepeněžitě plnění

Pro činnost soudu je neméně významná vyhláška č. 37/1992 Sb. Jednací řád pro okresní a krajské soudy. Civilním exekucím je věnována jeho část osmá.

2.2 Exekuční řád

Z důvodové zprávy k exekučnímu řádu můžeme vyzorovat, že hlavní „hnací silou“, která vedla skupinu poslanců k návrhu nového zákona upravujícího exekuce, byla neefektivnost a zdlouhavost vykonávacího řízení. Ačkoli už jsou názory odborné i laické veřejnosti na tento zákon nejednoznačné, lze s úspěchem tvrdit, že znamenal pozitivní změnu ve vymahatelnosti práva a stal se jedním z nejdůležitějších zákonů přijatých po roce 1989 v oblasti justičního práva¹ a to i přes své legislativní nedostatky.

Samotný zákon je pak složen z 13 hlav upravujících kromě postavení samotného exekutora, průběhu a způsobů provedení „soukromé“ exekuce mimo jiné také samosprávu exekutorů a jejich kárnou odpovědnost.

Na exekuční řád navazují prováděcí předpisy a to vyhláška č. 418/2001 Sb., o postupech při výkonu exekuční a další činnosti, vyhláška č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem a v neposlední řadě vyhláška č. 331/2001 Sb., o centrální evidenci exekucí.

2.3 Vztah OSŘ a EŘ

Ustanovení § 52 odst. 1 EŘ stanoví zásadu subsidiarity občanského soudního řádu k exekučnímu řízení podle § 35 a násl. EŘ. Exekuční řád je tedy zákonem speciálním k OSŘ. Nestanoví-li exekuční řád jinak, je třeba přiměřeně použít občanského soudního řádu. Použití občanského soudního řádu není omezeno pouze na část VI. upravující výkon rozhodnutí, ale podle § 254 odst. 1 OSŘ lze přiměřeně použít

---

¹ Kasíková, M. a kol. Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád). Komentář. 1. vydání. Praha: C.H.Beck, 2007

i ostatní části OSŘ s výjimkou těch, které sám § 254 v následujících odstavcích vylučuje.

Exekuční řád i na dalších místech odkazuje na úpravu občanského soudního řádu, ačkoli je to zcela zbytečné vzhledem ke generálnímu odkazu v § 52 odst. 1 EŘ. V těchto případech odkazuje na přiměřené použití vhodných ustanovení, která nejsou výslovně označena (např. § 60, 65, 69, 71 a 73 EŘ), jinde zase stanoví přesný odkaz na ustanovení OSŘ, která mají být v daném případě použita (např. § 53 odst. 2, § 55 odst. 1 EŘ).

3. Předpoklady exekuce

Exekuční řízení předpokládá existenci určitých podmínek, za nichž může být exekuce prováděna. Nejsou-li tyto podmínky splněny nemůže být exekuce nařízena ani prováděna, jestliže ovšem jejich nedostatek není odstranitelný. Tyto podmínky jsou stanoveny zákonem.² Jedná se o procesní podmínky, které jsou shodné s těmi v nalézacím řízení.

V první řadě se jedná o způsobilý návrh na nařízení výkonu rozhodnutí podle § 261 odst.1 OSŘ, popř. návrh na nařízení exekuce podle § 37 resp. § 38 EŘ. Exekuční řízení nemůže být bez návrhu vůbec zahájeno a je tak v plné dispozici oprávněného. Dále se jedná o pravomoc soudu, příslušnost soudu, způsobilost být účastníkem řízení, procesní způsobilost, průkaz plné moci a v neposlední řadě překážka věci zahájené nebo rozsouzené.

V exekučním řízení je nutné zkoumat, zda jsou dány veškeré procesní podmínky. Pokud není některá z podmínek splněna, je nutné odlišit, zda k takovému zjištění došlo ještě před nařízením exekuce nebo až po jejím nařízení. Zároveň je nutné rozlišovat mezi odstranitelnými a neodstranitelnými nedostatky podmínek řízení. Mezi ty neodstranitelné patří nedostatek pravomoci soudu, nedostatek věcné příslušnosti soudu, překážka věci zahájené, nebo rozsouzené. Naopak odstranitelnými jsou nedostatek procesní způsobilosti a nedostatek plné moci.

---

² Tripes, Antonín. Exekuce v soudní praxi – 3.vyd. Praha: C.H.Beck 2006.

Chybí-li některá z podmínek řízení, jejíž nedostatek nelze odstranit, soud řízení zastaví (§ 104 odst. 1, § 254 odst. 1 OSŘ). V tomto případě jde o zastavení řízení o výkon, nikoli zastavení výkonu rozhodnutí, jaký má na mysli ustanovení § 268 OSŘ.³

V EŘ je soud rovněž povinen zkoumat procesní podmínky stejně jako při nařizování výkonu rozhodnutí podle OSŘ, ačkoli je podrobně neuvádí a výslovně se zmiňuje pouze o některých (jako např. o návrhu), neupravuje je však v celém rozsahu. Pokud tedy nejsou podmínky exekučním řádem stanoveny, je nutné použít § 52 odst. 1 EŘ, podle kterého, nestanoví-li tento zákon jinak, se použijí pro exekuční řízení přiměřeně ustanovení občanského soudního řádu. V exekučním řízení podle EŘ tedy platí stejné předpoklady jako v řízení podle OSŘ.

Jedním z neodstranitelných nedostatků podmínek řízení je pravomoc soudu. Soud svou pravomoc odvozuje podle povahy rozhodnutí, jejichž výkon má být proveden a která jsou uvedena v § 274 OSŘ. V praxi se spory o pravomoc soudu prakticky nevyskytují, pokud by ale soud došel k názoru, že nemá pravomoc rozhodnout o nařízení exekuce, je v takovém případě povinen usnesením zastavit řízení a po jeho právní moci postoupit návrh orgánu, o kterém si myslí, že je příslušný v dané věci rozhodnout.

Neodstranitelnou překážkou je i nedostatek věcné příslušnosti. Jak k výkonu rozhodnutí, tak k nařízení exekuce je věcně příslušný okresní soud, bez ohledu na to, který soud byl příslušný k vydání exekučního titulu. Pokud by byl návrh podán u krajského soudu, tento by měl řízení zastavit a po právní moci postoupit soudu věcně příslušnému, tedy soudu okresnímu.

Dalšími procesními podmínkami, jejichž vada je neodstranitelná, je překážka zahájeného řízení, neboli litispendence a překážka věci pravomocně rozhodnuté (*rei iudicate*). Nařízení výkonu rozhodnutí anebo exekuce brání v prvním případě již zahájené řízení se stejnými účastníky, týkající se stejné pohledávky, které ještě nebylo pravomocně vyřízeno. V druhém případě pak nařízení brání již pravomocně skončené řízení se stejnými účastníky, týkající se stejné pohledávky. Skončí-li však řízení zastavením exekuce a zamítnutím návrhu, v tomto případě takové pravomocné rozhodnutí nezakládá překážku věci pravomocně skončené. Navrhovatel může i po takovém rozhodnutí úspěšně podat návrh na výkon rozhodnutí (n.exekuce) podle

---

³ Tripes, Antonín. Exekuce v soudní praxi – 3.vyd. Praha: C.H.Beck 2006.

stejného titulu. Obě tyto podmínky působí ve vzájemném vztahu mezi soudním výkonem rozhodnutí a exekucí podle EŘ. Zároveň působí i vůči správní exekuci, daňové, či jiné, která se týká téže věci, práva, jiné majetkové hodnoty nebo podniku povinného. Při střetu se pokračuje v té exekuci, v níž byly nejdříve postihnuté tyto věci, práva atd. Překážka věci pravomocně rozsouzené ve vztahu mezi řízením o soudní výkon rozhodnutí a exekucí řízení podle EŘ nastává až vydáním exekučního příkazu postihujícím týž majetek povinného, nikoli tedy soudním nařízením exekuce. Podrobnosti stanoví zákon č. 119/2001 Sb., kterým se stanoví pravidla pro případy souběžně probíhajících výkonů rozhodnutí.

Není-li některá z neodstranitelných podmínek řízení splněna, činí to takové exekuční řízení absolutně nepřipustné a to v jakémkoli stádiu. Jakmile soud takovou vadu zjistí, je povinen řízení ihned zastavit. V případě, že tomu tak neudělá, je možné se odvolat proti nařízené exekuci a odvolací soud v takovém případě řízení zastaví.

Mezi odstranitelné podmínky řízení patří procesní způsobilost účastníka řízení. Procesní způsobilostí rozumíme způsobilost účastníka vykonávat v řízení práva a povinnosti buď samostatně nebo v zastoupení. U fyzické osoby vzniká v plném rozsahu zletilostí popř. vznikem manželství (před dosažením zletilosti). K odstranění této vady soud zabezpečí procesně nezpůsobilému účastníkovi zástupce, a to buď jeho zákonného zástupce (pokud ho nemá, podá podnět příslušnému soudu k jeho ustanovení) anebo mu ustanoví opatrovníka.

Další odstranitelným nedostatkem podmínky řízení je nedostatek plné moci k zastupování. V takovém případě postačí výzva soudu určena zástupci účastníka popř. samotnému účastníkovi, aby plnou moc soudu doložili ve výzvu určené lhůtě. Soud do předložení plné moci nemůže vydat rozhodnutí ve věci samé.

Jestliže soud zjistí, že není splněna některá z podmínek, jejíž vadu lze odstranit, může pokračovat v řízení, nesmí však do doby, než jí odstraní, rozhodnout ve věci samé, zároveň učiní vhodná opatření k jejímu odstranění. Nepodaří-li se vadu odstranit, soud řízení zastaví stejně, jako by tomu učinil při vadě neodstranitelné.

4. Exekuční titul

Exekučním titulem je pravomocná a vykonatelná listina vydaná k tomu oprávněným orgánem s předepsanou formou, z jejíhož obsahu vyplývá určité osobě

povinnost něco v určité době splnit. Exekuční titul je materiální podmínkou exekučního řízení. Musí splňovat určité náležitosti, které rozdělujeme na formální a materiální (obsahové). Mezi materiální náležitosti patří především to, že v exekučním titulu musí být práva a povinnosti určené dostatečně jasně, přesně a nezpochybnitelně. Dále k materiálním náležitostem exekučního titulu náleží přesná individualizace oprávněného a povinného, přesně stanovený rozsah a obsah plnění a přesné vymezení práva a jemu odpovídající povinnost k plnění a lhůtu ke splnění povinnosti (§ 261a, odst.1 OSŘ). Pokud exekuční titul tyto náležitosti nesplňuje, nemůže být dostatečným podkladem pro exekuční řízení, v případě že by přeci jen byla nařízena, musí být její výkon zastaven, a to i bez návrhu.

Exekucí lze vykonávat jak tituly tuzemské, tak i tituly zahraniční, stejně jako rozhodnutí vydaná v občanském soudním řízení, tak v jiných řízeních jinými orgány.

V § 251 OSŘ jsou exekuční tituly vymezeny jako vykonatelná rozhodnutí. Myslí se tím především rozhodnutí vydaná v občanském soudním řízení (rozsudky, usnesení, platební rozkazy, směnečné a šekové platební rozkazy, soudem schválené smíry), která ukládají povinnost k plnění. Ne všechny rozhodnutí vydaná v občanském soudním řízení lze vykonat. Tak například nelze v exekučním řízení vykonat rozhodnutí o osobním stavu, rozhodnutí procesní povahy, naprostou většinu rozhodnutí určovací povahy, rozsudky ukládající prohlášení vůle. Exekuční tituly jsou tedy taková rozhodnutí, která obsahují povinnost k plnění (*dare, facere, omittere, pati*).

Výčet exekučních titulů je vymezen v § 274 OSŘ nebo § 40 EŘ. Ačkoli se liší v terminologii, výčet je v obou zákonech prakticky totožný.

4.1. Výčet exekučních titulů podle § 274 OSŘ

V OSŘ výčet kromě rozhodnutí vydaných v občanskoprávním řízení, které byly uvedeny již v § 251 obsahuje pod písm.

a) vykonatelná rozhodnutí soudů a jiných orgánů činných v trestním řízení, pokud přiznávají právo nebo postihují majetek. Jedná se tu především o rozhodnutí vydaná v adhezním řízení, ve kterém byl poškozenému přiznán nárok na náhradu škody, dále pak také usnesení ukládající pořádkovou pokutu nebo povinnost nahradit náklady řízení.

b) *vykonatelná rozhodnutí soudů ve správním soudnictví.* Zde se jedná o rozhodnutí vydaná podle zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, jimiž byla uložena povinnost k plnění.

c) *vykonatelná rozhodnutí rozhodčích komisí a smíry jimi schválené.* Rozhodčími komisemi se zde myslí komise při pracovních sporech, které byly již zrušeny, nicméně jejich rozhodnutí zůstávají nadále vykonatelné.

d) *vykonatelná rozhodnutí státních notářství a dohody jimi schválené.* Rovněž státní notářství již zanikla. Jejich rozhodnutí jsou však stejně jako rozhodnutí rozhodčích komisí nadále vykonatelná. Jedná se tu zejména o rozhodnutí vydaná v řízení o dědictví, pokud jimi byla stanovena povinnost k plnění mezi dědici.

e) *notářské a exekutorské zápisy se svolením k vykonatelnosti sepsané podle zvláštních zákonů.* Notářský zápis je způsobilým titulem pro výkon rozhodnutí, splňují-li náležitosti uvedené v § 71a až § 71c zákona č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), exekutorský zápis je titulem, pokud splňuje náležitosti uvedené v § 79 odst. 1 EŘ. Oba zápisy jsou dohodami věřitele a dlužníka o jejich vzájemných právech a povinnostech. Umožňují tak věřiteli získat exekuční titul bez předchozího nalézacího řízení. Obě dohody musí obsahovat přesné označení účastníků (jak osoby oprávněné tak osoby povinné), skutečnost, na níž se pohledávka zakládá, předmět plnění, dobu plnění a prohlášení povinné osoby o svolení k vykonatelnosti. Zároveň musí obsahovat určité formální náležitosti jako je místo, den, měsíc a rok úkonu; jméno a příjmení notáře popř. exekutora a jeho sídlo; jméno, příjmení, bydliště a rodné číslo účastníků; prohlášení účastníků, že jsou způsobilí k právním úkonům; údaj, jak byla ověřena totožnost účastníků (případně svědků, důvěrníků atd.); obsah úkonu; údaj o tom, že byl zápis po přečtení účastníky schválen; podpisy účastníků nebo jejich zástupců a ostatních zúčastněných osob; otisk razítka notáře nebo exekutora a jeho podpis.

f) *vykonatelná rozhodnutí orgánů veřejné správy včetně platebních výměrů, výkazů nedoplatků ve věcech daní a poplatků a jiných rozhodnutí, jakož i vykonatelné smíry.* V civilním exekučním řízení jsou vykonatelná všechna usnesení a jiná rozhodnutí správních orgánů („orgány veřejné správy“), která se stala podle zákona č. 500/2004 Sb. nebo podle jiných právních předpisů vykonatelnými. K těmto titulům patří též rozhodnutí správců daně a jiných orgánů, včetně platebních výměrů apod. a zároveň

rozhodnutí vydaná v blokovém řízení.⁴

g) *vykonatelné rozhodnutí a výkazy nedoplatků ve věcech nemocenského pojištění a sociálního zabezpečení.* Základním předpisem je zákon č. 582/1991 Sb. o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, a to jeho hlava první pro nemocenské pojištění a hlava čtvrtá pro pojistné na sociální zabezpečení. Patří sem zejména rozhodnutí o uložení pokuty za nesplnění nebo porušení povinnosti podle výše uvedeného zákona, dále také rozhodnutí o povinnosti vrátit přeplatek na dávkách. Podle § 104c odst. 1 zákona o pojistném, zálohách na pojistné, penále a přírážce k pojistnému na sociální zabezpečení rozhoduje okresní správa sociálního zabezpečení formou platebního výměru, který je podle § 104f zákona vykonatelný bez ohledu na jeho právní moc, uplyne-li 15 dnů od jeho doručení. Zároveň však podle § 104g zákona dlužné částky na pojistném a penále může okresní správa předepsat k úhradě výkazem nedoplatků, který je vykonatelný již dnem vyhotovení. Na výkaz nedoplatků se oproti platebnímu výměru nevztahuje správní řád. Do této skupiny titulů můžeme zařadit i rozhodnutí vydaná podle zákona č. 117/1995 Sb. o státní sociální podpoře a to vzhledem k blízkosti předmětu úpravy obou zákonů.

h) *rozhodnutí orgánů Evropských společenství.* Poznámka pod čarou v zákoně odkazuje na články 244 a 256 Smlouvy o založení Evropského společenství a na články 159 a 164 Smlouvy o založení Evropského společenství pro atomovou energii. Způsobilými tituly jsou rozhodnutí Rady, Komise nebo Soudního dvora Evropských společenství, vydaná právě podle čl. 244 a 256 Smlouvy, ukládá-li se jimi peněžité plnění jiným osobám než státům nebo rozsudky Soudního dvora Evropských společenství pro atomovou energii. Výkon takového rozhodnutí se řídí právem státu, kde se samotný výkon provádí, může však být zastaven rozhodnutím Soudního dvora Evropských společenství. Doložku vykonatelnosti takového titulu opatří ministerstvo spravedlnosti, které zkoumá pouze pravost titulu. V praxi se však zatím výkon rozhodnutí takového titulu neuskutečnil.

i) *jiná vykonatelná rozhodnutí, schválené smíry a listiny, jejichž soudní výkon připouští zákon.* Výkon takových rozhodnutí nelze provést jen tak, musí to příslušný zákon stanovit. Mezi takové tituly patří např. rozhodnutí ve věcech zdravotního pojištění, rozhodčí nálezy vydané rozhodci nebo stálými rozhodčími soudy, rozhodnutí

---

⁴ Komentář k OSŘ, Bureš, Drápal, Krčmář (II.díl), 7. vydání, Praha, C.H. Beck

příslušných orgánů ve služebních nebo jim obdobných vztazích, rozhodnutí příslušných orgánů zvláštních veřejnoprávních korporací, založených zpravidla na povinném členství osob vykonávajících určité povolání atd.

Zároveň do této skupiny titulů lze zařadit výkon cizozemských rozhodnutí. Jedním z pramenů je nařízení č. 44/2001 Sb. o soudní pravomoci a uznání a výkonu soudních rozhodnutí ve věcech občanských a obchodních známější pod označením Brusel I, které je v ČR platné jejím vstupem do EU. Pokud se nejedná o rozhodnutí členského státu EU, pak se jako pramen použije bilaterální či multilaterální smlouva upravující výkon rozhodnutí se státem, který rozhodnutí vydal a pokud taková smlouva neexistuje, pak se použije zákon č. 97/1963 Sb. o mezinárodním právu soukromém a procesním.

4.2 Výčet exekučních titulů podle § 40 EŘ

Výčet exekučních titulů uvedený v § 40 odst. 1 EŘ se v podstatě shoduje s výčtem vykonatelných rozhodnutí podle § 274 popř. § 251 OSŘ ačkoli terminologie obou zákonů je trochu odlišná. Lze proto ve věcech exekučních titulů použít i výklad a judikaturu vztahující se k výkonům rozhodnutí podle OSŘ. Exekučními tituly tedy podle § 40 odst. 1 EŘ jsou:

a) *vykonatelné rozhodnutí soudu, pokud přiznává právo, zavazuje k povinnosti nebo postihuje majetek.* Do této skupiny exekučních titulů patří veškerá rozhodnutí soudu, ať už v občanském soudním řízení (ve formě rozsudku, usnesení, platebního rozkazu, směnečného a šekového platebního rozkazu), v řízení podle soudního řádu správního (ad § 274 písm. b) OSŘ), nebo i v řízení podle EŘ (např. usnesení určující náklady exekuce podle § 89 EŘ), pokud stanoví konkrétní osobě právo či zavazují konkrétní osobu k povinnosti nebo postihují majetek konkrétní osoby.

b) *vykonatelné rozhodnutí soudu a jiného orgánu činného v trestním řízení, pokud přiznává právo nebo postihuje majetek.* Viz § 274 písm. a) OSŘ

c) *vykonatelný rozhodčí nález.* Titulem je rozhodčí nález vydaný rozhodčími orgány na území ČR postupem podle § 23 a násl. RozŘ.⁵ Lze sem zařadit i

---

⁵ Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád): komentář / Martina Kasíková et.al. – 1.vyd. – Praha:C.H.Beck, 2007

rozhodčí nálezy vydané rozhodčími orgány v jiném státě za podmínky existence dvoustranné či vícestranné mezinárodní smlouvy, kterou ČR uzavřela.

d) notářský zápis se svolením k vykonatelnosti sepsaný podle zvláštního právního předpisu nebo exekutorský zápis podle § 78 písm. a). Viz § 274 písm. e) OSŘ

e) vykonatelné rozhodnutí orgánu veřejné správy včetně platebních výměřů, výkazů nedoplatků ve věcech daní a poplatků a jiných rozhodnutí, jakož i vykonatelný smír. Shodné s § 274 písm. f) OSŘ

f) vykonatelná rozhodnutí a výkaz nedoplatků ve věcech nemocenského pojištění a sociálního zabezpečení. Opět shodné s § 274 písm. g) OSŘ

g) jiná vykonatelná rozhodnutí a schválené smíry a listiny, jejichž výkon připouští zákon. Shodné s § 274 písm. i) OSŘ

4.3 Vykonatelnost exekučních titulů

Předpokladem vynutitelnosti rozhodnutí je jeho vykonatelnost. Vykonatelnost rozhodnutí je upravena v části třetí hlavy čtvrté OSŘ (§§ 161, 162 a 171) a lze ji definovat jako vlastnost rozhodnutí, která ho činí způsobilým k uskutečnění. Rozhodnutí je vykonatelné tehdy, jakmile uplyne lhůta k jeho splnění. Vykonatelnost zkoumá soud z předloženého originálu, nebo úředně ověřené kopie rozhodnutí opatřené doložkou vykonatelnosti, který má za povinnost oprávněný předložit společně s návrhem na výkon rozhodnutí, nebo nařízení exekuce. Pokud ovšem podává tento návrh u stejného soudu, který rozhodnutí vydal, tuto povinnost nemá, jelikož soud si může jednoduše vykonatelnost ověřit nahlédnutím do spisu.

Vykonatelnost rozsudků závisí na tom, o čem bylo v rozsudku rozhodováno.⁶ Rozsudek ukládající povinnost k plnění je vykonatelný, uplyne-li lhůta k jeho splnění (§161 odst.1 OSŘ). Lhůta je stanovena přímo ve výroku rozsudku. Ze zákona vyplývá, že povinnost stanovenou v rozsudku je nutné splnit do tří dnů. Jde-li o vyklizení bytu do 15 dnů od právní moci rozsudku. To ovšem neplatí bez výjimky. Soud může stanovit v rozsudku i lhůtu jinou, a to delší (kratší být nesmí), nebo může stanovit plnění ve splátkách, jejichž výši a podmínky splatnosti určí. Pokud soud v rozsudku uložil povinnost k opětuujícímu se plnění v budoucnu splatných dávek, je třeba je splnit, jakmile se stanou splatnými. Rozsudky, ve kterých soud uložil vyklizení bytu po

---

⁶ Tripes, Antonín. Exekuce v soudní praxi – 3.vyd. Praha: C.H.Beck 2006

zajištění bytové náhrady, jsou vykonatelné až po zajištění stanovené bytové náhrady nebo přístřeší. Jestliže však rozsudek nestanoví žádné plnění je vykonatelný ihned po nabytí právní moci. Výjimkou z výše uvedených rozsudků, ve kterých vždy vykonatelnost následuje až po právní moci, jsou rozsudky předběžně vykonatelné, kdy lhůta k plnění běží od okamžiku jejich doručení povinnému. Takovými rozhodnutími jsou rozsudky odsuzující k plnění výživného, k plnění pracovní odměny za poslední tři měsíce před vyhlášením rozsudku, k navrácení dítěte (vydané v řízení o navrácení dítěte ve věcech mezinárodních únosů dětí podle § 193a) (viz § 162 odst.1 OSŘ). Zároveň může soud na návrh vyslovit předběžnou vykonatelnost, pokud by účastníkovi hrozilo nebezpečí těžko nahraditelné nebo značné újmy (viz § 162 odst. 2 OSŘ).

U platebních rozkazů splývá vykonatelnost s právní mocí. Pokud žalovaný nepodá do 15 dnů od doručení platebního rozkazu odpor, nabývá tento právní moci a zároveň se stává vykonatelným. To samé platí i pro směnečné a šekové platební rozkazy. Rozdílem je pouze to, že proti směnečnému platebnímu rozkazu se podávají ve lhůtě na něm uvedené námitky, které způsobují odklad právní moci a vykonatelnosti, ne tak jako u platebního rozkazu, kdy podaný odpor znamená zrušení platebního rozkazu a nařízení jednání v dané věci.

Vykonatelnost usnesení je upravena podobně jako u rozsudků. Usnesení lze totiž také rozdělit podle toho, zda v nich byla nebo nebyla uložena povinnost k plnění. Usnesení, ve kterém byla stanovena lhůta k plnění, je vykonatelné jejím uplynutím běžícím od doručení takového usnesení (§ 171 odst.1 OSŘ). Nebyla-li uložena povinnost k plnění a nebylo-li stanoveno jinak, je usnesení vykonatelné, jakmile bylo doručeno, a není-li jej třeba doručovat, je vykonatelné, jakmile bylo vyhlášeno, nebo vyhotoveno (§ 172 odst.2 OSŘ). Poslední kategorií vykonatelnosti usnesení jsou taková usnesení, která jsou podle zákona nebo podle rozhodnutí soudu vykonatelná až po právní moci. U nich běží lhůta k plnění až od právní moci usnesení (§ 171 odst.3 OSŘ). Do této skupiny patří především usnesení, kterými bylo rozhodnuto o nákladech řízení. Odchylně je upravena vykonatelnost usnesení o předběžném opatření podle § 76a OSŘ, kdy soud nařizuje umístění dítěte do vhodného prostředí, ocitlo-li se bez péče, nebo je-li jeho život nebo příznivý vývoj vážně ohrožen nebo narušen. Takové usnesení je vykonatelné již vydáním, pokud nebylo vyhlášeno (§ 76d OSŘ). Odchylně je rovněž upravena vykonatelnost usnesení, kterým soud rozhodl o prodeji zástavy. Toto usnesení

je vykonatelné dnem, kterým nabylo právní moci (§ 200za OSŘ).

Jednou nabytou vykonatelnost už rozhodnutí nemůže ztratit, nicméně vykonatelnost může být odložena. Pokud je vykonatelnost rozhodnutí odložena, neznamena to, že soud výkon rozhodnutí popř. exekuci nenařídí. Rozhodnutí sice nelze vykonat, ale soud v exekučním řízení výkon nařídí, avšak rovněž výkon odloží podle § 266 odst. 2 OSŘ.

Jestliže byl podán návrh na exekuci rozhodnutí, které v době návrhu není vykonatelné, je rozhodující doba vydání usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí nebo exekuce. Pokud v době mezi podáním návrhu a nařízením se rozhodnutí stalo vykonatelným, nic nebrání vydání usnesení o nařízení, nestalo-li se vykonatelným bude návrh zamítnut. Byla-li exekuce nařízena, ale exekuční titul nebyl v době jejího nařízení vykonatelný, je to důvodem k jejímu zastavení podle § 268 odst.1 písm a) OSŘ, a to i bez návrhu. Povinný by se mohl proti nařízení takové exekuce odvolat.

V § 40 odst. 2 EŘ je vykonatelnost titulů, které neobsahují pariční lhůtu tak, že uložené povinnosti je třeba splnit do 3 dnů, a jde-li o vyklizení bytu, do 15 dnů od právní moci rozhodnutí. Ačkoli neobsahuje § 40 odst. 2 EŘ žádné vymezení titulů, je třeba ho vykládat v souvislosti s § 261a odst. 2 OSŘ, které stanoví stejné lhůty pouze na rozhodnutí soudu, a to pouze v občanskoprávním řízení. Není přípustné, aby se civilním předpisem zasahovalo do hmotněprávních poměrů ustavených veřejnoprávními normami.

5. Příslušnost soudů

Příslušnost soudu je jednou z procesních podmínek, které musí soud před nařízením exekuce zkoumat. Rozdělujeme ji na příslušnost věcnou, místní a funkční.

Věcně příslušným soudem k nařízení a provedení výkonu rozhodnutí podle § 9 odst.1 OSŘ i exekučním soudem podle § 45 odst.1 EŘ je vždy okresní soud. Ani krajský ani soud vrchní nemohou exekuci nařídít a to ani v případě, kdy krajský soud vystupoval jako soud prvního stupně v nalézacím řízení (§ 9 odst. 2 a 3 OSŘ). Pokud byl návrh podán u věcně nepřislušného soudu, je tento povinen podle § 104a OSŘ předložit věc se zprávou o tom svému nadřízenému vrchnímu soudu, který rozhodne usnesením o tom, který soud je věcně příslušný. Povinnému se toto usnesení doručuje až s návrhem na nařízení exekuce, aby nebyl zmařen účel exekuce.

Místní příslušnost je upravena v § 252 OSŘ popř. § 45 odst.2 EŘ. Podle § 252 odst.1 OSŘ je k nařízení a provedení výkonu rozhodnutí, k činnosti soudu před nařízením výkonu rozhodnutí a k prohlášení o majetku obecný soud povinného. V dalších odstavcích § 252 OSŘ jsou pak z tohoto obecného pravidla stanoveny výjimky. Jelikož není obecný soud povinného blíže charakterizován, použije se podle § 254 odst. 1 OSŘ obecné ustanovení § 85 OSŘ. Nestanoví-li zákon jinak, je obecným soudem fyzické osoby okresní soud, v jehož obvodu má bydliště, a nemá-li bydliště, okresní soud v jehož obvodu se zdržuje. Má-li fyzická osoba bydliště na více místech, jsou jejím obecným soudem všechny okresní soudy, v jejichž obvodu bydlí s úmyslem zdržovat se tam trvale (§ 85 odst. 1 OSŘ). Tento paragraf je prakticky totožný s § 45 odst.2 věta první a druhá EŘ.

Obecným soudem fyzické osoby, která je podnikatelem, je ve věcech vyplývajících z obchodních vztahů okresní soud, v jehož obvodu má místo podnikání, nemá-li místo podnikání, určuje se její obecný soud podle § 85 odst.1 OSŘ (§ 85 odst.2 OSŘ). Poznámka odkazuje na § 19c OSŘ, podle kterého musí být při zřízení právnické osoby určeno její sídlo. Sídlo musí být určeno adresou, kde právnická osoba skutečně sídlí. Obecným soudem právnické osoby je okresní soud, v jehož obvodu má sídlo (§ 85 odst. 3 OSŘ i § 45 odst.2 EŘ). I v tomto odstavci se objevuje odkaz na § 19c OSŘ. Obecným soudem státu je okresní soud, v jehož obvodu má sídlo organizační složka státu příslušná podle zvláštního právního předpisu, a nelze-li takto místně příslušný soud určit, soud, v jehož obvodu nastala skutečnost, která zakládá uplatněné právo (§ 85 odst.5 OSŘ). Obecným soudem obce je okresní soud, v jehož obvodu má své území (§ 85 odst.6 OSŘ) a nakonec obecným soudem vyššího územně samosprávného celku je okresní soud, v jehož obvodu mají sídlo jeho orgány (§85 odst.7 OSŘ). Pokud fyzická osoba, která je občanem ČR, nemá obecný soud anebo nemá obecný soud v ČR, je příslušný soud, v jehož obvodu měl v ČR poslední známé bydliště (§ 86 odst.1 OSŘ).

Proti tomu, kdo nemá jiný příslušný soud v ČR, je možno uplatnit majetková práva u soudu, v jehož obvodě má majetek (§ 86 odst.2 OSŘ i § 252 odst. 2 OSŘ). Majetkem se zde rozumí i pohledávky a další práva a hodnoty ocenitelné penězi včetně obchodního podílu povinného ve společnosti.

Proti zahraniční osobě lze podat žalobu (návrh na zahájení řízení) i u soudu, v jehož obvodu je v ČR umístěn její podnik nebo organizační složka jejího podniku (§ 86 odst.3 OSŘ).

Další výjimkou z příslušnosti obecného soudu povinného je uvedena v § 252 odst.3 OSŘ, který namísto obecného soudu k nařízení a provedení výkonu rozhodnutí a k činnosti soudu před nařízením výkonu rozhodnutí stanoví příslušnost soudu, v jehož obvodu má nezletilý na základě dohody rodičů nebo rozhodnutí soudu, popřípadě jiných rozhodujících skutečností své bydliště, jde-li o výkon rozhodnutí pro vymožení výživného nezletilého dítěte. Exekuční řád v § 45 odst.2 tuto výjimku nezmiňuje, proto v tomto řízení bude místně příslušný obecný soud povinného. V § 252 odst.5 se pak ještě uvádí, že příslušný soud může po pravomocném nařízení výkonu rozhodnutí ze závažných důvodů přenést svou místní příslušnost na jiný soud, jestliže je to v zájmu nezletilého. Pokud takový soud s přenesením nesouhlasí, předloží věc svému nadřízenému soudu, který rozhodne o příslušnosti. Zájmem nezletilého je v tomto případě urychlené a plynulé vymožení předmětné pohledávky.

Dále je namísto obecného soudu povinného k nařízení a provedení výkonu příslušný ten soud, v jehož obvodu je podnik (část podniku), jde-li o výkon rozhodnutí prodejem podniku (jeho části) anebo v jehož obvodu je nemovitost, týká-li se výkon rozhodnutí nemovitosti, není-li dána příslušnost podle výkonu rozhodnutí prodejem podniku.

Místní příslušnost se posuzuje podle okolností, které tu jsou v době zahájení řízení (tzv. *perpetuatio fori*). Rozhodný je den podání návrhu. Soud zkoumá příslušnost předtím, než začne jednat ve věci samé. K posouzení místní příslušnosti soud může provést potřebné šetření (dotaz na bydliště povinného). Zjistí-li soud, že není ve věci místně příslušný, vydá usnesení o své místní nepřislušnosti a po jeho právní moci postoupí věc soudu místně příslušnému. Soud, na který bylo takto postoupeno a který s takovým postoupením nesouhlasí, předloží věc k rozhodnutí svému nadřízenému soudu. Usnesení o místní nepřislušnosti se v obou exekučních řízeních doručuje oprávněnému i povinnému, tomu však až s usnesením o nařízení exekuce a to z toho důvodu, aby nebyl zmařen účel exekuce a povinný se před jejím výkonem nezbavil svého majetku. Výjimkou může být například výkon rozhodnutí či exekuce vyklizením bytu, kdy povinnému lze doručovat, aniž by byl zmařen účel exekuce. Povinný pak

může namítat místní nepříslušnost soudu až v odvolání proti usnesení o nařízení exekuce.

6. Účastníci řízení

Okruh účastníků je vymezen shodně v § 255 odst.1 OSŘ a v EŘ v § 36 odst.1 a 2 tak, že účastníky řízení jsou oprávněný a povinný. Oprávněným je ten, kdo podává návrh na soudní výkon rozhodnutí, povinným pak ten, proti kterému návrh směřuje, kdo je oprávněným za povinného označen.⁷ Věcnou legitimaci k návrhu zkoumá soud podle exekučního titulu a to před nařízením výkonu. Pokud by vznikla pochybnost, zda je oprávněný k návrhu legitimován, nebo zda je povinným ten, koho oprávněný v návrhu označil, je na soudu, aby se pokusil tyto nedostatky odstranit. Nedostatek věcné legitimace je důvodem k zamítnutí návrhu. Zároveň musí být způsobilými účastníky řízení podle § 19 OSŘ, právní subjektivita je neodstranitelnou procesní podmínkou exekučního řízení.

V jednotlivých fázích exekuce pak zákon přiznává procesní práva a povinnosti nejen oprávněnému a povinnému, ale i dalším osobám jako je např. plátce mzdy, peněžní ústav, dlužník povinného, spoluvlastník nemovitosti či podniku. Tyto osoby se rovněž stávají účastníky řízení, nikoli však v plném rozsahu. Pouze v tom rozsahu, ve kterém jim zákon přiznává určitá procesní práva, nebo naopak jim ukládá procesní povinnosti.

Za určitých podmínek se účastníkem stává i manžel povinného. Podle § 255 odst.2 OSŘ (§ 36 odst.2 EŘ), jsou-li nařízeným výkonem rozhodnutí postiženy majetkové hodnoty nebo práva patřící do společného jmění manželů, stává se účastníkem řízení, pokud jde o tyto majetkové hodnoty i manžel povinného. Do doby vzniku institutu společného jmění manželů mohla být exekuce provedena proti manželu povinného, a to i bez zvláštního exekučního titulu z důvodu bezpodílového spoluvlastnictví manželů. Rozsah SJM je vymezen v § 143 odst.1 občanského zákoníku popř. ve smlouvě, kterou byl rozsah zúžen nebo naopak rozšířen. Účastníkem se manžel povinného stává až tehdy, jsou-li výkonem postiženy věci nebo práva patřící do SJM. Z povahy věci vyplývá, že manžel povinného může být účastníkem řízení, v němž se vymáhá zaplacení peněžité částky zejména prodejem movitých věcí, nemovitostí či

---

⁷ Tripes, Antonín. Exekuce v soudní praxi – 3.vyd. Praha: C.H.Beck 2006

podniku nebo zřízením soudcovského zástavního práva, naopak soudní praxe dovodila, že nemůže být účastníkem řízení prováděným srážkami ze mzdy nebo příkázáním pohledávky z účtu u peněžního ústavu a vyloučeno je také jeho účastenství v případě vymáhání nepeněžitého plnění. Jestliže již manželství zaniklo, ale do doby výkonu rozhodnutí nedošlo k vypořádání SJM, je manžel povinného také účastníkem exekučního řízení.

Výkon rozhodnutí na majetek patřící do společného jmění manželů lze nařídít také tehdy, jde-li o vydobytí závazku, který vznikl za trvání manželství jen jednomu z manželů. Za majetek patřící do společného jmění povinného a jeho manžela se pro účely nařízení výkonu rozhodnutí považuje také majetek, který netvoří součást SJM jen proto, že byl smlouvou vyhrazen vznik společného jmění ke dni zániku manželství (§262a odst.1 OSŘ). Při výkonu rozhodnutí se nepřihlíží ke smlouvě, kterou byl zúžen zákonem stanovený rozsah SJM o majetek, který patřil do SJM v době vzniku vymáhané pohledávky. To samé platí při rozšíření majetku SJM, který nepatřil v době vzniku vymáhané pohledávky (§ 262a odst.2 OSŘ).

Manžel povinného je osobou oprávněnou podat odvolání proti usnesení o nařízení exekuce a to podle stanoviska Nejvyššího soudu již samotným předpokladem, že bude postižen nejen majetek ve výlučném vlastnictví povinného, ale i majetek manžela povinného. Ten může v odvolání namítat jen takové skutečnosti, které by mohl namítat povinný. Zároveň manžel povinného může podat žalobu na vyloučení věci tzv. excindační žalobu podle § 267 OSŘ.

6.1 Přejed práv a povinností

Aktivní i pasivní věcná legitimace účastníků exekučního řízení vyplývá podle vykonávaného exekučního titulu. Aktivně legitimován je ten, v jehož prospěch svědčí právo z exekučního titulu a někdy správní orgán, který exekuční titul vydal. Pasivně legitimován je ten, kterému byla exekučním titulem uložena povinnost. Věcná legitimace je prokazována exekučním titulem.⁸

V době po vydání exekučního titulu však může dojít ke změnám, které se týkají osoby oprávněného nebo povinného. Proti jinému než kdo je v exekučním titulu

---

⁸ Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád): komentář / Martina Kasíková et.al. – 1.vyd. – Praha:C.H.Beck, 2007

označen jako povinný, nebo ve prospěch jiného, než kdo je v exekučním titulu označen jako oprávněný lze nařídit a provést exekuci jen jestliže bude prokázáno, že na něj přešla povinnost nebo právo z rozhodnutí (§ 256 odst. 1 OSŘ nebo identické ustanovení v § 36 odst. 3 EŘ, které kromě přechodu uvádí i převod, nicméně judikatura stanovila že § 256 odst. 1 OSŘ zahrnuje kromě přechodu i převod).

Přechod práva bude mít vzhledem k § 256 OSŘ význam pouze tehdy, došlo-li k němu po vydání exekučního titulu. Pokud by k přechodu došlo ještě před vydáním exekučního titulu, v takovém případě by se jednalo o vadu titulu, kterou nelze zhojit podle § 256 OSŘ.

K přechodu práva či povinnosti může dojít singulární sukcesí (např. na základě právního úkonu: postoupením pohledávky, převzetím dluhu; přechod jednotlivých vymezovaných předmětů sukcese) anebo sukcesí univerzální (např. děděním, zrušením společnosti bez likvidace s přechodem majetku na právního nástupce; přechod všech práv a povinností) nebo ze zákona. Osoby na něž přešlo právo nebo povinnost musí splňovat všechny podmínky řízení, které jsou v exekučním řízení na účastníky kladeny, tudíž musí především být způsobilými účastníky řízení.

Přechod práva prokazuje oprávněný, je to jeho procesní povinnost. Tam kde došlo k přechodu práv ze zákona, musí oprávněný prokázat, že došlo ke skutečnosti, kterou zákon předpokládá (např. výplata z pojištění podle § 33 zákona č. 37/2004 Sb.). Ve zbylých způsobech musí být přechod povinnosti prokázán jen listinou vydanou anebo ověřenou státním orgánem nebo notářem, pokud nevyplývá přímo z právního předpisu (§ 256 odst. 2 a opět identicky v § 36 odst. 4 EŘ). Sukcese tedy musí být doložena listinou vydanou státním orgánem (např. usnesením o dědictví, výpisem z obchodního rejstříku, listinou notáře). Soukromá listina sama o sobě nepostačí, judikatura však dovodila, že uvedená listina může splňovat náležitosti podle § 256 odst. 2 tehdy, pokud jsou podpisy na ní zákonným způsobem ověřeny.

Pokud dojde k sukcesi ještě před nařízením exekuce, ale exekuce byla nařízena proti původnímu povinnému, anebo ve prospěch původního oprávněného, odlišujeme postup podle univerzální a singulární sukcese. V případě univerzální sukcese a zániku subjektu nemůže být pochopitelně zaniklý subjekt účastníkem řízení, protože mu chybí způsobilost. V takovém případě šlo o neodstranitelnou podmínku řízení a exekuce neměla být nařízena a řízení mělo být zastaveno. Jestliže však i přesto byla exekuce

nařízena, je to důvodem k zastavení podle § 268 odst. 1 písm. h) OSŘ. To platí i pokud subjekt nezankl a způsoblost mu nechybí, naopak ale není věčně legitimován. V případě singulární sukcese na straně povinného dochází k nařízení exekuce, jelikož oprávněný ani soud se o takové sukcesi před nařízením exekuce nemusí dozvědět. Pokud se povinný bude proti nařízené exekuci bránit, neměla by být jeho obrana posuzována jako odvolání, nýbrž jako návrh na zastavení výkonu podle § 268 odst. 1 písm. g) OSŘ.

Jestliže došlo k sukcesi až po nařízení exekuce je dopad na průběh exekučního řízení odlišný. Dopad je odlišný i podle toho zda došlo k sukcesi univerzální nebo singulární. U sukcese univerzální, došlo-li k zániku účastníka, nastupuje místo něho jeho právní nástupce, což někdy může trvat delší dobu (řízení o dědictví), soud však řízení nemůže přerušit, protože přerušeni není možné (§ 254 odst. 2 OSŘ). Soud musí zároveň zkoumat, zda nedošlo k zániku vymáhaného hmotněprávního nároku, jinak by musel řízení zastavit podle § 268 odst. 1 písm. h). Exekuční soud v takovém případě musí vydat usnesení o tom, že se mění účastník řízení (u singulární pouze na návrh).

7. Návrh na nařízení výkonu rozhodnutí a exekuce

Jelikož vykonávací řízení je plně ovládáno dispoziční zásadou, návrh na nařízení exekuce je základní podmínkou pro její nařízení. Bez něj nelze exekuční řízení zahájit (výjimkou je výkon rozhodnutí o výchově nezletilých dětí, pro který se § 261 OSŘ nepoužije).

7.1 Návrh na výkon rozhodnutí

V OSŘ jsou náležitosti návrhu na výkon rozhodnutí upraveny v § 261. Kromě tohoto ustanovení je třeba použít i úpravu v obecné části OSŘ, a to jednak ustanovení upravující obecné náležitosti každého podání v § 42 odst. 3 a 4 OSŘ a jednak obecné náležitosti návrhu na zahájení řízení v § 79 OSŘ, jelikož v § 261 OSŘ jsou upraveny pouze některé zvláštní náležitosti pro návrh na nařízení výkonu rozhodnutí.

Podle § 42 odst. 1 OSŘ je podání možné učinit písemně nebo ústně. Písemné podání lze podat v listinné nebo elektronické podobě prostřednictvím veřejné datové sítě, telegraficky nebo telefaxem. Ústní podání se činí do protokolu. Ústně do protokolu je možno učinit podání, jde-li o návrh na zahájení řízení o povolení uzavřít manželství,

o určení a popření rodičovství, o určení, zda je třeba souhlasu rodičů dítěte k jeho osvojení, o osvojení a řízení, které lze zahájit i bez návrhu, a návrhy na výkon rozhodnutí v těchto řízeních vydaných. Každý soud je povinen takové podání sepsat a postoupit je bez průtahů příslušnému soudu. Takové podání má tytéž účinky, jako by bylo podáno u příslušného soudu (§ 42 odst. 2 OSŘ). Návrh na zahájení řízení však bude v drtivé většině podáván v písemné podobě a to proto, že ústně do protokolu lze návrh na výkon rozhodnutí učinit jen v případech, kde exekuční titul byl vydán v řízení, které bylo možné zahájit i bez návrhu (výkon rozhodnutí k uspokojení nároku nezletilého dítěte na výživné).

Podání obsahující návrh ve věci samé, které bylo učiněné telegraficky, je třeba písemně doplnit nejpozději do tří dnů, je-li písemné podání učiněno telefaxem nebo v elektronické podobě, je třeba ve stejné lhůtě jej doplnit předložením originálu, případně písemným podáním shodného znění. Pokud tyto podání nebyla ve stanovené lhůtě doplněna, soud k nim nepřihlíží. Stanoví-li to předseda senátu, je účastník povinen soudu předložit originál (písemné podání shodného znění) i jiných podání učiněných telefaxem (§ 42 odst. 3 OSŘ).

Z podání musí být patrné, kterému soudu je určeno, kdo je činí, které věci se týká a co sleduje, a musí být podepsáno a datováno. Je-li účastník zastoupen advokátem, může být podpis advokáta nahrazen otiskem podpisového razítka, jehož vzor je uložen u soudu, kterému je podání určeno. Podání v listinné podobě je třeba předložit s potřebným počtem stejnopisů a s přílohami tak, aby jeden stejnopis zůstal u soudu a aby každý účastník dostal jeden stejnopis, jestliže je to třeba. Pokud oprávněný nedoručí soudu potřebný počet stejnopisů, soud ho vyzve k doplnění chybějících stejnopisů s tím, že pokud tak neučiní, budou chybějící stejnopisy pořízeny na jeho náklady podle sazebníku zákona o soudních poplatcích. Není to tedy důvodem k odmítnutí návrhu na nařízení exekuce. Podání v jiných formách se činí pouze jedním stejnopisem. K podání učiněnému elektronicky lze připojit také všechny jeho přílohy v elektronické podobě (§ 42 odst. 4 OSŘ). V případě podání v elektronické podobě opatřeného zaručeným elektronickým podpisem založeným na kvalifikovaném certifikátu vydaném akreditovaným poskytovatelem certifikačních služeb se nevyžaduje doplnění podání předložením jeho originálu podle § 42 odst. 3 OSŘ (§ 42 odst. 5 OSŘ).

Další náležitosti pro návrh na nařízení výkonu rozhodnutí jsou uvedeny v § 79 OSŘ, který stanoví obecné náležitosti pro návrh na zahájení řízení. Návrh musí podle § 79 odst. 1 věta druhá OSŘ kromě obecných náležitostí uvedených v § 42 odst. 4 OSŘ obsahovat jméno, příjmení, bydliště účastníků, popřípadě rodná čísla účastníků (obchodní firmu nebo název a sídlo právnické osoby, označení státu a příslušné organizační složky státu, která za stát před soudem vystupuje, popřípadě též jejich zástupců, vylíčení rozhodujících skutečností, označení důkazů, jichž se navrhovatel dovolává, a musí z něj být patrné, čeho se navrhovatel domáhá. Pokud oprávněný podá návrh s nesprávným nebo neúplným označením účastníků, soud vyzve účastníka k opravě nebo doplnění návrhu. Jestliže je však vadné označení účastníků na rozhodnutí, které má být vykonáno, podle soudní praxe to není na újmu jeho vykonatelnosti, lze-li dovést, komu bylo určeno právo nebo uložena povinnost. To se týká především zkomolení jmen účastníků.

Právnická osoba se označuje jako účastník exekučního řízení uvedením obchodní firmy nebo názvu a adresy sídla, v exekučním řízení totiž nejde o obchodní věci, tudíž nemusí označení obsahovat identifikační číslo, ale jeho uvedení je vhodné. Odštěpný závod nemá způsobilost být účastníkem exekučního řízení, z jeho jednání je zavázána ta osoba, jíž je odštěpný závod součástí.

Vylíčením rozhodujících skutečností, jak uvádí § 79 odst. 1 OSŘ se pro exekuční řízení rozumí dostatečně přesné označení exekučního titulu, v tvrzení oprávněného, že povinný nesplnil dobrovolně povinnost, která mu byla exekučním titulem uložena, popřípadě že ji splnil jen z části a v jakém rozsahu. Petit návrhu musí obsahovat přesné, určité a srozumitelné označení povinnosti, která má být vynucena. V případě peněžitého plnění je nutné uvést kromě výše vymáhané pohledávky také příslušenství pohledávky, tedy úroky a náhradu nákladů řízení, byla-li v exekučním titulu přiznána.

Náležitostí návrhu na výkon rozhodnutí ukládající zaplacení peněžité částky je kromě obecných náležitostí, také to, jakým způsobem má být výkon proveden. Peněžité plnění může být vymáháno srážkami ze mzdy povinného, příkázáním pohledávky z účtu u peněžního ústavu, příkázáním jiné pohledávky povinného, postižením jiných majetkových práv povinného, příkazem k výplatě z účtu u peněžního ústavu, prodejem movitých věcí povinného, prodejem nemovitostí povinného, prodejem

spoluvlastnického podílu povinného k movité věci nebo k nemovitosti, zřízením soudcovského zástavního práva na nemovitosti povinného nebo prodejem podniku povinného nebo jeho části, popřípadě podílu spoluvlastníka podniku. V návrhu však oprávněný může navrhnout pouze jeden ze způsobů výkonu rozhodnutí, pokud oprávněný uvede více způsobů, soud vyloučí jednotlivé způsoby výkonu k samostatnému řízení.

Pokud oprávněný zvolí výkon rozhodnutí srážkami ze mzdy, musí v návrhu označit rovněž plátce mzdy (vůči komu má povinný nárok na mzdu), při výkonu rozhodnutí příkázáním pohledávky z účtu u peněžního ústavu musí označit peněžní ústav a číslo účtu (nebo jiný jedinečný identifikátor), z něhož má být pohledávka odepsána. Označí-li více účtů povinného u stejného peněžního ústavu, musí uvést rovněž pořadí, ve kterém má být pohledávka odepsána. Jestliže navrhuje oprávněný výkon rozhodnutí příkázáním jiné peněžité pohledávky, musí v návrhu označit osobu, vůči které má povinný pohledávku (dlužník povinného) a zároveň musí uvést důvod pohledávky. Tím končí výčet v § 261 odst. 1 OSŘ to však neznamená, že u ostatních způsobů výkonu rozhodnutí nemusí oprávněný uvádět další podrobnosti, náležitosti návrhu jsou pak dále charakterizovány i v části týkající se jednotlivých způsobů výkonu rozhodnutí. Podle zvolených způsobů musí dále oprávněný uvést v návrhu, že požaduje příkaz k výplatě z účtu u jakéhokoli peněžního ústavu, který vede účet povinného, zda požaduje výkon rozhodnutí prodejem nemovitosti jen pro určité movité věci povinného (v tom případě musí určit které) nebo že má povinný určitou věc mimo svůj byt (uvést, kde se nachází). Dále se vyžaduje, aby oprávněný uvedl nemovitost, jejíž prodej navrhuje nebo na níž má být zřízeno soudcovské zástavní právo, označení podniku, jeho části, případně podílu spoluvlastníka podniku, jehož prodej navrhuje.

Osoby, které se mají exekučního řízení rovněž zúčastnit a kterými jsou plátce mzdy povinného, peněžní ústav nebo jiný dlužník povinného, musí mít způsobilost být účastníkem řízení a musí být v návrhu označeny tak, jak jsou označeny účastníci nalézacího řízení (viz § 79 OSŘ). Peněžním ústavem se zde rozumí banka, pobočka zahraniční banky anebo spořitelni a úvěrní družstvo.

Pokud se oprávněný domáhá vymožení nepeněžité povinnosti, nemusí v návrhu uvádět způsob provedení výkonu rozhodnutí. V takovém případě totiž výkon

odpovídá uložené povinnosti. Taková povinnost však musí být z materiálního hlediska vykonatelná, musí odpovídat některému ze způsobů exekuce.

Jestliže exekuční titul ukládá povinnému více povinností alternativně vedle sebe, je na oprávněném, kterou povinnost bude chtít výkonem rozhodnutí vynutit. Naopak je to v případě tzv. alternativy facultas, kde může být výkonem rozhodnutí pouze primární plnění a pokud povinný dobrovolně splní podle určené alternativy, je to důvodem k zastavení výkonu rozhodnutí (R 48/2005 – 20 Cdo 360/2003).

Nesplňuje-li návrh na výkon rozhodnutí všechny náležitosti, použijí se k nápravě těchto jeho nedostatků obecná ustanovení OSŘ (§ 43 OSŘ). Soud vyzve usnesením oprávněného, aby vady podání odstranil v soudem určené lhůtě. Proti takovému usnesení není možné podat odvolání. Soud by měl v takovém usnesení co nejbližší charakterizovat vady podání a zároveň by měl oprávněného poučit o následcích, pokud návrh neopraví. Soud by totiž bez poučení nemohl návrh, jestliže by ho oprávněný neopravil, bez dalšího odmítnout.

K návrhu je rovněž třeba připojit originál nebo úředně ověřenou kopii exekučního titulu s potvrzením o jeho vykonatelnosti. Toto potvrzení dokládá, že exekuční titul je vykonatelný a vyznačuje ho orgán, který rozhodnutí vydal. Exekuční titul s doložkou vykonatelnosti nemusí být k návrhu přikládán, pokud se návrh podává u soudu, který ve věci rozhodl jako soud prvního stupně, v takovém případě si totiž exekuční soud může celkem snadno opatřit exekuční titul a zároveň si ověřit jeho vykonatelnost. Dojde-li však v mezidobí od rozhodnutí soudu v nalézacím řízení do zahájení řízení vykonávacího ke změně příslušnosti soudu a oprávněný podá návrh u soudu, který exekuční titul vydal, soud na návrhu potvrdí zda a v jakém rozsahu je rozhodnutí vykonatelné. Potvrzení by mělo také obsahovat druh nároku a také datum, kdy rozhodnutí nabylo právní moci. Návrh potom zašle příslušnému soudu a oprávněného o postoupení vyrozumí.

Z podatelny soudu míří návrh do exekuční kanceláře, kde se zapíše do rejstříku E, před jejich zápisem se však ještě provádí tzv. lustrování, tj. se zjišťuje, zda není totožná věc již v rejstříku zapsána. Zároveň se zjistí, zda se proti povinnému nevedou jiná řízení o výkon rozhodnutí. Výsledek se vyznačí na první straně návrhu, popřípadě na samostatném listu, pokud předchází velké množství řízení. Po lustrování je nutné zjistit, zda je exekuční titul vykonatelný. Vykonatelnost potvrzuje vedoucí soudní

kanceláře, ve které bylo vydáno rozhodnutí, které má být vykonáno. Na potvrzení vyznačí zda a v jakém rozsahu je rozhodnutí vykonatelné a současně uvede druh nároku a datum, kdy nabylo rozhodnutí právní moci. V praxi však dochází i k tomu, že si vykonatelnost ověřuje přímo osoba, která rozhoduje ve vykonávacím řízení s připojeného spisu, ve kterém bylo rozhodnutí vydáno.

Rozhodnutí Rady, Komise nebo Soudního dvora Evropských společenství opatří doložkou vykonatelnosti ten orgán, který určí vláda nařízením. U nás se tak stalo nařízením č. 87/2005 Sb. a tímto orgánem se stalo ministerstvo spravedlnosti.

Pokud je povinnost uložená povinnému ve výroku rozhodnutí vázána na splnění podmínky nebo na splnění vzájemné povinnosti oprávněného, je možné nařídit výkon rozhodnutí pouze za předpokladu, že oprávněný doloží, že tato podmínka již byla splněna nebo že oprávněný svou povinnost již splnil, popřípadě je již připraven k jejímu splnění (§ 262 odst. 1 OSŘ). Takovou skutečnost musí oprávněný doložit listinou vydanou nebo ověřenou státním orgánem nebo notářem (§ 262 odst. 2 OSŘ). Nedoloží-li oprávněný takovou listinu, bude to důvodem k zamítnutí návrhu. Stejně jako u přechodu práv a povinností postačí i soukromá listina, jejíž podpisy jsou náležitě ověřeny, musí z ní však být patrné splnění povinnosti (nepostačí pouze ověřené prohlášení oprávněného).

Za podaný návrh na nařízení výkonu rozhodnutí je oprávněný povinen zaplatit soudní poplatek.

Pokud v době návrhu chybí některá z neodstranitelných podmínek řízení, soud exekuční řízení zastaví. Stejně bude postupovat, jestliže po zahájení řízení vezme svůj návrh oprávněný zpět (souhlasu povinného není třeba). Co když, ale už soud vydal usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí? Nenabylo-li usnesení do podání zpětvzetí právní moci, soud zároveň zastaví řízení a usnesení zruší.

Oprávněný může v návrhu na výkon rozhodnutí, které ukládá peněžité plnění, uvést i více způsobů výkonu. U exekuce na peněžité plnění je vždy oprávněný vázán na povinnost uloženou ve výroku rozhodnutí. Výkon rozhodnutí se však nařídí pouze v takovém rozsahu, jaký oprávněný navrhl a jaký k uspokojení rozhodnutí stačí (§ 263 odst. 1 OSŘ). Proto pokud oprávněný uvede v návrhu více způsobů, ačkoli k uspokojení by postačil pouze některý, nařídí soud výkon rozhodnutí, který k uspokojení postačí (§ 263 odst. 2 OSŘ).

Navrhne-li oprávněný způsob výkonu rozhodnutí, který je zřejmě nevhodný (zejména vzhledem k nepochopitelné výměře pohledávky a ceny předmětu z něhož má být pohledávka uspokojena), může soud nařít po slyšení oprávněného výkon jiným vhodnějším způsobem (§ 264 odst. 1 OSŘ). Soud tuto otázku zkoumá z úřední povinnosti, ale při nařzení není možné po oprávněném chtít, aby dokazoval, že navržený způsob výkonu rozhodnutí je vhodný, to je až na povinném, když bude navrhopvat zastavení výkonu. Vhodnější způsob, který by soud mohl nařít, však musí být způsobilý k uspokojení pohledávky.

Soud může také podle § 264 odst. 2 OSŘ zamítnout návrh na výkon rozhodnutí, jestliže je již z návrhu zřejmé, že by výtěžek, kterého by se dosáhlo, nepostačil ani ke krytí nákladů výkonu rozhodnutí. K uplatnění tohoto ustanovení však může dojít snad jen v jednom případě a to když oprávněný navrhne výkon rozhodnutí prodejem movitých věcí povinného, jejichž hodnota nebude odpovídat výši nákladů řízení.

7.2. Návrh podle EŘ

Rovněž exekuční řízení podle EŘ je ovládáno dispoziční zásadou a návrh je neodstranitelnou podmínkou zahájení řízení (§ 35 odst. 1 EŘ). Náležitosti návrhu jsou potom uvedeny v § 38 EŘ. V návrhu musí být označen exekutor, který má být pověřen provedením exekuce, s uvedením jeho sídla. Je pouze na oprávněném, jakého exekutora provedením pověřit, soud ho nemůže určit, i když by to oprávněný po soudu požadoval.

Z návrhu musí být dále patrné, kdo ho činí, které věci se týká a co sleduje, musí být podepsán a datován. Tato věta druhá z § 38 odst. 1 EŘ odpovídá skoro doslova obecné úpravě náležitostí pro obecné podání podle § 42 odst. 4 OSŘ. I v tomto řízení platí, je-li účastník zastoupen advokátem, může být podpis advokáta nahrazen otiskem podpisového razítka a pokud je zastoupen musí být k návrhu přiložena řádná plná moc.

Kromě toho musí návrh na nařzení exekuce obsahovat jméno, příjmení a bydliště účastníků nebo obchodní firmu nebo název, sídlo a identifikační číslo, přesné označení exekučního titulu, uvedení povinnosti, která má být exekucí vymožena a údaj o tom, zda, popřípadě v jakém rozsahu povinný vymáhanou povinnost splnil, popřípadě označení důkazů, kterých se dovolává. U fyzických osob je určité vhodné uvést i datum narození a u podnikatelů identifikační číslo. Ačkoli to EŘ po oprávněném výslovně

nepožaduje, usnadní to jejich identifikaci. V případě zastoupení je nutné uvést i jméno, příjmení a bydliště, popř. sídlo zástupce.

Návrh musí obsahovat i přesné označení exekučního titulu, tím se rozumí, že oprávněný uvede jeho označení (rozsudek, platební rozkaz atd.), kdo titul vydal, datum jeho vydání a číslo jednací (n. sp.zn.). Podle mého názoru postačí takové údaje, které budou exekuční titul jedinečně charakterizovat, postačí tedy, pokud oprávněný uvede v návrhu např. druh rozhodnutí, kdo ho vydal a jeho číslo jednací. V praxi se mi však již několikrát stalo, že byl oprávněný vyzván k doplnění data vydání titulu s odkazem na § 38 odst. 1 EŘ. Tato výzva k doplnění návrhu se mi však jeví jako nadbytečná a neopodstatněná.

Exekuční řád nemá ustanovení pro způsoby podání, proto se zde použije § 52 odst. 1 EŘ, který odkazuje na úpravu v OSŘ. Podání je tedy možné podat stejnými způsoby jako je uvedeno u návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí.

I k návrhu na nařízení exekuce je třeba připojit originál nebo úředně ověřenou kopii exekučního titulu opatřeného potvrzením o jeho vykonatelnosti nebo stejnopis notářského zápisu nebo exekutorského zápisu se svolením k vykonatelnosti, ledaže exekuční titul vydal exekuční soud.

V podstatě lze tvrdit, že úprava náležitostí obou návrhů je shodná a liší se snad jen v tom, že v návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí je třeba uvést způsob výkonu rozhodnutí a v návrhu na nařízení exekuce podle EŘ je nutné uvést exekutora, který má exekuci provést. Proto lze na detaily u jednotlivých náležitostí návrhu na nařízení exekuce odkázat na bližší úpravu u návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí.

V čem se však oba návrhy liší je to, komu se návrh podává. Zatímco návrh na výkon rozhodnutí se podává k exekučnímu soudu, návrh na nařízení exekuce se podává u exekutora. Přitom ještě nedávno bylo možné podat návrh podle EŘ jak u soudu, tak u exekutora. To je však od 1.11.2009 minulostí.

Pokud návrh na nařízení exekuce neobsahuje všechny stanovené náležitosti nebo je nesrozumitelný anebo neurčitý, vyzve nejpozději do 15 dnů exekutor, kterému byl návrh doručen oprávněného, aby návrh opravil nebo doplnil, určí mu lhůtu a poučí ho o tom, jak je třeba opravu nebo doplnění provést (§ 39 odst. 1 EŘ). Exekutor oprávněného vyzve k doplnění nebo opravě pouhým přípisem. Neopraví-li oprávněný návrh v určené lhůtě a v řízení tak pro tento nedostatek nelze pokračovat anebo není-li

přiložen exekuční titul, soud sám, nebo na návrh exekutora exekuční řízení zastaví. O takových následcích však musí být oprávněný poučen (§ 39 odst. 2 EŘ). Již v přípise, ve kterém exekutor oprávněného vyzývá k opravě nebo doplnění návrhu, by mělo být obsaženo poučení o následcích, které mohou nastat, jestliže návrh neopraví. Bude-li exekuční řízení postupem podle § 39 odst. 2 EŘ zastaveno, je třeba řešit i otázku nákladů exekutora, který, ač nebyl ještě provedením exekuce pověřen, mohl již vynaložit určité výdaje (např. za odeslání výzvy atd.). V takovém případě není možné, aby exekutorovi příslušela odměna, která mu náleží až za provedení exekuce, ale soud může v usnesení oprávněnému uložit náhradu hotových výdajů exekutora, které mu vznikly exekuční činností (náhrada za doručení písemností, náhrada za ztrátu času). Soud o takové povinnosti musí podle § 151 odst. 1 OSŘ rozhodnout i bez návrhu. Proti usnesení o zastavení exekučního řízení je možné podat odvolání a proti usnesení odvolacího soudu, kterým bylo usnesení o zastavení potvrzeno je možné podat dovolání.

8. Nařízení výkonu rozhodnutí a exekuce

Po podaném návrhu, který je přesný a úplný, s doloženým exekučním titulem, který je vykonatelný, v případě návrhu na výkon rozhodnutí byl zaplacen soudní poplatek za návrh, již nic nebrání tomu, aby soud o návrhu rozhodl.

8.1 Nařízení výkonu rozhodnutí

8.1.1 Činnost soudu před nařízením exekuce

Ustanovení § 259 a 260 OSŘ upravuje fakultativní postup oprávněného před podáním návrhu na výkon rozhodnutí. Obě ustanovení jsou známkou doby, ve které byl OSŘ přijímán, kdy se často zdůrazňovala preventivní činnost soudu a jeho výchovné působení. Tato činnost soudu se však v praxi používá velmi zřídka a proto i já se jí ve své diplomové práci nebudu zabývat příliš dopodrobna.

Požádá-li o to oprávněný před podáním návrhu na výkon rozhodnutí nebo při podání tohoto návrhu a považuje-li to předseda senátu za účelné, předvolá povinného a vyzve ho k dobrovolnému splnění povinnosti, kterou mu ukládá rozhodnutí (§ 259 OSŘ). Příslušným soudem k této činnosti je obecný soud povinného (až na výkon rozhodnutí pro vymožení výživného nezletilého dítěte, blíže viz kapitola 5. Příslušnost

soudu). Z žádosti musí být patrné, koho má soud předvolat, jakou povinnost má povinný splnit a podle kterého exekučního titulu (ten musí být vykonatelný). Pokud soud shledá žádost jako neúčelnou nebo neopodstatněnou, nevydává o tom ani žádné rozhodnutí, pouze povinného vyzve a ten se nemůže proti tomu bránit oprávněnými prostředky.

Naopak shledá-li soud žádost oprávněného jako účelnou, předvolá povinného a vyzve ho k dobrovolnému splnění povinnosti. Přítomnost povinného nelze nijak vynucovat (např. pořádkovou pokutou). O případném vyjádření povinného bude vhodně vyzvolán oprávněným. Odmítne-li povinný plnit, přijde s největší pravděpodobností na řadu návrh na výkon rozhodnutí, popřípadě byla-li žádost podána již s návrhem na výkon rozhodnutí, soud rozhodne bez dalšího o jeho nařízení. V případě, že povinný přislíbí splnění povinnosti a bude plnit, návrh podán nebude (nebo dojde k jeho zpětvzetí ze strany oprávněného).

Většího využití dosáhlo ustanovení v § 260 OSŘ, které představuje praktickou pomoc pro oprávněného. V odstavci 1 poskytuje soud na žádost účastníka pomoc při zjišťování bydliště toho, komu z rozhodnutí vyplývá povinnost platit výživné pro nezletilé dítě. Soud přitom postupuje v součinnosti s jinými státními orgány (jako je policie, obecní úřady atd.). Zástupce oprávněného, jelikož oprávněným je v tomto případě nezletilé dítě, by měl v žádosti uvést alespoň některé údaje o povinném (jméno a příjmení, datum narození apod.). O výsledcích takového zjišťování pak soud vyzvolá oprávněného (jeho zástupce).

Ten, kterému rozhodnutí přiznává právo na zaplacení peněžité částky, může na základě své žádosti požadovat po soudu, aby se dotázal toho, komu je zaplacení peněžité částky uloženo, zda a od koho pobírá mzdu nebo jiný pravidelný příjem, popřípadě u které banky (nebo podobných peněžních ústavů) má své účty a jaká jsou jejich čísla nebo jiné jedinečné identifikátory. Dotázaný je povinen odpovědět soudu do jednoho týdne od doručení dotazu. Nesplní-li tuto povinnost nebo uvede-li nepravdivé nebo neúplné údaje, může mu soud uložit pořádkovou pokutu (§ 260 odst. 2 a 3).

Věřitel, který má vykonatelným rozhodnutím přiznanou peněžitou pohledávku, může využít ještě jedné pomoci ze strany soudu a to využití institutu prohlášení o majetku. Může totiž soudu navrhnout, aby před podáním návrhu na výkon rozhodnutí předvolal povinného a vyzval ho k prohlášení o majetku. Jeho smyslem je poskytnout

věřiteli poznatky potřebné k úspěšně vedené exekuci. Musí však kromě doložení vykonatelného exekučního titulu zároveň prokázat, že jeho pohledávka nebyla nebo nemohla být ani s pomocí soudu podle § 260 uspokojena výkonem rozhodnutí příkázáním pohledávky z účtu povinného u peněžního ústavu. Soud zároveň požadavku věřitele nevyhoví, probíhá-li insolvenční řízení, v němž se řeší úpadek povinného, nebo byla-li u povinného zavedena nucená správa.

Ten, kdo byl předvolán k prohlášení o majetku, je povinen se dostavit k soudu osobně (§ 260c odst. 4 OSŘ). Jestliže se nedostaví bez včasné a důvodné omluvy, bude k soudu předveden, o tom musí být poučen (§ 260d odst. 4 OSŘ). Předvolání se doručí do vlastních rukou předvolaného a to nejméně deset dnů před konáním výslechu. Musí obsahovat účel výslechu, poučení o následcích, jestliže bude odmítnuto nebo v něm budou uvedeny nepravdivé nebo hrubě zkreslené údaje. O výslechu předvolaného zároveň informuje soud oprávněného, který se výslechu může zúčastnit a se souhlasem soudu klást předvolanému otázky.

Úkony při výslechu povinného může činit pouze soudce. Ještě před zahájením výslechu soud předvolaného vyzve, aby uvedl úplné a pravdivé údaje o majetku povinného a opět ho poučí o následcích nesplnění této povinnosti a o následcích odepření prohlášení (kterým myslí trestní stíhání pro trestný čin podle § 256 odst. 1 písm. d) trestního zákona). V prohlášení o majetku je předvolaný podle § 260e odst. 2 OSŘ povinen uvést

- a) plátce mzdy nebo jiného příjmu postižitelného srážkami ze mzdy a výši tohoto nároku
- b) peněžní ústavy, u nichž má účty, výši pohledávek a čísla účtů nebo jiné jedinečné identifikátory
- c) dlužníky, u nichž má jiné peněžité pohledávky, důvod a výši těchto pohledávek
- d) osoby, vůči nimž má jiná majetková práva nebo jiné majetkové hodnoty, jejich důvod a hodnotu
- e) movité věci (spoluvlastnický podíl na nich) povinného a kde, popřípadě u koho se nacházejí; totéž platí o listinách uvedených v § 334 a o cenných papírech uvedených v § 334a
- f) nemovitosti (spoluvlastnický podíl na nich) povinného
- g) podnik povinného a jeho části a kde se nachází

O prohlášení o majetku sepíše soud protokol, ve kterém se kromě seznamu majetku také uvede obsah poučení a výslovné prohlášení předvolaného o pravdivosti a úplnosti jím poskytnutých údajů a který podepíše soudce, zapisovatelka i předvolaný.

Soud může od prohlášení o majetku upustit, jestliže povinný ještě před zahájením výslechu prokáže, že pohledávku oprávněného splnil, nebo jestliže oprávněný vzal ještě před zahájením výslechu svůj návrh zpět (§ 260g odst. 1 OSŘ). Soud může také ukončit výslech předvedeného, pokud oprávněný v jeho průběhu prohlásí, že netrvá na tom, aby předvolaný uváděl další majetek. Majetek povinného se také ale časem mění a na to také myslí zákon. Učiní-li totiž povinný prohlášení o majetku v době 6 měsíců před podáním návrhu oprávněného, soud vyzve povinného k novému prohlášení jen tehdy, jestliže vyjde najevo, že se majetkové poměry povinného změnilo (což ovšem neplatí, pokud byl výslech skončen oprávněným). Pokud se majetkové poměry povinného nezměnily, může ten, kdo má vůči povinnému peněžitou pohledávku přiznanou vykonatelným rozhodnutím, nahlížet do spisu o prohlášení majetku a činit si z něho výpisy a opisy.

Police oprávněného je posílena i ustanovením § 260h OSŘ, podle kterého právní úkony povinného týkající se jeho majetku, které učinil poté, co bylo předvolanému doručeno předvolání k prohlášení o majetku, jsou vůči oprávněnému neúčinné. Tím se zabraňuje tomu, aby povinný se po obdržení předvolání k prohlášení o majetku, učinil takové úkony, které by zmařily uspokojení jeho věřitele. Oprávněný tedy může navrhnout výkon rozhodnutí přímo proti tomu, kdo majetek neúčinným úkonem nabyt.

V neposlední řadě se sluší zmínit, že institut prohlášení o majetku může využít podle § 50 odst. 2 EŘ i exekutor, považuje-li to za účelné.

8.1.2 Nařízení výkonu rozhodnutí

O nařízení rozhoduje soudce, popřípadě vyšší soudní úředník, který může provádět úkony soudu ve věcech výkonu rozhodnutí srážkami ze mzdy, příkázáním pohledávky nebo prodejem movitých věcí, v nichž není třeba naříditi jednání. Vyšší soudní úředník, ale může na základě pověření předsedy senátu provádět úkony i tam, kde je třeba naříditi jednání, ale oproti předešlým nemůže jednat a rozhodnout ve věci samé.

Soud musí před nařízením výkonu posuzovat to, zda je tu exekuční titul, zda byl vydán příslušným orgánem, formální i materiální vykonatelnost exekučního titulu, věcnou legitimitaci oprávněného a povinného, rozsah a vhodnost navrhovaného způsobu výkonu rozhodnutí, prekluzi vymáhaného práva. Soud naopak nezkontroluje, zda povinný splnil vykonávanou povinnost, v tomto ohledu je odkázán na tvrzení oprávněného v návrhu. Povinný se pak může bránit, že již povinnost dobrovolně splnil návrhem na zastavení výkonu rozhodnutí. Soud zároveň nezkontroluje věcnou správnost exekučního titulu.

Základní věcí, kterou soud podrobuje před nařízením výkonu rozhodnutí, je exekuční titul. Vykonatelný exekuční titul je *conditio sine qua non* exekučního řízení, chybí-li nebo stal-li se neúčinným, návrh musí být zamítnut. Občas se stává, že soud při ověřování vykonatelnosti titulu zjistí, že nebylo řádně doručeno (platební rozkaz), ačkoli rozhodnutí obsahuje doložku právní moci a vykonatelnosti. Doložka právní moci není sice právní skutečností, ale přisuzuje se jí charakter úředního osvědčení o právní skutečnosti (nabytí právní moci). Pokud by povinný namítal její nesprávnost, je povinen takové tvrzení doložit důkazy. V případě, kdy je doložka vykonatelnosti vyznačena na rozhodnutí nesprávně, jedná se o nesprávný úřední postup a nastupuje odpovědnost státu za škodu. Vykonatelnost rozhodnutí se posuzuje v době, kdy se rozhoduje o samotném nařízením výkonu rozhodnutí (v době návrhu rozhodnutí být vykonatelné ještě nemusí), což však neplatí zcela bezvýjimečně, jelikož u některých způsobů výkonu (prodej nemovitosti, soudcovské zástavní právo a prodej podniku) je rozhodující již stav v době zahájení řízení.

Jestliže bylo rozhodnutím určena povinnost zaplatit pohledávku ve splátkách, zkoumá soud také, zda došlo ke ztrátě výhody splátek. Nesplní-li totiž povinný některou ze splátek, stává se splatnou celá zbývající dlužná částka najednou. Při zkoumání se musí spolehnout na tvrzení oprávněného v návrhu. Plnění pod ztrátou výhody splátek musí být výslovně uvedeno v exekučním titulu, jinak by nezaplacením jedné splátky, bylo možné nařídit výkon rozhodnutí pouze pro nezaplacenou splátku.

Soud dále před nařízením exekuce zkoumá nejen formální vykonatelnost exekučního titulu, ale také jeho materiální vykonatelnost. Do materiální vykonatelnosti patří především přesná individualizace oprávněného a povinného, přesné vymezení práv a povinností k plnění, přesný rozsah a obsah plnění a přesně stanovenou lhůtu k plnění

(§ 261a odst. 1 OSŘ). Není-li v rozhodnutí lhůta ke splnění uvedena, je třeba splnit povinnost do tří dnů a jde-li o vyklizení bytu, do patnácti dnů od právní moci (§ 261a odst. 2 OSŘ). Má-li podle rozhodnutí splnit povinnost více povinných a jde-li o dělitelné plnění, platí, že povinnost, nestanoví-li rozhodnutí jinak, jsou zavázáni splnit všichni povinni rovným dílem (§ 261a odst. 3 OSŘ). Tyto dvě výjimky se však uplatní pouze na rozhodnutí soudu v občanském soudním řízení, na ostatní exekuční tituly podle § 274 OSŘ se nepoužije. Nejsou-li naplněny podmínky materiální vykonatelnosti, soud návrh na nařízení výkonu rozhodnutí, stejně jako při nesplnění formálních podmínek, zamítne.

Dále soud před nařízením výkonu rozhodnutí zkoumá věcnou legitimaci, aktivní i pasivní. Věcnou legitimaci soud zkoumá na základě porovnání návrhu s exekučním titulem a musí vyřešit zda tomu, kdo se označuje jako oprávněný v návrhu, svědčí i oprávnění podle vykonatelného exekučního titulu; zda se shoduje jméno, příjmení, označení zaměstnání a bydliště. Ze stejného hlediska pak posuzuje i legitimaci povinného. Vznikne-li pochybnost, zda výkon rozhodnutí je navrhován skutečně proti tomu, komu je uložena povinnost rozhodnutím, jehož výkon je navrhován, je povinností soudu tyto pochybnosti odstranit.⁹ Pokud údaje v návrhu a exekučním titulu nesouhlasí, pak soud nemůže výkon rozhodnutí nařídit a návrh zamítne.

Proti jinému, než komu je exekučním titulem uložena povinnost, lze vést řízení jen tehdy, přešla-li na něj povinnost podle § 256 OSŘ (§ 36 odst. 3 EŘ). Například v případě uložené povinnosti veřejné obchodní společnosti, nelze nařídit výkon rozhodnutí proti jejímu společníku (R 40/1998). Sice mezi společníky existuje podle § 86 ObchZ ručitelský závazek, ale oprávněný by si musel v nalézacím řízení opatřit rozhodnutí směřující proti ručiteli (20 Cdo 46/2005).

Dalšími oprávněnými k podání návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí jsou i správce dědictví, jde-li o pohledávku, která byla přisouzena zůstaviteli, stejně jako insolvenční správce. Dále sem patří ve věci výkonu rozhodnutí orgánu obce o pokutě uložené podle zákona o přestupcích právě orgán obce, který ono rozhodnutí vydal a i sama obec.

Soud rovněž zkoumá, nedošlo-li k zániku práva, které má být vykonáno, zda nedošlo k jeho prekluzi. Naopak k promlčení soud z úřední povinnosti při nařízení

---

⁹ Tripes, Antonín. Exekuce v soudní praxi – 3.vyd. Praha: C.H.Beck 2006

výkonu nepřihlíží. K promlčení soud přihlédne pouze na základě námitky povinného učiněné v návrhu na zastavení výkonu rozhodnutí podle § 268 odst. 1 písm. g), resp. h) OSŘ. Z předchozího tedy vyplývá, že se námitkou promlčení může soud zabývat až po nařízení výkonu rozhodnutí. Od promlčení práva je třeba odlišit zánik práva uplynutím doby podle § 578 ObčZ stejně jako zánik práva jeho neuplatněním, prekluzí (§ 583 ObčZ). V těchto případech zaniká právo přímo ex lege a soud k nim přihlíží vždy z úřední povinnosti.

Návrh na nařízení výkonu rozhodnutí ukládajícího zaplacení peněžité částky obsahuje i způsob provedení výkonu a podle jednotlivých způsobů musí návrh obsahovat i další náležitosti (jako např. plátce mzdy u srážek ze mzdy), které musí soud zkoumat, zda jsou obsaženy. Soud zkoumá i rozsah a vhodnost navrhovaného způsobu výkonu (blíže viz kapitola Návrh na výkon rozhodnutí).

Pro případ výkonu rozhodnutí jiných orgánů než soudu, platí ty samé podmínky uvedené v § 251 a § 261 odst. 2 věta první OSŘ. Exekuční titul musí tedy být vykonatelný a k návrhu musí být připojen stejnopis rozhodnutí opatřený potvrzením o jeho vykonatelnosti. Stejně jako u soudního exekučního titulu zkoumá formální i materiální stránku vykonatelnosti. V případě pochybností může sám provést šetření, zda je exekuční titul vykonatelný. Přihlíží při tom k předpisům, které upravují vykonatelnost jednotlivých exekučních titulů. Výjimkou je pouze notářský a exekutorský zápis, kde vykonatelnost musí vyplývat přímo z tohoto zápisu.

Pokud soud již prozkoumal všechny náležitosti a neshledal žádné nedostatky, popřípadě byly tyto nedostatky v průběhu řízení o výkon odstraněny, vydá soud usnesení, kterým nařizuje výkon rozhodnutí. Toto usnesení má povahu usnesení, kterým se vyhovuje návrhu, jemuž nikdo neodporoval, písemné vyhotovení tudíž nemusí obsahovat odůvodnění (§ 169 odst. 2 OSŘ).

8.2 Nařízení exekuce podle EŘ

8.2.1 Usnesení o nařízení exekuce

Postup soudu při nařizování exekuce je v mnoha ohledech shodný s tím, jak postupuje soud při nařizování výkonu rozhodnutí. V některých případech se však oba postupy odlišují. Exekuční řád již například stanoví, že exekuční řízení je možné zahájit pouze podáním návrhu soudnímu exekutorovi, tedy již nikoliv soudu. Soudní exekutor

dbá, stejně jako soud, aby návrh na nařízení exekuce obsahoval všechny stanovené náležitosti a aby nebyl nesrozumitelný nebo neurčitý. Novelou exekučního řádu tedy došlo ke změně způsobu nařízení exekuce, tím že byla na soudního exekutora převedena část agendy soudu. K soudu by se teoreticky měl dostat návrh již bez vad a činnost soudu by se tedy mohla již omezit na samotné nařízení exekuce a pověření soudního exekutora provedením exekuce, což by mělo celkově zjednodušit a zrychlit postup soudu. Exekutor, kterému došel návrh oprávněného na nařízení exekuce, požádá exekuční soud nejpozději do 15 dnů ode dne doručení návrhu o pověření k provedení exekuce. Neobsahuje-li návrh oprávněného všechny stanovené náležitosti nebo je nesrozumitelný nebo neurčitý, běží tato lhůta až ode dne doručení opraveného nebo doplněného návrhu, popřípadě exekučního titulu exekutorovi (§ 44 odst. 1 EŘ).

V odstavci 2 § 44 EŘ jsou pak uvedeny náležitosti, které musí splňovat žádost exekutora o pověření provedením exekuce. Musí v ní být označen exekutor, který má být pověřen provedením exekuce s uvedením jeho sídla. Žádost musí být datována a musí obsahovat jméno, příjmení a bydliště účastníků případně obchodní firmu nebo název, sídlo a identifikační číslo, přesné označení exekučního titulu, datum jeho vykonatelnosti a uvedení povinnosti, která má být exekucí vymožena. Společně s žádostí o pověření zašle exekutor soudu návrh oprávněného na nařízení exekuce a všechny listiny, které k návrhu připojil. Žádost musí být podána na elektronickém formuláři a všechny listiny, které se soudu zasílají společně s ní, musí být zaslány v elektronické podobě. Jen pokud to není technicky možné, mohou být žádost i listiny zaslány v listinné podobě.

Soud, jsou-li splněny všechny zákonem stanovené předpoklady pro nařízení exekuce, usnesením nařídí exekuci a jejím provedením pověří exekutora do 15 dnů, jinak návrh zamítne. Soud nařídí exekuci, aniž by stanovil, jakým způsobem má být exekuce provedena (§ 44 odst. 3 EŘ).

Soud bude také nezávisle na exekutorovi zkoumat formální náležitosti návrhu, tj. srozumitelnost a určitost, a zda obsahuje stanovené náležitosti, jestli je připojen exekuční titul, případně listiny prokazující přechod práv či povinnosti nebo listiny osvědčující splnění vzájemné povinnosti či podmínky.¹⁰ Předpokladem pro nařízení exekuce je především existence vykonatelného exekučního titulu. Soud zkoumá jeho

---

¹⁰ Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád): komentář / Martina Kasíková et.al. – 1.vyd. – Praha:C.H.Beck, 2007

formální i materiální vykonatelnost. I v tomto řízení vychází především z přiloženého stejnopisu rozhodnutí, které má být vykonáno. V případě pochybností musí provést šetření tím způsobem, že ze spisu o řízení, v němž bylo rozhodnutí vydáno, bude zjišťovat, zda byly splněny všechny podmínky pro vykonatelnost konkrétního rozhodnutí. Soud však není povinen, stejně jako v řízení o výkon rozhodnutí, zkoumat věcnou správnost exekučního titulu. Soud je tedy vázán obsahem rozhodnutí, potvrzení o vykonatelnosti však může prozkoumat.

V podstatě lze tvrdit, že soud v exekučním řízení podle EŘ zkoumá předpoklady pro nařízení exekuce stejně jako v řízení podle OSŘ. Jsou-li tyto předpoklady splněny, nařídí exekuci a to bez slyšení povinného. V usnesení o nařízení exekuce oproti výkonu rozhodnutí chybí způsob provedení exekuce. Ten určí až po nařízení exekuce soudní exekutor v exekučním příkazu. Stejnopis usnesení doručí exekutor oprávněnému, povinnému a Komoře. Orgánům pověřeným vedením evidence (rejstříků) právnických osob, případně dalším orgánům či osobám se usnesení doručí, jen je-li to potřebné pro vedení exekuce. Je-li v katastru nemovitostí zapsáno vlastnické právo povinného, usnesení se doručí katastrálnímu úřadu, v obvodu jehož územní působnosti se nachází sídlo soudu, který exekutora pověřil (§ 44 odst. 4 EŘ). Oprávněnému a povinnému se doručí usnesení do vlastních rukou. Povinnému se však doručí společně s návrhem na nařízení exekuce, aby nebyl zmařen její výkon (viz § 44 odst. 5 EŘ).

V odstavci 6 § 44 EŘ jsou pak uvedeny obsahové náležitosti usnesení o nařízení exekuce. Usnesení musí obsahovat

- označení soudu, který pověřuje exekutora provedením exekuce,
- označení exekutora, kterého pověřuje,
- označení exekučního titulu a orgánu, který ho vydal, nebo osoby, která jej vytvořila,
- označení oprávněného a povinného
- označení povinnosti, která má být exekucí vymožena, včetně povinnosti k úhradě nákladů exekuce
- podpis a datum
- poučení podle odstavce 7, § 44a odst. 1 a § 46 odst. 5

Novelou exekučního řádu došlo tedy ke zpřesnění obsahových náležitostí usnesení. Usnesení podle výše uvedeného musí obsahovat mimo jiné poučení podle odstavce 7 § 44, které umožňuje podat proti němu odvolání.

8.2.2 Exekuční příkaz a generální inhibitorium

Poté, co bylo exekutorovi doručeno usnesení o nařízení exekuce, posoudí, jakým způsobem bude exekuce provedena, a vydá nebo zruší exekuční příkaz ohledně majetku, který má být exekucí postižen (§ 47 odst. 1 EŘ). Ustanovení § 47 zavádí typ procesního rozhodnutí, které je specifické pro exekuční řízení podle EŘ. Exekuční příkaz společně s usnesením o nařízení exekuce má shodné procesní účinky jako usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí. To znamená, že pokud v některém procesním předpise jsou spojeny právní účinky s vydáním usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí, nastávají stejné účinky vydáním exekučního příkazu.

Exekutor způsob provedení exekuce volí sám, proto pokud se jedná o vymáhání peněžitého plnění, zahajuje svou činnost získáváním informací o majetku a místě pobytu povinného, které exekutor získává od oprávněného, třetích osob nebo samotného povinného. Ve volbě způsobu je omezen možnostmi, které vypočítává EŘ a také tím, že nemůže zvolit takový způsob, který je zřejmě nevhodný vzhledem k poměru výše závazků povinného a ceny předmětu, z něhož má být splnění závazků povinného dosaženo. Při posuzování přiměřenosti je nutné vzít v úvahu celkovou výši pohledávky, včetně běžících úroků a do vydání exekučního příkazu neznámým nákladům exekuce. Shledá-li soud nepřiměřenost způsobu provedení exekuce, částečně řízení zastaví podle § 55 odst. 1 EŘ a § 268 odst. 4 OSŘ.

V jediném exekučním příkazu může exekutor zvolit více způsobů provedení exekuce a to tehdy, nestáčí-li jeden k uspokojení oprávněného, anebo může postupně vydat více exekučních příkazů, v nichž bude uvádět jednotlivé způsoby provedení. Podle exekučního příkazu se exekuce provede po právní moci usnesení o nařízení exekuce (§ 47 odst. 2 věta druhá EŘ). Avšak již před nabytím právní moci je exekutor oprávněn činit úkony zajišťovací povahy (např. u mobiliárních exekucí provede soupis a popř. též zajistí sepsané věci a až při tomto provádění doručí exekuční příkaz a usnesení o nařízení exekuce, které ještě není v právní moci).

Proti exekučnímu příkazu není přípustný žádný opravný prostředek. Jedinou obranou povinného proti vydanému exekučnímu příkazu je pouze návrh na zastavení exekuce z důvodů uvedených v OSŘ. Třetí osoby se mohou bránit proti exekučnímu příkazu, který postihuje také jejich majetek, excindační žalobou.

Formální náležitosti exekučního příkazu jsou uvedeny v § 48 EŘ. V písemném vyhotovení exekučního příkazu exekutor uvede exekuční soud, označení exekutora, který je pověřen provedením exekuce, exekuční titul a orgán, který jej vydal, nebo osobu, která jej vyhotovila, označení účastníků, označení povinnosti, která má být exekucí vymožena, způsob provedení exekuce, označení osob, kterým se doručuje exekuční příkaz, výrok, poučení o odvolání (spíše o nemožnosti jeho podání proti exekučnímu příkazu, zde zákonodárce zřejmě přehlédl rozpor s § 47 odst. 3 EŘ), den a místo jeho vydání a podpis exekutora.

Vedle obecných náležitostí exekučního příkazu jsou dále v § 49 EŘ upraveny náležitosti samotného výroku exekučního příkazu ukládajícího zaplacení peněžité částky. Náležitosti výroku jsou podobné s náležitostmi návrhu na výkon rozhodnutí uvedenými v § 261 OSŘ. Výrok tedy musí obsahovat údaje sloužící k identifikaci věci nebo práv, které mají být exekucí postiženy (např. označení toho, vůči komu má povinný nárok na mzdu, jde-li o provedení exekuce srážkami ze mzdy atd.). Ve výroku exekučního příkazu se uvedou další zákazy, příkazy a výzvy, které podle zvoleného způsobu provedení exekuce musí obsahovat usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí podle OSŘ (§ 49 odst. 3 EŘ). Tím se myslí především speciální inhibitoria, tj. zákazy povinnému nakládat s určitými věcmi a právy a u některých způsobů exekuce tzv. arrestatoria, tj. zákazy dlužníkům povinného nakládat pohledávkou povinného v rozsahu vymáhané částky.

Exekuční příkaz se doručí exekutor oprávněnému, povinnému a dalším osobám, kterým se podle zvoleného způsobu exekuce doručuje usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí podle OSŘ (§ 49 odst. 4 EŘ). Do vlastních rukou se příkaz doručuje pouze v těch případech, kdy podle zvoleného způsobu exekuce občanský soudní řád stanoví, že se doručuje do vlastních rukou usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí.

Novelou účinnou od 1.11.2009 se změnila koncepce generálního inhibitoria, a to tak, že z premisy absolutní neplatnosti přechází na premisu neúčinnosti. Po doručení usnesení o nařízení exekuce nesmí povinný nakládat se svým majetkem včetně

nemovitostí a majetku patřícího do společného jmění manželů, vyjma běžné obchodní a provozní činnosti, uspokojování základních životních potřeb svých a osob, ke kterým má vyživovací povinnost, a udržování a správy majetku. Právní úkon, kterým povinný porušil tuto povinnost, je neplatný, avšak takový úkon se považuje za platný, pokud se jeho neplatnosti nedovolá exekutor, oprávněný, nebo přihlášený věřitel. Účinky takového dovolání nastávají od účinnosti právního úkonu, dojde-li exekuční příkaz nebo jiný projev vůle exekutora, oprávněného nebo přihlášeného věřitele všem účastníkům právního úkonu, jehož neplatnosti se výše uvedení dovolávají (§ 44a odst. 1 EŘ). Je to asi právě institut generálního inhibitoria, který z exekuce činní efektivnější prostředek výkonu rozhodnutí oproti řízení podle OSŘ, alespoň podle zákonodárce. Proto ho chtěl zachovat, avšak z důvodu jeho tvrdosti vůči povinnému došlo k jeho změně. Povinnému je tak znemožněno snižovat hodnotu svého majetku, ale pouze pokud se neúčinnosti dovolá exekutor, oprávněný nebo přihlášený věřitel.

Generální inhibitorium má účinky u exekucí, které postihují majetek povinného bez ohledu na výši vymáhané pohledávky, ale i u ostatních způsobů exekuce se generální inhibitorium využívá a to proto, že exekuce bývá nařizována i pro náklady, které při ní vznikly jak exekutorovi tak oprávněnému.

Jakmile povinný složí u exekutora částku ve výši vymáhané pohledávky, nákladů exekuce a nákladů oprávněného, exekutor na návrh povinného zruší rozhodnutím zákaz podle § 44a odst. 1 a § 47 odst. 4, které mu zakazují nakládat s majetkem. Rozhodnutí o zrušení zákazu musí exekutor vydat do 7 dnů od doručení návrhu povinného a neprodleně ho zaslat účastníkům řízení a dalším osobám, jimž byly v rámci exekuce doručeny exekuční příkazy. Proti tomuto rozhodnutí není přípustný opravný prostředek (§ 44a odst. 2 EŘ).

Nově také může exekutor na návrh povinného rozhodnout o tom, že zákaz se nevztahuje na majetek, který uvedl povinný v návrhu, jestliže povinný zároveň doloží, že zbývající majetek zjevně a nepochybně postačuje k uhrazení vymáhané pohledávky včetně nákladů oprávněného a nákladů exekuce (§ 44a odst. 3 EŘ). Povinnému je tak dána další možnost obrany proti nepřiměřené exekuci.

Další novinkou v úpravě generálního inhibitoria je možnost prodeje části majetku samotným povinným za souhlasu oprávněného, přihlášených věřitelů a exekutora. Souhlas musí být písemný a povinný tak může sám zpeněžit část svého

majetku podle své volby, nejsou-li postiženy jinou exekucí. Aby však nedošlo ke snižování hodnoty majetku, musí povinný majetek prodat za obvyklou cenu zjištěnou na základě znaleckého posudku splatnou při podpisu smlouvy k rukám exekutora. Dle důvodové zprávy k novele EŘ zde můžeme hovořit o respektování *praetia affectionis* v exekučním řízení, tj. možnosti dlužníka zachovat si věci, které má v oblibě, k nimž má osobní vztah, což lze považovat nejen za humanizační trend, ale také za vyjádření zásady proporcionality.¹¹

8.3 Opravné prostředky

Proti usnesení soudu prvního stupně je přípustné odvolání, o němž rozhoduje odvolací soud. Odvolání je přípustné jak proti usnesení, kterým byl návrh výkonu rozhodnutí nebo exekuce nařízen, tak proti tomu, kterým byl zamítnut.

V odvolání lze uvádět nové skutečnosti a důkazy. Proti usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí lze namítat ovšem jen ty skutečnosti, jež jsou pro nařízení výkonu rozhodnutí rozhodné, k ostatním odvolací soud nepřihlédne a odvolání obsahující jen takové důvody odmítne, o tom musí být již v usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí poučen (§ 254 odst. 4 a 5 OSŘ). Odstavec 6 v § 254 OSŘ již jen zbytečně opakuje to, že v odvolání lze uvádět nové skutečnosti a důkazy. V odvolacím řízení se tedy uplatňuje zásada úplné apelace.

V rámci snahy o zrychlení řízení lze v odvolacím řízení proti usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí, ale i proti usnesení, kterým bylo rozhodnuto o návrhu na odklad provedení výkonu rozhodnutí, o návrhu na zastavení výkonu rozhodnutí podle § 268 odst. 1 písm. a) až f) a některým dalším usnesením, které jsou taxativně uvedené v § 254 odst. 7 OSŘ, zrušit rozhodnutí soudu prvního stupně jen z důvodu uvedeného v § 219a odst. 1 OSŘ. To znamená, že soud usnesení zruší pouze, pokud tu jsou vady, pro které nemělo řízení proběhnout (nedostatek procesních podmínek), rozhodoval věcně nepřislušný soud nebo vyloučený soudce anebo soud nebyl správně obsazen (ledaže by místo samosoudce rozhodoval senát), popřípadě i jiné vady, které mohl mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci a v odvolacím řízení nemohla být zjednána náprava. Šetření nebo dokazování, které jsou potřebná pro rozhodnutí o odvolání provede

---

¹¹ Důvodová zpráva k novele zákona č. 120/2001 Sb., Sněmovní tisk 804/0

odvolací soud buď sám nebo prostřednictvím soudu prvního stupně anebo dožádaného soudu.

K projednání odvolání není třeba nařizovat jednání také tehdy, jestliže se v odvolacím řízení neprovádí šetření nebo dokazování nebo jestliže soud prvního stupně rozhodl v souladu se zákonem bez nařízení jednání. Toto ovšem neplatí, pokud bylo odvolání podáno proti usnesení soudu prvního stupně vydanému ve věci zastavení výkonu rozhodnutí podle § 268 odst. 1 písm. g) a h) (§ 254 odst. 8 OSŘ).

Ve vykonávacím řízení lze použít i mimořádný opravný prostředek, a to dovolání. Dovoláním lze napadnout rozhodnutí odvolacího soudu, avšak nikoli proti všem rozhodnutím, ale jen proti kterým to zákon výslovně připouští a jen z důvodů, které zákon připouští. Občanský soudní řád umožňuje v § 238a odst. 1 písm. c) až f) podat dovolání proti usnesení odvolacího soudu, jímž bylo potvrzeno nebo změněno usnesení soudu prvního stupně, kterým bylo rozhodnuto ve věci zastavení výkonu rozhodnutí, ve věci udělení příklepu ve výkonu rozhodnutí, o rozvrhu rozdělované podstaty ve výkonu rozhodnutí a o povinnostech vydražitele. Dovolání je také možné podat proti usnesení odvolacího soudu, kterým bylo potvrzeno nebo změněno usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí (viz § 237 odst. 1 OSŘ).

V § 254 odst. 2 OSŘ je umožněno podání dalšího mimořádného opravného prostředku, kterým je žaloba pro zmatečnost. Je možné ji však podat pouze z důvodu uvedeného v § 229 odst. 4 OSŘ, který uvádí, že žalobou pro zmatečnost může účastník napadnout pravomocné usnesení odvolacího soudu, kterým bylo odmítnuto odvolání nebo kterým bylo zastaveno odvolací řízení. Pokud bude podána z jiného důvodu, soud prvního stupně ji zamítne bez toho, že by musel nařizovat ve věci jednání. Její podání je omezeno tříměsíční lhůtou, která počíná běžet od doručení napadeného rozhodnutí. Rozhodovat o ní bude soud vůči němuž žaloba směřuje, ve vykonávacím řízení to tedy bude krajský soud.

I proti usnesení o nařízení exekuce je přípustné odvolání podle § 44 odst. 7 EŘ. V odvolání však stejně jako v odvolání proti výkonu rozhodnutí nelze namítat jiné skutečnosti, než ty, jež jsou rozhodné pro nařízení exekuce. K ostatním námitkám soud nepřihlédne a nařízení exekuce potvrdí. Neobsahuje-li odvolání skutečnosti rozhodné pro nařízení exekuce nebo neobsahuje-li žádné skutečnosti, bude odvolání usnesením odmítnuto. Odvolání se podává k soudu, který usnesení vydal, pokud bylo podáno

k rukám exekutora, je exekutor povinen odvolání postoupit bez zbytečného odkladu příslušnému soudu. Doručením exekutorovi je ale zachována lhůta k podání odvolání. Dříve jestliže podal povinný odvolání k rukám exekutora a tento ho nepředal ve lhůtě příslušnému soudu, nebyla zachována lhůta k podání odvolání. Zároveň pokud nebude odvolání obsahovat žádné skutečnosti (blanketní odvolání), soud nebude ani povinného vyzývat k doplnění a bez dalšího ho zamítne, jelikož povinný již byl o následcích podání takového odvolání poučen již v usnesení o nařízení exekuce. Podání takového odvolání nemá ani suspenzivní účinek na právní moc dotčeného usnesení, oproti tomu, obsahuje-li odvolání skutečnosti nerozhodné pro nařízení exekuce, suspenzivní účinek se projeví.

Ačkoli EŘ neobsahuje úpravu dovolání, za použití § 130 odst. 1 EŘ, podle kterého se tam, kde se ve zvláštních právních předpisech hovoří o soudním výkonu rozhodnutí nebo výkonu rozhodnutí, rozumí se tím také nařízení a provedení exekuce podle tohoto zákona (tedy podle EŘ). Úprava dovolání v exekučním řízení podle EŘ tedy bude shodná s úpravou výkonu rozhodnutí podle OSŘ.

9. Způsoby exekuce

Exekuce znamená výrazný zásah do práv povinného, proto zákon stanoví, že exekuci je možné provádět pouze způsoby uvedenými v zákoně. Tato zásada je vyjádřena jak v OSŘ (v § 257) tak v EŘ (v § 58 odst. 1). Jednotlivé způsoby můžeme rozdělit podle toho, zda se jedná o výkon rozhodnutí ukládajícího zaplacení peněžité částky, který lze provést

- srážkami ze mzdy
- příkázáním pohledávky
- příkazem k výplatě z účtu u peněžního ústavu
- prodejem movitých věcí a nemovitostí
- prodejem podniku
- zřízením soudcovského zástavního práva

nebo jinou povinnost než je zaplacení peněžité pohledávky. Výkon takové povinnosti se pak řídí povahou uložené povinnosti. Do této skupiny patří

- vyklizení
- odebrání věci

- rozdělení společné věci
- provedení prací a výkonů

I výčet způsobů provedení exekuce je v obou předpisech shodný. Ačkoli výčet v § 59 odst. 1 EŘ neobsahuje příkaz k výplatě z účtu u peněžního ústavu, neznamená to, že by exekutor nemohl tento způsob využít. To, že výčet v § 59 odst.1 EŘ neobsahuje příkaz k výplatě z účtu u peněžního ústavu, lze považovat pouze za opomenutí zákonodárce, jelikož díl 3 EŘ právě tento způsob provedení upravuje v § 65a, ve kterém odkazuje na úpravu v OSŘ.

Pro doplnění výčtu způsobů je třeba uvést, že výkon rozhodnutí (nebo chcete-li exekuce) prodejem zástavy se provádí prodejem zastavených movitých a nemovitých věcí. Sice EŘ v § 59 odst. 3 neuvádí tak jako § 258 odst. 3 OSŘ další výčet zastavených věcí, jejichž prodejem lze provést exekuci (věci hromadné, soubor věcí a bytů nebo nebytových prostor ve vlastnictví podle zvláštního zákona, příkázání zastavené peněžité pohledávky a postižení zastavených jiných majetkových práv), ale patří sem také.

9.1 Srážky ze mzdy

Ještě před nedávnou dobou byl výkon rozhodnutí srážkami ze mzdy nejčastější ze všech způsobů výkonu. S tím jak klesl počet osob, které jsou v pracovním poměru, zároveň klesl počet prováděných exekucí tímto způsobem. Jedná se o zvláštní druh exekuce příkázáním pohledávky, jelikož je postihována mzda, která je nárokem povinného vůči plátcu mzdy. Předmětem této exekuce je tedy nárok povinného na výplatu mzdu. Mzdou se tu rozumí odměna za vykonanou práci, nebo také peněžité plnění poskytované zaměstnavatelem zaměstnanci za práci. Exekuci srážkami ze mzdy lze pro její povahu nařídit pouze vůči povinnému, který je fyzickou osobou.

Exekucí lze, za použití ustanovení o výkonu rozhodnutí srážkami ze mzdy, postihnout i příjmy, které povinnému nahrazují odměnu za práci nebo jsou poskytovány vedle ní, jako např. nemocenská, důchody, podpora v nezaměstnanosti, peněžité pomoci v mateřství apod. Demonstrativní výčet takových příjmů je uveden v § 299 odst. 1 OSŘ. Dále exekuci srážkami ze mzdy podléhá například pracovní odměna osob, které jsou ve výkonu trestu odnětí svobody nebo ve vazbě. Jak bylo již výše uvedeno srážkám ze mzdy (a pouze jim, nikoli příkázáním pohledávky) podléhají i dávky státní sociální

podpory, které nejsou vypláceny jednorázově. Ty dávky, které se vyplácejí jednorázově, jako je porodné nebo pohřebné, exekuci nepodléhají.

Exekuci ale nemůže být postižena celá mzda, povinnému musí zbýt alespoň tolik, kolik stačí ke uspokojování základních životních potřeb nejen povinného, ale i osob, které povinný živí. Povinnému tedy nesmí být sražena určitá základní částka. Způsoby jejího výpočtu stanoví vláda nařízením. Tím je zaručena flexibilita výše této částky v souvislosti se socioekonomickými poměry. Základní částka je rovna úhrnu dvou třetin součtu částky životního minima jednotlivce a částky normativních nákladů na bydlení pro jednu osobu a jedné čtvrtiny takové základní částky na každou osobu, které je povinen poskytovat výživné.

Srážky se provádějí z čisté mzdy, která se vypočte tak, že se od mzdy odečte záloha na daň z příjmů fyzických osob sražená z příjmů ze závislé činnosti a funkčních požitků, pojistné na sociální zabezpečení, příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a pojistné na veřejné zdravotní pojištění. Tyto sražené částky se vypočtou podle podmínek a sazeb platných pro povinného v měsíci, za který se čistá mzda zjišťuje (§ 277 odst. 1 OSŘ). Do čisté mzdy se podle § 277 odst. 2 OSŘ započítávají i odměny za vedlejší činnost vykonávanou u toho, u koho je povinný v pracovním poměru, nezapočítávají se však do ní částky poskytované na náhradu nákladů spojených s pracovním výkonem (zejména při pracovních cestách).

Z čisté mzdy, ze které se tedy odečte základní částka a která se zaokrouhlí směrem dolů na částku dělitelnou třemi a vyjádřenou v celých korunách, lze srazit k vydobytí pohledávky pouze jednu třetinu. Pro přednostní pohledávky, které jsou uvedeny v § 279 odst. 2 OSŘ se srážejí dvě třetiny. Pokud nestačí k jejich uspokojení druhá třetina, uspokojují se společně s ostatními pohledávkami z první třetiny (§ 279 odst. 1 OSŘ). Vláda ČR stanoví nařízením částku, nad kterou se srazí zbytek čisté mzdy vypočtené podle § 279 odst. 1 OSŘ bez omezení. Takto zjištěná plně zabavitelná část zbytku čisté mzdy se připočte ke druhé třetině zbytku čisté mzdy v rozsahu, který je potřebný k uspokojení přednostních pohledávek; zbývající část se připočte k první třetině (§ 279 odst. 3 OSŘ). Mezi přednostní pohledávky patří mimo jiné pohledávky výživného, náhrady škody způsobené poškozenému ublížením na zdraví nebo úmyslnými trestnými činy, pohledávky daní a poplatků. Povinnému tedy kromě základní nezabavitelné částky zůstane ještě jedna třetina takto rozdělené čisté mzdy. I

kdyby si povinný přál, aby mu byla strhávána vyšší částka, je nepřípustné, aby srážky byly prováděny ve větším rozsahu, než to dovoluje OSŘ.

Výkon rozhodnutí srážkami ze mzdy soud nařídí na návrh oprávněného, který již v návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí musí uvést, že navrhuje tento způsob výkonu a zároveň musí uvést plátce mzdy. Plátce mzdy musí mít právní subjektivitu. V nařízení výkonu rozhodnutí přikáže soud plátcí mzdy, aby po tom, kdy mu bude nařízení výkonu doručeno, prováděl ze mzdy stanovené srážky a nevyplácel sražené částky povinnému (§ 282 odst. 1 OSŘ). Soud nařízení doručí do vlastních rukou povinnému a plátcí mzdy, po jeho doručení plátcí mzdy ztrácí povinný právo na vyplácení té části mzdy, která odpovídá stanovené výši srážek. Jakmile nabude nařízení výkonu rozhodnutí právní moci, vyrozumí soud o tom plátce mzdy, který je pak povinen vyplácet oprávněnému částky sražené ze mzdy povinného (§ 283 OSŘ). Oprávněnému vyplatí i již sražené částky po doručení nařízení, které uschoval. Srážky ze mzdy bude provádět do doby, než bude pohledávka oprávněného uspokojena. Provedením srážek uhrazujících přiznanou pohledávku s příslušenstvím soudní výkon rozhodnutí končí, a proto již není třeba rozhodovat o jeho zastavení, např. vydáváním usnesení podle ustanovení § 268 odst. 1 písm. c) nebo g) OSŘ.¹² Pokud by plátce mzdy neprováděl srážky ze mzdy, mohl by se oprávněný domáhat vyplacení své pohledávky jen poddlužnickou žalobou podle ustanovení § 292 OSŘ.

Výkon rozhodnutí srážkami ze mzdy může být nařízen jen pro pohledávky splatné do vydání usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí a to s jednou výjimkou, kterou je právo oprávněného na opětuující se dávky, které jsou splatnými i v budoucnu. Ustanovení § 284 odst. 2 tak umožňuje oprávněnému to, že nemusí čekat na povinného, zda svou povinnost uhradí. Oprávněný však musí toto výslovně uvést již v návrhu na výkon rozhodnutí. Soud pak nařídí výkon rozhodnutí i na tyto opětuující se dávky pouze tehdy, pokud do doby nařízení výkonu existuje na dávkách nedoplatek. Bez takového nedoplatku soud návrh zamítne. Stejně je upraven výkon rozhodnutí, ve kterém bylo povinnému uloženo zaplatit peněžitou částku ve splátkách.

Vyplácí-li plátce mzdy měsíční mzdu nadvakrát, může přiměřené srážky provést povinnému již ze zálohy. Výplatu oprávněnému provede však až po uplynutí měsíce (§ 285 odst. 1 OSŘ). Pokud by plátcí mzdy došlo nařízení výkonu rozhodnutí až

---

¹² Tripes, Antonín. Exekuce v soudní praxi – 3.vyd. Praha: C.H.Beck 2006

po tom, co již vyplatil zálohu mzdy, provede srážky ze zbylé mzdy tak jako by tato zbylá mzda byla jedinou měsíční mzdou. K vyplaceným zálohám se už nepřihlíží.

Zároveň může nastat případ, kdy povinný dostává mzdu za několik měsíců najednou. Srážky ze mzdy je však nutné vypočítat za každý měsíc zvláště. To znamená, že se povinnému nebude odpočítávat nezabavitelná částka jen jednou, ale tolikrát, za kolik měsíců se mzda vyplácí.

Vyplácení srážek ze mzdy je zcela na plátcí mzdy, je tedy na něm také vypočítání částky, která může být sražena. Jelikož to ale v některých případech nemusí být zrovna jednoduchý výpočet, může požádat soud o určení výše částky, která má být sražena. Soud poté vydá usnesení, ve kterém určí jaká částka má být v příslušném období ze mzdy povinného sražena, a je-li více oprávněných, kolik z ní připadne na každého z nich. Kromě plátce mzdy může soud o takový výpočet požádat i oprávněný nebo povinný. Pro plátce mzdy je to úkol složitý, navíc mu jak ze strany povinného tak ze strany oprávněného hrozí žaloba, proto je mu toto umožněno. Zároveň může při větším množství oprávněných sraženou částku mzdy zaslat soudu, který ji rozvrhne mezi oprávněné a sám provede výplatu.

Mezi výhody výkonu rozhodnutí srážkami ze mzdy patří to, že pokračuje i tehdy, změní-li se v průběhu výkonu plátce mzdy. Oprávněný nemusí podávat nový návrh, nařízení výkonu se vztahuje i na mzdu u nového plátce mzdy. Předpokladem je to, že v době nařízení exekuce měl povinný nárok na mzdu u toho plátce, kterého označil ve svém návrhu oprávněný. Povinností už bývalého plátce mzdy je oznámit do jednoho týdne soudu, že povinný u něj přestal pracovat. Současně zašle soudu vyúčtování srážek, které ze mzdy povinného provedl a vyplatil oprávněným, a oznámí soudu, pro které pohledávky byl nařízen výkon rozhodnutí srážkami ze mzdy a jaké pořadí mají tyto pohledávky. I povinný musí soudu do jednoho týdne oznámit, že přestal pracovat u dosavadního plátce mzdy a rovněž do jednoho týdne to, že nastoupil práci u jiného plátce mzdy. Nesplní-li tuto povinnost, může jim soud uložit pořádkovou pokutu. Plynulost výkonu rozhodnutí je zajištěna i tím, že nový plátce mzdy je povinen vyžádat si od povinného potvrzení vystavené dosavadním plátcem mzdy, zda byl nařízen výkon rozhodnutí srážkami ze mzdy a v čí prospěch. Zjistí-li, že byl nařízen výkon srážkami ze mzdy, oznámí to soudu, který výkon nařídil. Soud ho poté

usnesením seznámí s průběhem výkonu, zejména s výší dosud provedených srážek a uvede jak vysoká je ještě pohledávka, která má být srážkami uspokojena.

Jak jsem již výše uvedl, zákon neumožňuje provádět srážky vyšší, i kdyby si to povinný přál, na druhou stranu je povoleno, aby se oprávněný s povinným dohodli na srážkách nižších. Takovou dohodu musí oznámit soudu, který pak vyzve plátce mzdy, aby srážel jen tu částku, na které se oprávněný s povinným dohodli, pokud ovšem měsíčně nepřesáhne přípustnou výši srážek. V takovém případě by mohl plátce srazit jen takovou částku, kterou připouští ustanovení § 277 až 280 OSŘ. Oprávněný však od takového dohody může kdykoli odstoupit a souhlas s prováděním nižších srážek odvolat, což oznámí soudu, který o tom vyrozumí povinného a plátce mzdy. Výzva soudu k provádění nižších srážek pozbývá účinnosti, kdy je plátcí mzdy doručeno další nařízení výkonu rozhodnutí srážkami ze mzdy nebo vyrozumění soudu, že oprávněný odvolal svůj souhlas s prováděním nižších srážek (§ 287 odst. 3 OSŘ).

K ochraně povinného slouží i institut odkladu provedení výkonu. Soud může odložit provedení výkonu rozhodnutí, jestliže se povinný bez své viny ocitl přechodně v takovém postavení, že by neprodlený výkon rozhodnutí mohl mít pro něho nebo příslušníky jeho rodiny zvláště nepříznivé následky a oprávněný by nebyl odkladem výkonu rozhodnutí vážně poškozen (§ 266 odst. 1 OSŘ). Je-li odklad soudem povolen, neprovádí plátce mzdy srážky ode dne, kdy mu bylo doručeno usnesení o povolení odkladu do doby než mu bude doručen příkaz soudu, aby se ve srážkách pokračovalo. Dalším důvodem pro odklad výkonu rozhodnutí může být očekávání soudu, že výkon bude zastaven (§ 266 odst. 2 OSŘ). V takovém případě plátce mzdy pokračuje ve srážkách, jen je nevyplácí oprávněnému, dokud nebude odklad zrušen. Dojde-li k zastavení výkonu, vyplatí sražené částky povinnému.

Kromě obecných důvodů zastavení výkonu rozhodnutí, které jsou uvedeny v § 266 OSŘ, obsahuje úprava srážek ze mzdy speciální důvody zastavení. Jedním z těchto důvodů je to, že povinný po dobu jednoho roku nepobírá mzdu vůbec, nebo alespoň v takové výši, aby z ní mohly být srážky prováděny. Soud tak zastaví řízení na návrh plátce mzdy nebo povinného. Dalším speciálním zastavovacím důvodem může být na návrh povinného to, že srážky jsou prováděny již jen pro běžné výživné a lze předpokládat, že povinný vzhledem ke svému chování i poměru k práci bude výživné

plnit dále dobrovolně. Pokud by podobný návrh podal oprávněný soud by zastavil výkon rozhodnutí podle § 268 odst. 1 písm. c) OSŘ.

Pobírá-li povinný mzdu od několika plátců mzdy, vztahuje se nařízení výkonu rozhodnutí na všechny jeho mzdy. Srážky ze mzdy je každý plátce provádět ode dne, kdy mu bylo doručeno nařízení výkonu rozhodnutí. Úkolem soudu je tu především to, aby jednotlivým plátcům mzdy určil příslušnou část základní částky nepodléhající srážkám. Každý z plátců mzdy tedy nepočítá s celou základní nepostižitelnou částkou, ale pouze s její částí. Pokud by u jednoho plátce mzdy příjem nedosahoval ani takto vypočtené části nezabavitelné částky, musí o tom plátce mzdy uvědomit soud, který pak znovu určí, jakou částku má jednotlivý plátce srážet. Srážky všichni plátci musí zasílat soudu, který zkontroluje, zda celková sražená částka není vyšší než pohledávka oprávněného. Pokud není vyšší, vyplatí celou sraženou částku oprávněnému, jinak tu část, o kterou převyšuje pohledávku, zašle zpět povinnému.

Exekuční řád v případě provádění exekuce srážkami ze mzdy a jiných příjmů odkazuje na úpravu výkonu rozhodnutí srážkami ze mzdy v OSŘ.

9.2 Příkázání pohledávky

Základ tohoto způsobu výkonu rozhodnutí spočívá v tom, že je postižena pohledávka, kterou má povinný vůči třetí osobě a z této uspokojuje oprávněný svou pohledávku. Rozlišujeme tři druhy příkázání pohledávek a to příkázání pohledávky z účtu u peněžního ústavu, příkázání jiných peněžitých pohledávek a postižení jiných majetkových práv. Výkon se provede tak, že dlužníkovi povinného, tj. poddlužníkovi, soud zakáže, aby plnil povinnému. Takový zákaz se nazývá arrestatorium. Zároveň se povinnému zakáže, aby s takovou pohledávkou nakládal. Tento zákaz nazýváme jako inhibitorium.

Úprava v EŘ neobsahuje kromě velmi podrobné úpravy postižení patentů, průmyslových vzorů a ochranných známek povinného, která může být i vodítkem pro výkon rozhodnutí, žádné další modifikace a lze tedy odkázat i v tomto případě na úpravu obsaženou v OSŘ.

9.2.1 Příkazání pohledávky z účtu u peněžního ústavu

Příkazání pohledávky z účtu u peněžního ústavu zaznamenalo v poslední době nevídaný „boom“ a jeho význam značně narostl. Výkon rozhodnutí takovým způsobem lze nařídit ohledně pohledávky povinného z běžného, vkladového nebo jiného účtu vedeného v jakékoliv měně u peněžního ústavu působícího v tuzemsku. Nelze postihnout vklady na vkladních knížkách a vkladních listech nebo jiné formy vkladů (§ 303 odst. 1 a 2 OSŘ). Základním předpokladem je to, že majitelem takového účtu je povinný, už je dále nerozhodné, či peníze jsou na účtu uloženy, jelikož jedině povinný má pohledávku z účtu u peněžního ústavu.

V § 304 odst. 1 OSŘ je upraveno tzv. arrestatorium – v nařízení výkonu rozhodnutí soud přikáže peněžnímu ústavu, aby od okamžiku doručení usnesení nevyplácel peněžní prostředky do výše vymáhané pohledávky vč. příslušenství, neprováděl na ně započtení a ani jinak s nimi nenakládal. Tímto zákazem je chráněn oprávněný, resp. jeho pohledávka vůči povinnému, jelikož je zamezeno jakékoli dispozici s prostředky na účtu v neprospěch oprávněného. V odstavci 3 stejného paragrafu je upraveno také inhibitorium, kdy povinný ztrácí okamžikem, kdy je peněžnímu ústavu doručeno usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí, právo vybrat peněžní prostředky z účtu, použít tyto prostředky k platbám nebo s nimi jinak nakládat, a to do výše vymáhané pohledávky a jejího příslušenství.

Výjimkou z výše uvedených zákazů jsou peněžní prostředky, které jsou povinným určeny pro výplatu mezd (platů), náhrad mezd (platů) a dalších plnění, která nahrazují odměnu za práci, jeho zaměstnancům, splatných ve výplatním termínu nejbližší následujícím po dni, kdy bylo peněžnímu ústavu doručeno usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí (§ 304a odst. 1 OSŘ). V dalších výplatních termínech však už taková plnění nelze hradit a to do doby zániku výkonu rozhodnutí. Takové peněžní prostředky vyplatí peněžní ústav povinnému na základě písemného prohlášení, v němž bude uveden účel platby, celkovou částku a jména zaměstnanců s výší mzdy (náhrady mzdy apod.). Podpis povinného musí být na prohlášení úředně ověřen. Takovou výplatu oznámí peněžní ústav soudu, soud potom může povinnému uložit, aby mu povinný vyplacení mezd vyúčtoval.

Zároveň jsou z ustanovení o přikázání pohledávky z účtu u peněžního ústavu vyjmuty takové pohledávky, jejichž použití k jinému než stanovenému účelu vylučují nebo omezují jiné předpisy. Výčet takových pohledávek je obsažen v ustanoveních § 317 až 319 OSŘ. Soud se při nařízení výkonu rozhodnutí nezabývá, jaké prostředky byly na účet uloženy, pokud by se však jednalo o nepostižitelné finanční prostředky, musel by soud v závislosti na jejich rozsah na účtu povinného výkon zcela anebo zčásti zastavit.

Další výjimka ze zákazů s nakládáním s peněžními prostředky je uvedena v § 304b odst. 1 OSŘ. Takový zákaz se nevztahuje na peněžní prostředky do výše dvojnásobku životního minima jednotlivce podle zvláštního právního předpisu (zákon č.110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu v platném znění). Má-li u jednoho peněžitého ústavu povinný více účtů, použije se výše uvedené pouze u jednoho z těchto účtů. Výplatu takových prostředků je opět peněžní ústav povinen oznámit soudu.

Usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí doručí soud oprávněnému, povinnému a peněžnímu ústavu. Pouze peněžnímu ústavu doručí usnesení do vlastních rukou. Povinnému nemůže být usnesení doručeno dříve než peněžnímu ústavu (§ 304 odst. 2 OSŘ). Pokud by se totiž povinný o nařízení výkonu dozvěděl dříve než peněžní ústav, mohl by jednoduše čerpat z účtu peněžní prostředky, které by měly být postiženy.

Dále soud vyrozumí oprávněného a peněžní ústav, že usnesení nabylo právní moci. Peněžnímu ústavu doručí vyrozumění do vlastních rukou (§ 305 OSŘ). K tomuto okamžiku je totiž vázána povinnost peněžního ústavu vyplatit pohledávku z účtu povinného. Peněžní ústav provede výkon ve dni, který následuje po doručení vyrozumění o právní moci. Jedině kdyby pohledávka povinného z účtu nebyla v ten den ještě splatná, provede peněžní ústav výkon rozhodnutí ve dni, který následuje po její splatnosti. Jestliže by peněžní ústav výkon neprovedl, je oprávněnému umožněno, aby se po ústavu domáhal zaplacení prostředků poddlužnickou žalobou.

Nařízení výkonu rozhodnutí se vztahuje až do výše vymáhané pohledávky a jejího příslušenství na pohledávku povinného z účtu ve výši, v jaké byly na účtu peněžní prostředky v okamžiku, v němž bylo peněžnímu ústavu usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí. Stejně jsou postiženy i prostředky, které došly dodatečně, nejpozději do šesti měsíců od doručení vyrozumění o právní moci (§ 306 odst. 1 OSŘ). Horní hranicí však je nadále výše vymáhané pohledávky včetně příslušenství.

Výkon se provede odepsáním vymáhané pohledávky a jejího příslušenství z účtu a jejím vyplacením oprávněnému. Byl-li výkon rozhodnutí nařízen na více účtů povinného, provede peněžní ústav výkon rozhodnutí z jednotlivých účtů podle pořadí uvedeného v usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí (§ 307 odst. 1 OSŘ). Pokud by na účtech nebyla částka, která by stačila k uspokojení oprávněného, provede výkon také po dni, kdy dojdou na účet prostředky v takové výši, která bude potřebná k uspokojení oprávněného. To znamená, že nebude peněžní ústav vyplácet jednotlivé platby, která na účet povinného dojdou v šesti měsíční lhůtě, ale oprávněnému vyplatí pohledávku až tehdy, kdy dojde na účet taková částka, která bude stačit k uspokojení jeho pohledávky. Pokud by na účet nebyla v šesti měsíční lhůtě připsána taková částka, odepíše a vyplatí peněžní ústav pohledávku v takové výši, která na účtu je, ačkoli nepostačuje k plnému uspokojení oprávněného.

V případě, že je nařízen výkon rozhodnutí příkázáním pohledávky z téhož účtu k vydobytí více pohledávek, uspokojují se jednotlivé pohledávky podle svého pořadí. Pořadí pohledávek se řídí dnem, kdy bylo peněžnímu ústavu doručeno usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí. Byla-li usnesení doručena tentýž den, mají tyto pohledávky stejné pořadí. Pokud by prostředky na účtu nestačily k uspokojení pohledávek se stejným pořadím, budou uspokojeny poměrně.

Povolí-li soud odklad výkonu rozhodnutí a bylo-li peněžnímu ústavu doručeno usnesení o povolení odkladu před provedením výkonu, neprovede peněžní ústav výkon rozhodnutí, dokud mu nebude soudem doručeno vyrozumění, že odklad byl zrušen (§ 308 odst. 1 OSŘ). Zastaví-li soud výkon rozhodnutí, zanikají dnem právní moci usnesení o zastavení výkonu povinnosti peněžního ústavu podle § 304 odst. 1 a účinky výkonu rozhodnutí uvedené v § 304 odst. 3, § 306 a § 307; byl-li výkon zastaven částečně, platí to obdobně o dotčené části pohledávky z účtu. O právní moci usnesení o zastavení řízení vyrozumí peněžní ústav soud.

V případě řešení střetu výkonu rozhodnutí příkázáním pohledávky z účtu s některým zajišťovacím prostředkem podle § 309a odst. 1 OSŘ je stejně jako v případě střetu výkonů rozhodnutí rozhodující pořadí těchto práv. Mají-li dřívější pořadí než pohledávka vymáhaná výkonem rozhodnutí, lze výkon provést jen tehdy, jestliže práva zanikla, aniž by byly peněžní prostředky z účtu zcela vybrány. Jinak se k nim nepřihlíží.

9.2.2 Příkazání jiných peněžitých pohledávek

Ustanovení § 312 a násl. OSŘ upravují výkon rozhodnutí příkazáním jiných pohledávek než pohledávek z účtu u peněžního ústavu, pohledávek ze mzdy nebo jiných příjmů, pohledávek z cenných papírů nebo postižení jiných majetkových práv. Jinými peněžitými pohledávkami se zde myslí pohledávky, které má povinný vůči třetím osobám – dlužníkům povinného. Výkon rozhodnutí může být nařízen i pro pohledávku, která není v době nařízení splatná, ale musí v době nařízení existovat. Již v návrhu ale musí být peněžitá pohledávka přesně identifikována oprávněným. Ten musí uvést osobu, vůči které má povinný pohledávku a důvod pohledávky.

V ustanovení § 317 jsou taxativně vypočteny pohledávky, které nepodléhají výkonu rozhodnutí, kam patří pohledávky náhrady, kterou podle pojistné smlouvy vyplácí pojišťovna, má-li být náhrady použito k novému vybudování nebo k opravě budovy (odst. 1), peněžité dávky sociální péče, dávky pomoci v hmotné nouzi, z dávek státní sociální podpory příspěvek na bydlení a jednorázově vyplácené dávky státní sociální podpory (odst. 2). V odst. 3 jsou pak z výkonu rozhodnutí vyjmuty peněžité pohledávky, které jsou předmětem finančního zajištění (Směrnice EP a Rady 2002/47/ES) podle zvláštního právního předpisu (obchodní zákoník) nebo podle zahraniční právní úpravy. V ustanoveních § 318 a 319 jsou pak uvedeny další omezení ve výkonu rozhodnutí příkazáním jiných peněžitých pohledávek. Jedná se o pohledávky fyzických osob, které jsou podnikateli, vzniklé při jejich podnikatelské činnosti. Takové pohledávky podléhají výkonu rozhodnutí jen dvěma pětinami, je-li však výkon rozhodnutí nařizován pro některou z přednostních pohledávek uvedených v § 279 odst. 2 OSŘ podléhají výkonu rozhodnutí třemi pětinami. Pro pořadí úhrady se užije přiměřeně ustanovení § 280 odst. 2 a 3 OSŘ (§ 318 OSŘ). Stejně jsou pak v § 319 upraveny pohledávky autorské odměny, je-li povinným autor a pohledávky z práv výkonných umělců a z práv původců předmětů průmyslového vlastnictví. Tyto pohledávky jsou omezeny ve výkonu rozhodnutí především proto, že jsou pro povinného i zdrojem pro obživu jeho rodiny.

V nařízení výkonu rozhodnutí soud zakáže povinnému, aby se svou pohledávkou jakkoli nakládal (inhibitorium). Dlužníkovi povinného zase zakáže, aby od okamžiku, kdy mu bylo doručeno nařízení výkonu rozhodnutí, povinnému jeho pohledávku vyplatil, provedl na ni započtení nebo s ní jinak nakládal (arrestatorium).

Nařízení výkonu rozhodnutí soud zašle povinnému a dlužníkovi povinného, tomu do vlastních rukou a dříve než povinnému. Tyto zákazy postihují pohledávku povinného jen do výše pohledávky oprávněného včetně jejího příslušenství.

Jakmile nabude usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí právní moci, vyrozumí o tom soud oprávněného a dlužníka povinného, dlužníku povinného soud doručí vyrozumění do vlastních rukou (§ 314 OSŘ). Po právní moci usnesení totiž vyplatí dlužník povinného oprávněnému pohledávku v rozsahu, v jakém byla nařízením výkonu postižena. Pokud by v té době nebyla ještě pohledávka splatná, došlo by k vyplacení, jakmile by se stala splatnou. Zaplacením se dlužník povinného zproští v rozsahu poskytnutého plnění své povinnosti vůči povinnému.

Byla-li pohledávka povinného postoupena k zajištění pohledávky věřitele povinného a má-li toto právo dřívější pořadí než pohledávka, pro níž byl nařízen výkon rozhodnutí, lze výkon rozhodnutí takto dotčené pohledávky, popřípadě její části, provést jen tehdy, jestliže právo zaniklo, aniž by pohledávka byla zcela vyplacena věřiteli povinného (§ 314b odst. 1 OSŘ). Pokud by ono právo mělo pozdější pořadí než pohledávka, pro níž byl nařízen výkon rozhodnutí, při provedení výkonu se k němu nepřihlíží (odst. 2). Jen pro úplnost se sluší doplnit, že pro pořadí práva je rozhodující den jeho vzniku.

Jestliže by dlužník povinného nevyplatil oprávněnému postiženou část pohledávky, i v tomto případě je dána oprávněnému možnost domáhat se vyplacení pohledávky prostřednictvím tzv. poddlužnické žaloby. V ustanovení § 315 odst. 1 je nově oprávněnému umožněno, aby podal proti dlužníkovi povinného vlastním jménem návrh na výkon rozhodnutí, jestliže ho mohl podat povinný. Oprávněný však nesmí s dlužníkem povinného uzavřít smír týkající se této pohledávky, nebo prominout její zaplacení a ani dlužník povinného si nemůže započíst svou vlastní pohledávku, kterou má vůči oprávněnému. Oprávněný zároveň odpovídá povinnému za škodu, pokud by pohledávku povinného vůči dlužníkovi povinného neuplatnil včas nebo pokud by mu neoznámil, že ji uplatňuje.

Při střetu více výkonů rozhodnutí je rozhodující, v jakém pořadí byla nařízení výkonu doručena dlužníkovi povinného. Pokud by ve stejný den bylo doručeno více nařízení výkonu rozhodnutí pro pohledávky, které by nemohly být plně uspokojeny, uspokojí pohledávky dlužník povinného poměrně. Jestliže by si dlužník povinného

nebyl jistý, jak má pohledávky uspokojit, je mu umožněno odevzdat částku soudu, který pak částku rozvrhne. Zároveň takový postup může být navržen některým z oprávněných, v takovém případě by odevzdání sražené částky nařídil dlužníkovi povinného soud.

9.2.3 Postižení jiných majetkových práv

Výkon rozhodnutí lze naříditi postižením jiného práva než mzdy nebo jiných příjmů podle § 299 OSŘ, nebo peněžité pohledávky, jde-li o právo, které má majetkovou hodnotu a které není spojeno s osobou povinného a je převoditelné na jiného (§ 320 odst. 1 OSŘ). V tomto způsobu exekuce je postihováno majetkové právo na nepeněžité plnění. K uspokojení oprávněného dojde až zpeněžením takových majetkových práv. Mezi jiná majetková práva patří např. nároky povinného na vydání věci či peněžité částky z úřední (soudní či jiné) úschovy, nárok povinného na vydání movitých věcí vůči třetí osobě, právo povinného na dodání zboží z obchodního závazkového vztahu apod. Zároveň mohou být tímto výkonem rozhodnutí postiženy i cenné papíry. Co se týče úpravy průběhu výkonu rozhodnutí, použijí se přiměřeně ustanovení o výkonu rozhodnutí příkázáním jiných peněžitých pohledávek.

Spočívá-li právo povinného ve vydání nebo dodání movitých věcí, odevzdají se tyto věci vždy soudu, vydání a dodání vymůže vykonavatel v případě, že po nařízení výkonu rozhodnutí tak neučiní „dlužník“ povinného. Movité věci se pak zpeněží v soudní dražbě, která bude provedena podle ustanovení o výkonu rozhodnutí prodejem movitých věcí.

Tímto způsobem exekuce lze postihnout i podíl v obchodní společnosti (s výjimkou akciové) a členská práva a povinnosti v družstvu. Zaniká-li nařízením výkonu rozhodnutí účast povinného v obchodní společnosti nebo v družstvu, nebo zrušuje-li se tím obchodní společnost, postihuje výkon rozhodnutí pohledávku povinného z práva na vypořádací podíl, popřípadě z práva na podíl na likvidačním zůstatku.

9.3 Příkaz k výplatě z účtu u peněžního ústavu

Tento institut výkonu rozhodnutí byl do občanského soudního řádu zaveden až novelou č. 133/2006 s účinností od 14.5.2006. S příkázáním pohledávky z účtu u peněžního ústavu má tento způsob výkonu rozhodnutí společný předmět výkonu,

kterým je účet povinného. Oprávněnému je ale v tomto případě umožněno, aby v návrhu nemusel uvádět přesně peněžní ústav, u kterého je účet veden a číslo účtu. Výkon rozhodnutí se totiž provede tak, že soud po pravomocném usnesení o nařízení výkonu vydá oprávněnému příkaz k výplatě, ve kterém přikáže nejmenovanému peněžnímu ústavu, aby odepsal z účtu povinného, pokud je tímto ústavem veden, peněžní částku uvedenou v příkazu a vyplatil ji oprávněnému. Nenachází-li se na účtu povinného taková částka, vyplatí peněžní ústav takovou částku, jejíž výplata je možná a oznámí to soudu, který na zbylou částku vydá oprávněnému nový příkaz k výplatě. Oprávněný si tak sám hledá peněžní ústav, který vede účet pro povinného, je na něj přenesena část aktivity. To vše by mělo vést k rychlejšímu uspokojení pohledávky oprávněného.

V návrhu však kromě obecných náležitostí musí oprávněný rovněž uvést rodné číslo povinného (bylo-li přiděleno), nebo identifikační číslo (bylo-li přiděleno), je-li povinný podnikatelem.

Stejně jako zatím u všech způsobů exekuce neobsahuje úprava EŘ nic zvláštního a v ustanovení § 65a odkazuje na úpravu obsaženou v OSŘ.

9.4 Prodej movitých věcí

Prodej movitých věcí je jedním z nejčastěji užívaných způsobů exekuce. Ne pro svou výhodnost a efektivnost, ale proto, že oprávněným už nezbývá jiný způsob k vymožení svých pohledávek.

Výkon rozhodnutí může být nařízen podle návrhu oprávněného s výslovným určením věcí, které mají být prodány, nebo bez tohoto určení. (§ 323 odst. 1 OSŘ). Pokud oprávněný neuvede v návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí žádnou konkrétní věc, která má být prodána, bude výkon nařízen bez určení takových věcí. Zároveň kdyby oprávněný věděl, že povinný má některou movitou věc umístěnou mimo svůj byt (sídlo, místo podnikání), měl by to uvést již v návrhu. V nařízení výkonu rozhodnutí soud zakáže povinnému, aby nakládal s věcmi, které vykonavatel sepíše (§ 324 OSŘ). Toto ustanovení brání povinnému, aby se zbavil svého majetku a oprávněného chrání tak, že by nemělo dojít ke zmaření uspokojení jeho pohledávky. Porušení tohoto zákazu by mohlo být trestným činem poškozování věřitele nebo maření úředního rozhodnutí. Povinnému se rovněž z důvodu ochrany proti zmaření výkonu rozhodnutí doručí

usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí prodejem movitých věcí až při provádění výkonu. Pokud by nebyl přítomen, doručí se mu společně s vyrozuměním, že byl provede soupis a které věci byly sepsány (§ 325 odst. 1 OSŘ). Takové vyrozumění se doručí i manželů povinného.

Z výkonu rozhodnutí jsou však některé movité věci vyjmuty. Jedná se o věci, jejichž prodej je podle zvláštních předpisů zakázán, nebo které podle zvláštních předpisů výkonu rozhodnutí nepodléhají. Dále jsou v § 322 OSŘ uvedeny věci, které povinný nezbytně potřebuje k uspokojování hmotných potřeb svých a své rodiny nebo k plnění svých pracovních úkolů, jako i jiné věci, jejichž prodej by byl v rozporu s morálními pravidly. Z výkonu rozhodnutí jsou rovněž vyloučeny v § 322 odst. 2 zejména běžné oděvní součásti, obvyklé vybavení domácnosti, snubní prsten a jiné předměty podobné povahy, zdravotnické potřeby a jiné věci, které povinný potřebuje vzhledem ke své nemoci nebo tělesné vadě, hotové peníze do částky odpovídající dvojnásobku životního minima jednotlivce podle zvláštního předpisu. Je-li povinný podnikatelem, nemůže se výkon rozhodnutí týkat těch věcí z jeho vlastnictví, které nezbytně nutně potřebuje k výkonu své podnikatelské činnosti. To však neplatí, vázne-li na těchto věcech zástavní právo a jde-li o vymožení pohledávky oprávněného, která je tímto zástavním právem zajištěna (§ 322 odst. 3 OSŘ). Jen pro úplnost výčtu uvedu, že z výkonu jsou také vyloučeny technické prostředky, na nichž se podle zákona o podnikání na kapitálovém trhu vede evidence investičních nástrojů nebo se uchovávají dokumenty týkající se údajů v této evidenci a dále technické prostředky sloužící k poskytování údajů o vlastnících investičních nástrojů podle stejného zákona.

Předpokladem úspěšně provedené exekuce prodejem movitých věcí je úspěšný soupis takových věcí. Soupis provádějí soudní vykonavatelé. Vyžaduje-li to účel výkonu rozhodnutí, jsou vykonavatelé oprávněni učinit osobní prohlídku povinného a prohlídku bytu (sídla, místa podnikání) a jiných místností, jakož i skříní nebo jiných schránek v nich umístěných. Za tím účelem si může zjednat do bytu či takové skříně přístup (viz § 325a OSŘ). Povinný mu takový přístup musí umožnit. Před samotným výkonem ještě vykonavatel vyzve povinného, aby zaplatil vymáhanou částku dobrovolně. Nezaplatí-li, pak vykonavatel provede soupis věcí, které by mohly být prodány, a to v takovém rozsahu, aby výtěžek z prodeje takových věcí postačil k uspokojení vymáhané pohledávky včetně příslušenství. Sepsány budou především

takové věci, které může povinný postrádat a které se nejsnáze prodají, výkon by totiž měl být pro povinného co možná nejšetrnější. Pokud oprávněný v návrhu přesně určil, které věci mají být prodány, sepíše se pouze tyto věci. Oprávněnému je také umožněno, aby se soupisu účastnil a jestliže výslovně prohlásí, že nemají být některé věci sepsány, do soupisu se neuvedou. Sepsané věci, které nebyly zajištěny, se ponechají na místě a označí se tak, aby bylo zřejmé, že jsou předmětem výkonu rozhodnutí (bude na nich označen soud, který výkon provádí a spisová značka výkonu rozhodnutí).

Nenajde-li vykonavatel v bytě (sídle, místu podnikání) povinného ani na jiném známém místě, které oprávněný v návrhu uvedl, žádnou věc, kterou by mohl sepsat, oznámí to soud oprávněnému s výzvou, aby označil další místo, kde by se mohli nacházet věci povinného. Jestliže by oprávněný nesdělil jiné místo, nebo pokud by se ani na tomto místě nic nenašlo, soud výkon rozhodnutí zastaví.

Po právní moci usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí se sepsané věci určené ke zpeněžení odhadnou, pokud není cena stanovena úředně. Odhad provede soud, znalec přibere, pokud v jednoduchých případech nestačí odhad provedený vykonavatelem při sepsání věci (§ 328 odst. 2 OSŘ). Takový odhad není soudním rozhodnutím. Provedení odhadu je pouze podkladem pro další průběh výkonu rozhodnutí, jelikož jedna třetina odhadní ceny činí nejnižší podání (vyvolávací cenu při dražbě).

Aby oprávněný zabránil případnému nakládání, nebo i poškození či zničení, se sepsanými věcmi, může podat návrh na vhodné zajištění věcí pojatých do soupisu. O takové zajištění se postará podle § 327 odst. 1 OSŘ soud. Pokud by si však zajištění sepsaných věcí vyžádalo náklady, soud provede zajištění, jen složí-li oprávněný na náklady zálohu (§ 327 odst. 2 OSŘ). Zajištěné věci se pak uloží u vhodného schovatele, nebo u soudu (je-li to možné zejména ke skladovým vlastnostem sepsaných věcí) anebo se souhlasem oprávněného a povinného se uloží do místnosti jednoho z nich, místnost se uzamkne a klíč se uloží u soudu.

Po zjištění odhadní ceny soud přistupuje ke zpeněžení sepsaných věcí prostřednictvím dražby. Pokud byly sepsány významná umělecká či historická díla, soud zajistí, aby byly nabídnuty ke koupi institucím, které o takové památky pečují a to nejméně za odhadnutou cenu. Instituce, jestliže by měly o nabídnuté věci zájem, musí do třiceti dnů u soudu složit odhadní cenu. V opačném případě budou takové věci

prodány v dražbě stejně jako ostatní sepsané věci. Dražba se koná v místě, kde jsou sepsané věci, nebo se sepsané věci dopraví do místa, kde má být dražba provedena. Soud oznámí dražební rok dražební vyhláškou, kterou doručí povinnému, manželu povinného, oprávněnému a orgánu obce, v jejímž obvodu bude dražba konána a v jejímž obvodu má povinný bydliště (§ 328b odst. 3 OSŘ). V dražebním roku soud uvede místo a čas konání dražby, označení dražených věcí, odhadní cenu a nejnížší podání, místo a dobu, kde a kdy si bude možné věci před dražbou prohlédnout a zda se vyžaduje zaplacení jistoty a způsob jejího zaplacení. Dražbu může provádět i vykonavatel, o průběhu soud sepíše protokol. Věci v dražbě se prodají jen za hotové peníze (pokud cena nepřesahuje limit pro platbu v hotovosti podle zvláštního předpisu) a nejvyšší podání je třeba zaplatit ihned. Příklepem a současně zaplacením nejvyššího podání nabývá vlastnictví k vydražené věci vydražitel. Dražba se skončí, jakmile dosažený výtěžek stačí k uspokojení všech oprávněných a včas přihlášených věřitelů (§ 330 odst. 1 OSŘ). Nenajde-li se vydražitel pro dražené věci, nařídí soud opětovnou dražbu (§ 330 odst. 2 OSŘ). Soud, pokud nebudou věci vydraženy ani při opakované dražbě, informuje o bezvýslednosti dražby oprávněného, který může sepsané věci převzít za jednu třetinu odhadní (nebo úředně stanovené) ceny. Jestliže by věci chtělo převzít více oprávněných, rozhoduje pořadí, kdy došel soudu návrh na výkon rozhodnutí. Nechtěl-li by převzít věci žádný oprávněný, soud takové věci usnesením vyloučí ze soupisu a po právní moci takového usnesení je vrátí povinnému.

Při úspěšné dražbě se po odečtení nákladů prodeje, vyplatí dosažený výtěžek oprávněnému. Je-li jich více, uspokojí se z výtěžku podle pořadí, ve kterém podali návrh na výkon rozhodnutí. To neplatí, pokud každý z nich navrhl výkon rozhodnutí prodejem jiné věci. Přesáhl-li výtěžek pohledávku, pro kterou byl výkon nařízen, vyplatí se zbytek povinnému. Pro pořadí, podle kterého se bude uspokojovat výtěžek z dražby, má také význam, zda některá z prodaných věcí byla převedena k zajištění závazku povinného ve prospěch jeho věřitele, zastavena nebo zadržena. V takovém případě soud vyplatí výtěžek nejprve věřiteli, jehož pohledávka byla zajištěna zadržovacím právem.

9.4.1 Srovnání s úpravou v EŘ

Novelou EŘ účinnou od 1.11.2009 došlo k několika změnám ve způsobu provedení exekuce prodejem movitých věcí. V ustanovení § 66 odst. 1 EŘ již není stanovena povinnost exekutora zajistit sepsané věci, ale napříště tak exekutor zajistí sepsané věci, pouze pokud to je pro provedení exekuce účelné a to i bez návrhu oprávněného. Zajištěné sepsané věci pak převezme do své úschovy exekutor anebo je uloží u vhodného schovatele. Dále se za účelem transparentnosti exekučního řízení doplnil § 66 odst. 1 EŘ tak, že exekutorovi je znemožněno, aby zajistil nosič dat na němž povinný zaznamenal průběh exekuce.

Dále se EŘ zmiňuje o exekuci prodejem movitých věcí v ustanovení § 68, ve kterém je upraveno vyškrtnutí věci ze soupisu. Ten, jemuž svědčí právo k věci, které nepřipouští exekuci může podat návrh na vyškrtnutí věci ze soupisu. Musí tak učinit do 30 dnů od dne, kdy se dozvěděl, že taková věc byla sepsána. Návrh na vyškrtnutí věci se podává u exekutora, který věc sepsal. O takovém návrhu rozhodne exekutor do 15 dnů od jeho doručení. Takovou věc exekutor vždy vyškrtne, pokud s tím souhlasí oprávněný a zároveň pokud vyjde najevo během provádění exekuce, že věc nemůže patřit povinnému. Jestliže exekutor byť jen zčásti nevyhoví návrhu, je navrhovateli umožněno podat u exekučního soudu žalobu na vyloučení věci do 30 dnů od doručení rozhodnutí exekutora. Po celou dobu od podání návrhu na vyškrtnutí věci nemůže být tato věc prodána.

Jinak se na provádění exekuce prodejem movitých věcí použijí přiměřeně ustanovení OSŘ.

9.5 Prodej nemovitosti

Výkon rozhodnutí prodejem nemovitosti má význam v případech, kdy jsou vymáhány vysoké částky, jejichž uspokojení by trvalo jinými způsoby neúměrně dlouho. Zároveň znamená pro povinného asi největší zásah do jeho majetku. Pro výkon rozhodnutí prodejem nemovitosti je oproti ostatním způsobům provedení výkonu rozhodnutí odlišně upravena místní příslušnost soudu. Namísto obecného soudu povinného je k nařízení a provedení výkonu příslušný soud, v jehož obvodu je nemovitost. V návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí prodejem nemovitosti musí oprávněný označit nemovitost, jejíž prodej navrhuje a zároveň musí doložit listinami

vydanými nebo ověřenými státními orgány, že nemovitost je ve vlastnictví povinného. Vlastnictví zpravidla oprávněný doloží výpisem z katastru nemovitostí.

Další návrhy na výkon rozhodnutí prodejem stejné nemovitosti povinného, které byly podány u příslušného soudu dříve, než soud pravomocně rozhodl o nařízení výkonu rozhodnutí, se považují za přistoupení k řízení ode dne podání návrhu (§ 335 odst. 2 OSŘ). Každý oprávněný potom může vzít svůj návrh zpět, ale soud řízení zastaví jen tehdy, souhlasí-li s tím všichni oprávnění.

V usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí soud povinnému zakáže, aby po doručení usnesení nemovitost převedl na někoho jiného nebo ji zatížil a uloží, aby soudu do 15 dnů od doručení usnesení oznámil, zda a kdo má k nemovitosti předkupní právo s poučením, že při neoznámení odpovídá za způsobenou škodu. Osobám s předkupním právem je doručeno usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí až po právní moci, také jsou upozorněny dražební vyhláškou, že předkupní právo mohou uplatnit pouze v dražbě jako dražitelé. Předkupní právo musí být doloženo nejpozději do zahájení dražby a osoby s tímto právem jsou zvýhodněni při dražbě jen tím, že pokud učiní více osob stejné nejvyšší podání, udělí soud příklep osobě s předkupním právem.

Usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí soud doručí oprávněnému, ostatním oprávněným, kteří přistoupili do řízení, povinnému, manželu povinného a příslušnému katastrálnímu úřadu (§ 335b odst. 2 OSŘ). Nařízení se totiž zapisuje do katastru z toho důvodu, aby každý, kdo do něj nahlédne, věděl, že na nemovitost je nařízen výkon rozhodnutí. Katastr nemovitostí ale soud již informuje při zahájení řízení a tato informace je pro katastrální úřad podnětem pro tzv. plombu. Po právní moci soud doručí usnesení kromě osob s předkupním právem také osobám s nájemním nebo věcným právem, finančnímu úřadu a obecnímu úřadu v jejichž obvodu je nemovitost a v jejichž obvodu má povinný bydliště. Usnesení zároveň vyvěsí na úřední desce soudu. Po právní moci rovněž vyrozumí katastrální úřad (§ 335b odst. 3 OSŘ).

Další fází je ocenění nemovitosti. Po právní moci soud ustanoví znalce, kterému uloží, aby ocenil nemovitost a její příslušenství a aby ocenil jednotlivá práva a závady s nemovitostí spojené. Při oceňování se postupuje podle zvláštního předpisu (§ 336 odst. 1 OSŘ). Je-li to potřebné, provede soud ohledání nemovitosti, o kterém uvědomí oprávněné, povinného, znalce i osoby, pro něž vážnou na nemovitosti práva nebo závady. Povinný a popřípadě i další osoby jsou povinny ohledání umožnit. O

ohledání se sepíše protokol. Na základě ocenění a ohledání nemovitosti soud určí usnesením výslednou cenu (nejen ji – cenu nemovitosti a jejího příslušenství; cenu jednotlivých práv a závad s nemovitostí spojených; závady, které prodejem nezaniknou). Po právní moci usnesení o ceně je soud v dalším průběhu vázán, cenu může změnit pouze podstatná změna poměrů (klauzule rebus sic stantibus).

Po právní moci usnesení o ceně soud nařídí usnesením dražební jednání (dražbu). Ve výroku usnesení o nařízení dražebního jednání (= dražební vyhlášce) soud uvede kdy a kde se bude dražba konat; nemovitost, která se bude dražit; její cenu; výši nejnižšího podání; výši jistoty a způsob jejího zaplacení; práva a závady spojené s nemovitostí a závady, které prodejem nezaniknou. Dále pak dražební vyhláška obsahuje i upozornění a výzvy určené dalším osobám, jak si mají počínat při uplatňování některých svých práv ve vztahu k vydražené nemovitosti.¹³ Termín dražebního jednání se stanoví na dobu nejméně 30 dnů od vydání dražební vyhlášky. Samotná dražba se pak uskuteční na místě nemovitosti, nebo u soudu, či na jiném vhodném místě. Nejnižší podání soud stanoví ve výši dvou třetin výsledné ceny (§ 336e odst. 1 OSŘ). Výši jistoty, která je podmínkou pro účast v dražbě, soud stanoví podle okolností případu, nejvýše však v částce nepřevyšující tři čtvrtiny nejnižšího podání.

Věřitel, který má pohledávku zajištěnou zástavním právem k nemovitosti anebo který má proti povinnému pohledávku přiznanou rozhodnutím, smírem nebo jiným titulem uvedeným v § 274 OSŘ (vymahatelnou pohledávku), ji může do řízení přihlásit nejpozději do zahájení dražebního jednání (§ 336f odst. 1 OSŘ). Přihláška musí splňovat obecné náležitosti podání a musí v ní být vyčíslena výše pohledávky a jejího příslušenství, jinak se k přihlášce vůbec nepřihlíží. K přihlášce musí být připojeny listiny prokazující, že jde o vymahatelnou pohledávku nebo o pohledávku zajištěnou zástavním právem. Opožděně podanou přihlášku soud usnesením odmítne. Proti takovému usnesení není odvolání přípustné.

Před zahájením dražby ještě soud zkontroluje řádné zaplacení jistoty, protože dražebního jednání se může účastnit pouze ten, kdo ji zaplatil. Po zahájení dražebního jednání soud rozhodne o tom, zda je prokázáno předkupní právo, oznámí, kdo přihlásil své pohledávky a v jaké výši a kdo požádal o zaplacení své pohledávky a v jaké výši a které pohledávky může vydražitel převzít a v jaké výši jsou tyto pohledávky. Následně

---

¹³ Tripes, Antonín. Exekuce v soudní praxi – 3.vyd. Praha: C.H.Beck 2006

po podání takových informací vyzve soudce ty, kdo mohou dražit, aby činili podání. Dražba se koná dokud dražitelé činí podání. Zvyšovat podání lze nejméně o 1.000,- Kč, ale soud může určit v dražební vyhlášce i částku vyšší. Soud pak udělí příklep tomu z vydražitelů, který učiní nejvyšší podání.

Proti takto udělenému příklepu mohou být podány námitky, které může podat osoba přítomná při dražbě. Shledá-li soud námitky jako důvodné, pokračuje se v dražbě vyvoláním předposledního podání. Jen osoba, která podala námitku proti příklepu, může později podat odvolání proti usnesení o příklepu. Toto omezení ale neplatí pro oprávněného, přistoupivšího oprávněného, povinného, vydražitele, ti mohou podat odvolání i bez podání námitky. Odvolací soud změní usnesení o příklepu tak, že se příklep neuděluje, jestliže v řízení došlo k takovým vadám, že se odvolatel nemohl zúčastnit dražby, nebo jestliže byl příklep udělen proto, že při nařízení dražebního jednání nebo při provedení dražby došlo k porušení zákona (§ 336k odst. 3 OSŘ).

V usnesení o příklepu soud stanoví lhůtu k zaplacení nejvyššího podání, která počíná dnem právní moci příklepu a nesmí být delší než dva měsíce. Na nejvyšší podání se započte vydražitelem složená jistota (§ 336j odst. 4 OSŘ). Vydražitel se stává vlastníkem nemovitosti a jejího příslušenství až nabytím právní moci usnesení o příklepu a zároveň zaplacením nejvyššího podání a to ke dni udělení příklepu.

Stane-li se, že nebude při dražbě učiněno ani nejnižší podání, soud dražební jednání skončí. Další dražební jednání soud nařídí jen na návrh oprávněného nebo toho, kdo do řízení přistoupil. Tento návrh lze podat nejdříve po třech měsících od bezúspěšné dražby. Nebude-li návrh podán do jednoho roku, soud výkon rozhodnutí zastaví (§ 336m odst. 1 OSŘ).

Nesplní-li vydražitel povinnost zaplatit nejvyšší podání ve lhůtě stanovené v usnesení o příklepu, poskytne mu soud ještě dodatečnou lhůtu, která nesmí být delší než jeden měsíc. Teprve až marným uplynutím této dodatečné lhůty soud usnesení o příklepu zruší a nařídí další dražební jednání. Nejnižší podání v dalším dražebním jednání se stanoví ve výši poloviny výsledné ceny. Vydražitel, který nezaplatil nejvyšší podání je z další dražby vyloučen podle ustanovení § 336h odst. 4 OSŘ. Zároveň je takový vydražitel sankcionován tím, že je povinen nahradit náklady, které vznikly státu a účastníkům v souvislosti s dalším dražebním jednáním a také vzniklou škodu a bylo-li

v dalším dražebním jednání dosaženo nižšího nejvyššího podání musí doplatit rozdíl. Na tyto závazky se použije vydražitelem složená jistota.

Po zaplacení nejvyššího podání nastává rozvrh rozdělované podstaty. Rozdělovanou podstatu tvoří nejvyšší podání a úroky z něho, popřípadě náhrady, které do podstaty připadají podle § 336n odst. 4 a na tyto náhrady započítaná jistota vydražitele uvedeného v § 336m odst. 2 (§ 337a OSŘ). K jednání o rozvrhu předvolá soud účastníky rozvrhu, kterými jsou oprávněný, přistouпивší oprávněný, povinný, vydražitel, osoby přihlášené a osoby, v jejichž prospěch vážnou na nemovitosti závady s výjimkou těch, jejichž závady prodejem nezaniknou. Každý z přítomných věřitelů vyčíslí pohledávku ke dni rozvrhového jednání a uvede, do které skupiny patří a skutečnosti významné pro její pořadí. Proti jednotlivým uplatněným nárokům může být uplatněna námitka přítomných osob na pravost, výši, zařazení a pořadí pohledávky. O námitkách soud rozhodne v rozvrhovém usnesení. Pokud by bylo potřebné k rozhodnutí o námitkách provést dokazování, soud vyzve ty, kteří námitky podali k tomu, aby do 30 dnů od právní moci rozvrhového usnesení podali návrh podle § 267a odst. 1 OSŘ. Jedná se tu o tzv. odporovou žalobu. O částce připadající na sporné pohledávky rozhodne soud tak, že bude projednána při dalším rozvrhovém jednání. Po právní moci rozhodnutí o odporové žalobě nařídí soud jednání o rozvrhu zbytku podstaty. K dalšímu rozvrhovému jednání už soud ale nepředvolá účastníky, jejichž pohledávky byly již zcela uspokojeny.

Pořadí podle kterého se upokojují pohledávky z rozdělované podstaty je uvedeno v § 337c odst. 1 OSŘ. V tomto ustanovení je uvedeno 6 skupin podle důležitosti, kterou jim zákon přiznává. Pro bližší úpravu jednotlivých skupin zde z důvodu rozsahu mé diplomové práce odkážu na občanský soudní řád a literaturu, která se blíže zabývá výkonem rozhodnutí prodejem nemovitosti. Snad jen ještě doplním, že pohledávky se uspokojují podle skupin tak, že nejdříve se uspokojují všechny pohledávky první skupiny. Pokud je v jedné skupině více pohledávek uspokojují se podle pořadí a mají-li stejné pořadí, uspokojí se poměrně.

9.5.1 Prodej spoluvlastnického podílu

Na výkon rozhodnutí prodejem spoluvlastnického podílu se užijí ustanovení o výkonu rozhodnutí prodejem movitých věcí a nemovitostí, nestanoví-li zákon jinak (§

338 odst. 1 OSŘ). Nejde tu o samostatný způsob výkonu rozhodnutí, ale o určitou modifikaci výkonu rozhodnutí prodejem movitých věcí tak nemovitostí. Předmětem výkonu rozhodnutí je pouze spoluvlastnický podíl k věci (movité nebo nemovité), nikoli věc celá. Jedná se zde pouze o podílové spoluvlastnictví.

V odstavci 2 § 338 jsou uvedeny odchylky při výkonu rozhodnutí prodejem movitých věcí. Návrh oprávněného by měl obsahovat určení konkrétní věci, která je ve spoluvlastnictví a určení podílu povinného na takové věci (nebo i věcech). Spoluvlastníkovi doručí soud usnesení o nařízení výkonu při soupisu popřípadě po soupisu a oznámí mu dražební rok. Spoluvlastník je povinen umožnit soupis. Může se také zúčastnit dražby a učiní-li nejvyšší podání udělí se mu příklep. Pokud by nejvyšší podání učinilo více dražitelů, má přednostní právo na příklep.

Prakticky totožná je úprava u prodeje spoluvlastnického podílu na nemovitosti. Spoluvlastníkovi je umožněno podat odvolání proti dražební vyhlášce a proti usnesení o příklepu.

9.5.2 Prodej zástavy

Na výkon rozhodnutí prodejem zastavených movitých věcí a nemovitostí se užijí ustanovení o výkonu rozhodnutí prodejem movitých věcí a nemovitostí, nestanoví-li zákon jinak (§ 338a odst. 1 OSŘ). Nejdříve musí být rozhodnuto v nalézacím řízení o tom, že se prodej zástavy povoluje. Až po právní moci usnesení o soudním prodeji zástavy může podat oprávněný návrh na výkon rozhodnutí.

Je-li zástavou věc movitá, lze nařídit výkon rozhodnutí jen v rozhodnutí označené zástavy. Zástava v takovém případě bude dost často u zástavního věřitele nebo jiné osoby v úschově, tyto osoby jsou povinny umožnit soupis a věc vydat k dražbě.

Při výkonu prodejem nemovitostí se nepoužijí ustanovení § 335 odst. 2 a 3, ledaže jde o návrh dalšího oprávněného z usnesení o nařízení prodeje zástavy, a ustanovení § 336f, ledaže by věřitel přihlásil pohledávku zajištěnou prodávanou zástavou (§ 338a odst. 3 OSŘ). Zákon tedy umožňuje přistoupit k řízení nebo přihlásit pohledávku pouze těm osobám, které mají k nemovitosti zřízené zástavní právo.

9.5.3 Srovnání s EŘ

Úprava exekuce prodejem nemovitosti je opět velmi podobná té obsažené v OSŘ. I pro exekuci prodejem nemovitosti totiž platí, že, nestanoví-li zákon jinak, použije se na provádění exekuce přiměřené ustanovení OSŘ. K provedení exekuce může exekutor přistoupit jen tehdy, doloží-li listinami vydanými nebo ověřenými státními orgány, popřípadě také veřejnými listinami notáře, že nemovitost je ve vlastnictví povinného. Exekutor ani jeho zaměstnanci se stejně jako soudci a zaměstnanci soudů nemohou vystupovat jako dražitelé.

V případě, že vydražitel nezaplatí nejvyšší podání ve lhůtě stanovené v usnesení o příklepu a k povinnostem, které mu tím vznikly nestačí složená jistota, požádá exekutor exekuční soud, aby podle vykonatelného usnesení o takových závazcích nařídil exekuci bez návrhu a jeho pověřil provedením exekuce na majetek vydražitele.

Při oceňování nemovitosti se postupuje podle § 2 odst. 1 zákona č. 151/1997 Sb. (zákona o oceňování majetku). Povinnost nabídky vzácných uměleckých a historických děl se vztahuje na instituce, jejichž zřizovatelem je stát nebo obec. Jinak je tato povinnost splněna, je-li vyvěšena veřejná vyhláška na úřední desce exekutora a exekučního soudu, vedle toho ještě může exekutor využít nabídky v hromadných sdělovacích prostředcích nebo internetu. Náklady exekuce se uspokojují jako pohledávka nákladů řízení v první skupině pohledávek.

9.6 Soudcovské (exekutorské) zástavní právo na nemovitostech

Tento způsob výkonu rozhodnutí má zvláštní povahu vzhledem k ostatním způsobům. Neuspokojuje pohledávku oprávněného totiž přímo, ale vytváří podklad pro její uspokojení v budoucnu. Oprávněný tímto způsobem výkonu zatím získává pouze postavení zástavního věřitele (výhodnější postavení při rozdělování podstaty). K uhrazení pohledávky poté slouží prodej nemovitosti.

V návrhu na tento způsob výkonu musí oprávněný opět, stejně jako při výkonu prodejem nemovitosti přesně označit nemovitost, na kterou má být zřízeno zástavní právo a zároveň musí doložit vlastnictví povinného. Soud po podaném návrhu vyrozumí

katastrální úřad. Pro nařízení výkonu je rozhodující stav v době zahájení řízení. Pro pohledávky, pro něž bylo zřízené soudcovské zástavní právo, lze vést výkon rozhodnutí prodejem nemovitosti přímo i proti každému pozdějšímu vlastníku nemovitosti, který ji nabyl smluvně (§ 338d odst. 2 OSŘ).

Zřízení soudcovského zástavního práva se zaznamenává do katastru nemovitostí po právní moci usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí. Zástavní právo k nemovitosti vzniká dnem právní moci rozhodnutí. Pokud bylo pro jednu nemovitost zřízeno více takových zástavních práv, pro jejich pořadí je rozhodující den, v němž došel soudu návrh na zřízení soudcovského zástavního práva.

Při výkonu rozhodnutí se nepoužijí některá obecná ustanovení uvedená v § 338e odst. 1 OSŘ. Rozdílně od obecné úpravy je řešeno i zastavení výkonu rozhodnutí. Byl-li výkon pravomocně zastaven, zástavní právo tím od počátku zaniká, byl-li pravomocně zastaven jen částečně, platí, že byl od počátku nařízen pro pohledávku jen v takové výši, kolik činí po zastavení výkonu rozhodnutí. Usnesení o zastavení (i částečném) se zašle po právní moci příslušnému katastrálnímu úřadu.

Nově je i exekutorům umožněno zřizovat exekutorské právo k nemovitostem a to v rozsahu, v jakém je k tomu oprávněn soud při řízení o výkon rozhodnutí. Je-li to účelné pro provedení exekuce, může exekutor zřídit na nemovitostech povinného exekutorské zástavní právo (§ 69a odst. 1 EŘ). Jinak se použije kompletně úprava obsažená v OSŘ. Jen pro pořadí exekutorského zástavního práva se stanoví zvláštní, ale velmi podobná úprava. Pro pořadí je rozhodující den, kdy je katastrálnímu úřadu doručen exekuční příkaz, došlo-li jich ve stejný den více, mají pak stejné pořadí. Stejně jako u soudcovského zástavního práva ale, bylo-li již dříve zřízeno zákonné nebo smluvní zástavní právo, řídí se to exekutorské (soudní) pořadím tohoto práva.

9.7 Prodej podniku

Předmětem výkonu rozhodnutí je u tohoto způsobu výkonu rozhodnutí podnik, kterým se má na mysli podle obchodního zákoníku soubor hmotných, osobních a nehmotných složek podnikání. K podniku náleží věci, práva a jiné majetkové hodnoty, které patří podnikateli a slouží k provozování podniku nebo vzhledem k své povaze mají tomuto účelu sloužit. Z výkonu rozhodnutí je vyjmut pouze jeden podnik a tím je podle § 338g odst. 3 OSŘ banka.

Stejně jako u výkonu rozhodnutí prodejem nemovitosti není místně příslušným soudem obecný soud povinného, ale soud, v jehož obvodu je podnik (sídlo zapsané v obchodním rejstříku, místo podnikání fyzické osoby zapsané v evidenci). Návrh na výkon rozhodnutí musí kromě obecných náležitostí ještě obsahovat označení podniku, jehož prodej oprávněný navrhuje a také musí oprávněný doložit, že podnik je majetkem povinného. Pokud byl do doby, než soud pravomocně rozhodl o výkonu, podán další návrh na výkon rozhodnutí prodejem podniku jiným oprávněným, považuje se tento návrh za přistoupení k řízení.

V usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí prodejem podniku ustanoví soud správce podniku a dále povinnému zakáže, aby po doručení usnesení převedl podnik nebo jeho část na někoho jiného. Zároveň povinnému v usnesení uloží, aby soudu do 15 dnů oznámil, zda a kdo má k podniku, k jeho části nebo k věcem, právům nebo jiným hodnotám patřícím k podniku předkupní právo, s poučením, že při neoznámení povinný odpovídá za způsobenou škodu. Dále se povinnému zakáže jakkoli nakládat s věcmi, právy a jinými hodnotami, které slouží k provozování podniku, bez souhlasu správce podniku. Správci se v usnesení umožní nahlížet do účetní evidence a dalších písemností a také vstupovat neomezeně do všech prostor podniku. Usnesení doručí oprávněnému a povinnému a kromě nich ještě manželu povinného, přistouпивším oprávněným, správci podniku a také příslušnému rejstříkovému soudu či orgánu, který vede jiný rejstřík, ve kterém je povinný zapsán. Po právní moci jej doručí také osobám, o kterých je mu známo, že mají k podniku (nebo jednotlivým právům apod.) předkupní, zástavní nebo zadržovací právo, finančním a obecním úřadům a také vyvěsí usnesení na úřední desce. Po právní moci usnesení vyrozumí také rejstříkový soud nebo rejstříkový orgán.

Ačkoli je zatím úprava prodeje podniku prakticky totožná s úpravou prodeje nemovitosti, je pro ni charakteristická osoba správce podniku. Správcem podniku soud ustanoví osobu ze seznamu insolvenčních správců. Výjimečně může soud ustanovit i osobu nezapsanou v seznamu insolvenčních správců, pokud ovšem splňuje podmínky pro zapsání a s ustanovením souhlasí. Správce může funkci odmítnout pouze z důležitých důvodů, které posoudí soud. Osoba správce nesmí vzbuzovat pochybnosti o své nepodjatosti. Svou funkci je pak povinen vykonávat s odbornou péčí a odpovídá za škodu, kterou by způsobil porušením svých povinností. Má také nárok na odměnu a na náhradu hotových výdajů. Správce podniku je ustanoven proto, aby zamezil případné

snaze o snížení hodnoty podniku nebo jeho převedení. Nepřebírá úlohu statutárního orgánu, pouze dává souhlas k úkonům týkajících se podniku. Pokud by takový souhlas nechtěl povinnému udělit, může povinný žádat soud, aby usnesením takový souhlas správce nahradil. Soud tak učiní usnesením po slyšení správce a povinného. Na to zda si správce plní své povinnosti podle zákona, dohlíží soud. Při jejich porušení může soud správci uložit i pořádkovou pokutu, nakonec ho může i zprostit funkce správce podniku.

Po právní moci usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí přistupuje soud v součinnosti se správcem k ocenění podniku. Správce na základě zjištění z účetní evidence nebo vlastního soupisu věcí (práv atd.) sloužících k provozování podniku podá soudu zprávu o ceně podniku. K ocenění si správce může přibrat znalce. Zpráva obsahuje především jaké věci, práva apod. patří k podniku a jakou mají cenu, dále kolik činí peněžní prostředky v hotovosti a na účtech u peněžního ústavu, závazky patřící k podniku s jejich cenou a také kolik činí čisté jmění podniku. Tato zpráva je pak doručena oprávněnému, přistoupivším oprávněným a povinnému, kteří mohou proti jejímu obsahu vznášet námitky. Soud pak na základě zprávy usnesením určí cenu podniku. Pokud ovšem zjistí, že podnik je předlužen a jen těžko by mohl prodejem uspokojit oprávněného, výkon rozhodnutí zastaví.

Po ocenění podniku soud přistupuje k vydání dražební vyhlášky, která obsahuje organizační předpoklady dražby (den, místo, čas konání dražby), označení podniku a další potřebné údaje jako je výše nejnižšího podání, výše jistoty a další. Dražební vyhlášku soud doručí všem osobám uvedeným v § 338p odst. 1 OSŘ. Ačkoli je dražební vyhláška doručována velkému množství osob, odvolání proti ní může podat pouze oprávněný, přistoupivší oprávněný, povinný, anebo osoba, která má předkupní právo k podniku nebo k věcem, právům a jiným hodnotám.

Nejnižší podání soud stanoví ve výši poloviny ceny věci, práv a jiných majetkových hodnot patřících k podniku, nejvýše však ve výši dvou třetin zjištěné ceny podniku (§ 338r odst. 1 OSŘ). Výši jistoty soud stanoví podle okolnosti případu, nejvýše však v částce nepřevyšující tři čtvrtiny nejnižšího podání (§ 338r odst. 2 věta první OSŘ). Jelikož se ale okolnosti, podle kterých byla stanovena cena podniku v době do dražebního jednání mohou změnit, soud správci uloží, aby mu podal před zahájením dražebního jednání zprávu, zda došlo ke změně. Soud by pak stanovil novou cenu podniku (nová výše nejnižšího podání atd.). Pokud by správce zprávu nepodal včas a

dražební jednání by muselo být z toho důvodu odročeno, musel by nahradit vzniklé náklady státu a účastníkům.

Soud po zahájení dražebního jednání nejprve oznámí, zda bylo prokázáno předkupní právo, případně ještě na základě zprávy správce aktualizuje cenu podniku a další ceny. Dále ještě uvede přihlášené věřitele a oznámí výši jejich pohledávek. Pak už soud vyzve ty, kdo mohou dražit, aby činili podání. Dražba trvá, dokud dražitelé činí podání. Nebude-li učiněno ani nejnižší podání nebo nezúčastní-li se dražby žádný dražitel, soud dražbu skončí. Další dražební jednání pak soud koná na návrh oprávněného nebo přistoupivšího oprávněného (návrh lze podat nejdříve 3 měsíce po neúspěšné dražbě a nejpozději do 6 měsíců), nebylo-li učiněno ani nejnižší podání, nebo v případě, kdy dojde ke zrušení usnesení o příklepu (v tomto případě bezodkladně). V dalším dražebním jednání se snižuje výše nejnižšího podání na čtvrtinu ceny věcí, práv a jiných majetkových hodnot, nejvýše však třetiny ceny podniku.

Soud udělí příklep tomu dražiteli, který učinil nejvyšší podání. Před udělením příklepu se soud dotáže přítomných, zda mají proti příklepu námitky. Proti usnesení o příklepu se mohou odvolat oprávněný, přistoupivší oprávněný, povinný, manžel povinného, vydražitel a dražitelé, kteří vznesli proti příklepu námitky. Vydražiteli je v usnesení o příklepu stanovena lhůta k zaplacení nejvyššího podání, pokud nezaplatí, stíhají ho stejné povinnosti jako vydražitele nemovitosti. Převzít podnik může vydražitel už následující den po příklepu. Vlastníkem se stává až právní mocí usnesení.

Pokud by byl výkon rozhodnutí zastaven soud vyzve správce podniku, aby podal konečnou zprávu o výkonu své funkce a vyúčtoval odměnu a hotové údaje. Tu pak uloží zaplatit povinnému nebo společně a nerozdílně oprávněnému, přistoupivším oprávněným a přihlášeným věřitelům podle toho, kdo zastavení způsobil.

Po právní mocí usnesení o příklepu a zaplacení nejvyššího podání dochází k rozvrhu výtěžku dražby. K rozvrhu soud nařídí jednání. Předmětem rozvrhového jednání je rozvrh rozdělované podstaty, kterou tvoří prostředky podle § 338zc OSŘ. Každý z věřitelů přítomných rozvrhovému jednání vyčíslí svou pohledávku s příslušenstvím ke dni jednání a uvede, do které skupiny patří a další skutečnosti rozhodné pro pořadí pohledávek. Vyčíslené pohledávky lze popřít co do jejich pravosti, výše, zařazení do skupiny a pořadí. Soud o takových námitkách rozhodne v rozvrhovém usnesení, pouze pokud o nich mohl rozhodnout bez provádění dokazování. V opačném

případě vyzve soud ty, kteří uplatnili námitky, aby do 30 dnů od vydání rozvrhového usnesení podali tzv. odporovou žalobu podle § 267a odst. 1 OSŘ, jestliže na spornou pohledávku připadá alespoň část rozdělované podstaty. O zbytku rozdělované podstaty by rozhodl až po právní moci rozhodnutí o odporové žalobě. Podle výsledku rozvrhového jednání se budou uspokojovat pohledávky podle jejich zařazení do osmi skupiny uvedených v § 338ze odst. 1 OSŘ. Nejdříve se uspokojí všechny pohledávky v první skupině. Na závěr rozvrhu vydá soud rozvrhové usnesení, ve kterém rozhodne, které z pohledávek budou uspokojeny, v jaké skupině a pořadí.

Ustanovení o výkonu rozhodnutí prodejem podniku se použijí i na výkon rozhodnutí prodejem části podniku, prodejem podílu spolumajitele podniku i prodejem zastaveného podniku.

Co se týče exekuce prodejem podniku je úprava obsažená v ustanovení § 70 a 71 EŘ opět skoro stejná jako ta v OSŘ. Stejně jako v OSŘ musí být doloženo, že podnik je majetkem povinného, pokud chce exekutor přistoupit k exekuci prodejem podniku. Správce podniku ustanoví v exekučním příkaze exekutor. Opět zde platí zákaz pro exekutora a jeho zaměstnance účastnit se dražby. Náklady exekuce se uspokojují v první skupině pohledávek. Při oceňování podniku se použije obvyklá cena podle zákona o oceňování majetku.

9.8 Vyklizení

Předpokladem pro tento způsob výkonu rozhodnutí je exekuční titul ukládající povinnému vyklizení. Vyklizení znamená odstranění věcí povinného z objektu, kterým může být nemovitost, stavba, která má povahu movité věci nebo jejich část. Postup se liší v tom, zda musí být zajištěna pro povinného bytová náhrada či přístřeší, nebo se jedná o vyklizení bez náhrady.

9.8.1 Vyklizení bez náhrady

Pokud vykonatelné rozhodnutí ukládá povinnému vyklizení objektu, u nichž není třeba zajistit náhradní ubytování, nařídí soud výkon rozhodnutí a po právní moci usnesení o nařízení se výkon rozhodnutí provede. O tom, zda se jedná o vyklizení s nebo bez bytové náhrady, je rozhodnuto už v nalézacím řízení. Vlastní výkon se provede tak, že z objektu se odstraní věci povinného a příslušníků jeho domácnosti (i

cizí věci, jsou-li tam se souhlasem povinného) a vykáže se povinný i všichni, kdo se zdržuje v objektu na základě práva povinného. O vyklizení se povinný vyrozumí nejméně 5 dnů před vyklizením, vyklizení však lze provést i v jeho nepřítomnosti. O vyklizení se vyrozumí stejně i příslušný orgán obce. Výkon není přípustný, jestliže by mohl ohrozit zdravotní stav osoby, která má být „vyklizena“. Věci odstraněné z objektu se předají povinnému. Pokud by vyklizení nebyl nikdo přítomen, odstraněné věci se sepíší a dají se na náklady povinného do úschovy obci nebo jinému vhodnému schovateli. O tom se povinný vyrozumí. Nevyzvedne-li si věci do 6 měsíců od úschovy, budou prodány podle ustanovení o prodeji movitých věcí a výtěžek po odečtení nákladů se vyplatí povinnému.

9.8.2 Vyklizení s bytovou náhradou

Pokud je v rozhodnutí uloženo, aby povinný vyklidil byt nebo místnost, za které je nutno zajistit přiměřený náhradní byt, ubytování nebo přístřeší, soud nařídí výkon až tehdy, bude-li prokázáno, že taková náhrada je zajištěna. Zajištění je povinen prokazovat oprávněný, a to listinou vydanou státním orgánem nebo orgánem obce anebo notářským zápisem. Pokud takto poskytnutí náhrady neprokáže, soud nařídí jednání, ve kterém se bude prokazovat i jinými důkazy (výslech svědků, znalecký posudek apod.), že náhrada je již poskytnuta. Již v nalézacím řízení je rozhodnuto o tom, jaká konkrétní náhrada má být povinnému zajištěna. Náhradní byt by měl být kvalitativní náhradou, náhradní ubytování je byt o jedné místnosti nebo pokoj ve svobodárně i podnájem, obojí trvalého charakteru. Přístřeší je pouhé provizorium, které slouží nájemci, než si opatří řádné ubytování.

Samotný výkon se provede po právní moci usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí stejně jako u vyklizení bez náhrady jen s tou odchylkou, že odstraněné věci se přestěhují do určené bytové náhrady. Je-li to vhodné (zejména není-li nikdo vyklizení přítomen), přibere si vykonavatel k vyklizení nezúčastněnou osobu, podle možnosti zástupce orgánu obce. Je-li povinný vystěhován v nepřítomnosti, klíče od bytové náhrady se uloží u soudu nebo orgánu obce a povinný se tom vyrozumí. Nezačne-li povinný bytovou náhradou bez vážného důvodu užívat, právo k ní uplynutím 6 měsíců od uložení klíčů od bytové náhrady u soudu zaniká. Nelze-li některé věci povinného

přestěhovat do bytové náhrady, postupuje soud stejně jako u vyklizení bez náhrady, tzn. věci se sepiší a uloží do úschovy.

9.9 Odebrání věci

Tento způsob výkonu může oprávněný navrhnout pouze, pokud exekuční titul ukládá povinnému vydat nebo dodat oprávněnému movitou věc. Soud vykoná rozhodnutí odebráním věci se vším, co k ní patří a odevzdá ji oprávněnému. V nalézacím řízení by měla být věc, která má být odebrána, co nejpřesněji identifikována. Oprávněný, nebo jeho zástupce, musí být přítomen provedení výkonu, jinak jej nelze provést. Má-li věc u sebe někdo jiný než povinný, vyzve jej soud, aby ji oprávněnému vydal. Nebude-li tato věc vydána dobrovolně, použije se na návrh oprávněného přiměřeně ustanovení o přikázání pohledávky (§ 346 OSŘ). Vykonavatel je oprávněn učinit prohlídku povinného, bytu a jiných místností, skříní a schránek. Za tím účelem je oprávněn si do bytu a schránek zjednat přístup.

Jestliže se nepodařilo věc odejmout a není známo, kde se věc nachází, je možné přistoupit k náhradnímu uspokojení. Takto lze postupovat, pokud se jedná o věc zastupitelnou. V případě odebrání věci nezastupitelné by následovalo zastavení výkonu. Záleží opět na rozhodnutí v nalézacím řízení o jakou věc se jedná. U zastupitelných věcí soud vyzve oprávněného, aby si opatřil věc na náklad a nebezpečí povinného. Oprávněný může žádat, aby povinný tyto náklady zaplatil předem.

9.10 Rozdělení společné věci

Tímto způsobem lze vykonat exekuční tituly upravující zrušení resp. vypořádání podílového spoluvlastnictví. Výkon takového rozhodnutí je svěřen exekučnímu soudu, který ho provede na základě návrhu kteréhokoli oprávněného nebo povinného. Jedná se totiž o tzv. iudicium duplex, což znamená, že výkon se provádí v zájmu všech spoluvlastníků.

Rozhodující pro způsob provedení je to, zda byl v nalézacím řízení uložen prodej věci nebo její rozdělení jinak než prodejem. Pokud půjde o prodej, řídí se provedení ustanoveními o prodeji movitých věcí nebo nemovitosti podle toho, o jakou věc se jedná. Výtěžek z prodeje vyplatí soud všem spoluvlastníkům podle výše jejich podílu. Nepodaří-li se společnou věc prodat, soud zastaví výkon rozhodnutí.

Má-li být společná věc rozdělena jinak než prodejem, soud ve výroku usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí stanoví, jak bude výkon proveden. Prakticky je to možné pouze u věcí fakticky a funkčně dělitelných, např. nemovitosti. Je-li to třeba, přibere soud k rozdělení znalce. Ten se přibere zejména tehdy, jestliže je nutné přesně stanovit hranice pozemků.

9.11 Provedení prací a výkonů

Tímto způsobem jsou vykonávána rozhodnutí, kterými jsou uloženy povinnosti, které nelze vykonat předchozími způsoby. Způsob provedení bude odlišný podle toho, zda se jedná o zastupitelné plnění, nebo nezastupitelné.

9.11.1 Zastupitelné plnění

Ukládá-li vykonávané rozhodnutí, aby povinný podle něho provedl pro oprávněného nějakou práci, kterou může vykonat i někdo jiný než povinný, povolí soud oprávněnému, aby si dal práci, o kterou jde, provést někým jiným nebo si ji provedl sám, a to na náklad povinného (§ 350 odst. 1 OSŘ). Jedná se o provedení takové práce, kterou nemusí nutně vykonat povinný. Oprávněný nebo ten, kým si oprávněný nechal práci provést, je při výkonu rozhodnutí oprávněn ke všemu, co je potřebné k provedení práce, o kterou jde (§ 350 odst. 2 OSŘ). Pokud vykonávané rozhodnutí obsahuje více povinností, z nichž některé jsou zastupitelná a některé nezastupitelné, měl by soud nařídit výkon oběma postupy současně. Zákon umožňuje, aby práci provedl sám oprávněný, nebo ten koho si oprávněný zvolí. Zároveň uloží povinnému zaplatit náklady takové práce. Povinnost zaplatit náklady oprávněnému může být povinnému uložena i předem, jinak také před samotným provedením práce. Pokud by povinný takové náklady nezaplatil, může se oprávněný jejich zaplacení domáhat některým ze způsobů výkonu rozhodnutí pro uspokojení peněžité pohledávky.

9.11.2 Nezastupitelné plnění

Nezastupitelné plnění je takové plnění, které může být vykonáno pouze povinným. Podle § 351 OSŘ jsou vykonávána taková rozhodnutí, která ukládají provedení práce, kterou nemůže vykonat nikdo jiný než povinný. Dále jsou vykonávána také rozhodnutí, která ukládají jinou povinnost, jiné nepeněžité plnění (např. něco

strpět). Výkon rozhodnutí spočívá v tom, že se povinnému uloží pokuta až do výše 100.000,- Kč. Pokud by ani pak nesplnil povinnost, ukládá mu soud další přiměřené pokuty. Pokuty připadají státu a jejich zaplacením se povinný nezprošťuje splnění uložené povinnosti. Pro rychlost a úspěšnost výkonu rozhodnutí je důležité, aby i stát pokuty rychle a náležitě vymáhal.

9.11.3 Obnovení předešlého stavu

V tomto případě povinný, poté co splnil povinnost jemu uloženou v exekučním titulu, způsobil následně porušením uložené povinnosti změnu stavu, který rozhodnutí předpokládá. Soud oprávněnému povolí, aby se na náklady povinného postaral o obnovení stavu předpokládaného v rozhodnutí. Způsob obnovení uvede soud v usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí (§ 351a odst. 1 OSŘ). Tak jak u předchozích způsobů výkonu i zde může soud uložit povinnému zaplatit náklady na obnovu předem.

9.12 Exekuce na nepeněžité plnění podle EŘ

Stejně jako u všech způsobů provedení exekuce je úprava exekucí na nepeněžité plnění prakticky totožná s úpravou obsaženou v OSŘ. Je tomu tak především díky opakujícímu se ustanovení, tentokrát obsaženém v § 73: „*Nestanoví-li tento zákon jinak, použijí se na provádění exekuce ukládající jinou povinnost než zaplacení peněžité částky přiměřeně ustanovení občanského soudního řádu upravující výkon rozhodnutí k uspokojení nepeněžitých plnění.*“ Dále je v § 72 upravena exekuce provedením prací a výkonů. Drobné odlišnosti se přeci jen najdou, ale to jen z toho důvodu, že zde kromě soudu figuruje ještě osoba exekutora.

Například v případě exekuce vyklizením se zajištěním bytové náhrady musela soudní praxe vyřešit to, jestli bude právě exekutor posuzovat, zda oprávněný zajistil bytovou náhradu odpovídající vykonatelnému titulu. Nakonec bylo judikováno, že zajištění bytové náhrady posuzuje soud již při nařizování exekuce ve shodě s ustanovením § 343 OSŘ, neboť až zajištěním bytové náhrady se exekuční titul stává vykonatelným (R 3/2005, 24 Co 206/2003 KS Hradec Králové).

V § 72 odst. 1 EŘ je pak odlišně upraven způsob exekuce provedením zastupitelných prací a výkonů. Byl-li totiž již vydán exekuční příkaz na provedení takových prací, postará se exekutor o to, aby práce provedl pro oprávněného někdo jiný,

nedohodl-li se s oprávněným jinak. Oproti OSŘ, kde je na oprávněném, aby se rozhodl o tom, zda provede práci sám nebo ji nechá provést někým jiným, v EŘ o tom rozhodne exekutor tak, že nechá práci provést někým jiným. Pouze pokud by se dohodl s oprávněným, zvolí jiný způsob (např. že práce provede sám oprávněný).

Pokuty v případě nezastupitelného plnění uloží sám exekutor (usnesením nikoli exekučním příkazem), ale povinný je povinen je zaplatit na účet exekučního soudu.

10. Odklad výkonu rozhodnutí a exekuce

Smyslem tohoto prostředku je odložit provedení exekuce na určitou dobu z důvodu ochrany povinného před nepříznivými a neodčinitelnými důsledky okamžitého provedení exekuce.

10.1 Odklad výkonu rozhodnutí

Občanský soudní řád umožňuje odklad výkonu ze dvou důvodů uvedených v § 266. Jedním z důvodů je, že se povinný bez své viny ocitl přechodně v takovém postavení, že by neprodlený výkon rozhodnutí mohl mít pro něj nebo příslušníky jeho rodiny zvláště nepříznivé následky a oprávněný by nebyl odkladem výkonu vážně poškozen. Soud z tohoto důvodu odloží výkon pouze na návrh, z povahy věci lze mít za to, že půjde o návrh povinného. Druhým důvodem je pak to, že lze očekávat, že výkon rozhodnutí bude zastaven, soud tak učiní i bez návrhu. Soud odloží exekuci bez ohledu na to, zda je usnesení o výkonu rozhodnutí již pravomocné. V rozhodnutí o povolení odkladu by měla být uvedena doba, na kterou se výkon odkládá. O pokračování ve výkonu pak soud musí vydat rozhodnutí.

Soudní praxe jako důvod odkladu podle § 266 odst. 2 OSŘ shledala např. v souvislosti s řízením o zrušení výživného, kdy povinný podal návrh na zrušení vyživovací povinnosti. Soud musí pečlivě zhodnotit, zda může být takové řízení úspěšné a pak případně vydá usnesení o odkladu výkonu.

O odkladu soud nařídí jednání jen, je-li to nutné nebo stanoví-li tak zákon. V usnesení o odkladu výkonu rozhodnutí se soud také musí zabývat náklady řízení, které již vznikly oprávněnému. Proti usnesení je vždy přípustný opravný prostředek.

10.2 Odklad exekuce

Návrh na odklad exekuce se podává u pověřeného exekutora a je nově zavedena možnost exekutorovi odmítnout návrhy, které nemají potřebné náležitosti. Exekutor nemusí ani povinného vyzývat k doplnění potřebných náležitostí, ten však může podat ještě další návrh, který již náležitosti splňovat bude. Pokud by exekutor nevyhověl podanému návrhu na odklad, postoupí jej do 7 dnů k rozhodnutí exekučnímu soudu, který o něm bez zbytečného odkladu rozhodne, nejpozději do 15 dnů. Stejně jako v OSŘ i zde může soud i exekutor odložit provedení exekuce z důvodu, lze-li očekávat, že exekuce bude zastavena.

Nově se zavedl institut složení jistoty v exekuci, s jejímž složením je spojen odklad exekuce. Pokud je u exekutora složena jistota (tu může složit i osoba odlišná od povinného) ve výši vymáhané pohledávky, nákladů oprávněného a nákladů exekuce, exekutor nebo exekuční soud na návrh povinného odloží provedení exekuce do právní moci rozhodnutí o návrhu na zastavení exekuce podaném povinným a rozhodne o tom, že povinný není vázán zákazem nakládat se svým majetkem ode dne vydání rozhodnutí o odkladu. Nedojde-li k zastavení, použije se složená jistota na úhradu vymáhané pohledávky a nákladů, jinak se vrátí povinnému (§ 54 odst. 5 EŘ).

Pro úplnost třeba dodat, že do vydání rozhodnutí o odkladu exekuce nečiní exekutor žádné úkony směřující k provedení exekuce, nejde-li o zjevně bezúspěšný návrh.

11. Zastavení výkonu rozhodnutí a exekuce

Zastavení výkonu rozhodnutí a exekuce patří mezi další prostředky ochrany povinného po nařízení výkonu rozhodnutí a exekuce. Zastavením se neruší dříve vydaná rozhodnutí ani úkony, pouze se již v exekuci nepokračuje

11.1 Zastavení výkonu rozhodnutí

O zastavení výkonu rozhodnutí rozhoduje soud usnesením, které je vykonatelné doručením, soud však může rozhodnout o tom, že usnesení bude vykonatelné až po právní moci. Výkon rozhodnutí bude zastaven z důvodů, které jsou uvedeny v § 268 odst. 1 OSŘ pod písm. a) až h). Tyto důvody platí pro všechny

způsoby výkonu rozhodnutí, další důvody jsou pak stanoveny u jednotlivých způsobů výkonu. Výkon může být také zastaven pouze částečně.

Nařízený výkon rozhodnutí soud zastaví na návrh nebo i bez návrhu. Návrh se vyžaduje pouze u důvodu podle § 268 odst. 1 písm. c) OSŘ, kdy zastavení navrhuje ten, kdo navrhl jeho nařízení a u důvodu podle písm. g), kdy se vyžaduje návrh povinného. Zastavit výkon rozhodnutí lze v jakékoli fázi řízení. V době, kdy ještě běží lhůta k podání odvolání proti usnesení o nařízení výkonu, je na soudu, aby posoudil, zda je podání povinného odvoláním nebo návrhem na zastavení výkonu rozhodnutí. Soud posoudí podání podle jeho obsahu. Jsou-li však v podání obsaženy důvody jak pro odvolání, tak pro zastavení výkonu, měl by soud posoudit takové podání jako odvolání.

První zastavovací důvod je uveden v § 268 odst.1 písm. a) OSŘ. Výkon rozhodnutí bude zastaven, jestliže byl nařízen, ačkoli se rozhodnutí dosud nestalo vykonatelným. Pokud je tento důvod namítán ještě v době, kdy běží lhůta k odvolání proti usnesení, bude podání posouzeno jako odvolání, jelikož vykonatelnost je základním předpokladem pro nařízení výkonu rozhodnutí. Soud by neměl nikdy nařídít výkon rozhodnutí, pokud exekuční titul není vykonatelný, občas se ale stane, že rozhodnutí je nesprávně opatřeno potvrzením o vykonatelnosti.

Dalším důvodem pro zastavení je, pokud rozhodnutí, které je podkladem výkonu, bylo po nařízení výkonu zrušeno nebo se stalo neúčinným (§ 268 odst. 1 písm. b) OSŘ). Ke zrušení rozhodnutí může dojít např. v řízení o dovolání nebo zrušením předběžně vykonatelného rozsudku odvolacím soudem. Rozhodnutí, kterým se zrušuje exekuční titul, musí být pravomocné, až tehdy může exekuční soud řízení zastavit. Naproti tomu, pokud se rozhodnutí stalo neúčinným, existuje sice dál, ale nemá právní účinky.

Dále na základě důvodu pod písm. c) bude výkon zastaven, jestliže zastavení výkonu navrhl ten, kdo navrhl jeho nařízení. Promítá se tu dispoziční zásada. Návrh musí být podán oprávněným a musí z něho vyplývat, že výkon rozhodnutí má být zastaven. K zastavení výkonu rozhodnutí soud přistoupí neprodleně, zastavení tu plní úlohu zpětvzetí.

Dalším důvodem pro zastavení, uvedeným pod písm. d) je, pokud výkon rozhodnutí postihuje věci, které jsou z něho podle § 321 a 322 vyloučeny. Tento důvod se tak týká pouze výkonu rozhodnutí prodejem movitých věcí a nemovitostí (resp.

spoluvlastnických podílů). Bližší výklad o tom, které věci jsou vyloučeny z výkonu rozhodnutí, byl poskytnut v kapitole 9.4 Prodej movitých věcí.

Podle § 268 odst. 1 písm. e) OSŘ bude výkon zastaven, jestliže průběh výkonu rozhodnutí ukazuje, že výtěžek, kterého jím bylo dosaženo, nepostačí ani ke krytí jeho nákladů. V praxi se tento důvod příliš nevyužívá, v úvahu přichází např. tehdy, kdy po soupisu a odhadu movitých věcí vyplývá, že případný výtěžek nebude stačit ani k pokrytí nákladů řízení.

Na základě § 268 odst. 1 písm. f) OSŘ bude výkon zastaven, jestliže bylo pravomocně rozhodnuto, že výkon rozhodnutí postihuje majetek, k němuž má někdo právo nepřipouštějící výkon rozhodnutí. Takovým právem bude především právo vlastnické, ale i spoluvlastnické a právo držby. Opět se tento důvod omezuje pouze na prodej movitých věcí a vlastně i nemovitosti. Je nepřipustné, aby oprávněný uspokojil svou pohledávku z majetku třetí osoby. Třetí osoba se může bránit, jakmile je její věc pojata do soupisu. Musí tak učinit tzv. excindační (vylučovací) žalobou, ke které je pasivně legitimován oprávněný. Příslušným k jejímu projednání je okresní soud, u kterého je exekuce prováděna. Podkladem pro zastavení pak je pravomocné rozhodnutí o vyloučení věci ze soupisu.

Společně s písm. c) se v praxi nejčastěji používá k zastavení důvod podle § 268 odst. 1 písm. g). Výkon rozhodnutí bude zastaven, jestliže po vydání rozhodnutí zaniklo právo jím přiznané, ledaže by byl tento výkon již proveden; bylo-li právo přiznáno rozsudkem pro zmeškání, bude výkon rozhodnutí zastaven i tehdy, jestliže právo zaniklo před vydáním tohoto rozsudku. Nelze totiž vymáhat právo, které zaniklo. Právo může zaniknout např. splněním, započtením nebo promlčením. Soud se o tom prakticky nemůže dozvědět, tudíž je jen na povinném, zda bude zánik namítat.

Posledním zastavovacím důvodem v § 268 odst. 1 je uveden pod písm. h). Podle něj bude výkon zastaven, jestliže je nepřipustný, protože tu je jiný důvod, pro který rozhodnutí nelze vykonat. Toto ustanovení pozitivně nevymezuje žádný důvod. Zahrnuje velkou skupinu důvodů, které mohou vést k zastavení výkonu rozhodnutí a nejsou uvedeny pod jinými písmeny v § 268.

11.2 Zastavení exekuce

Exekuční řád nevymezuje skoro žádné důvody pro zastavení exekuce. Lze proto použít na základě § 52 odst. 1 EŘ důvody obsažené v § 268 odst. 1 OSŘ. Jediným speciálním důvodem, který je v EŘ obsažen, je podle § 55 odst. 5 případ, kdy exekutor zastaví exekuci, nesložil-li oprávněný přiměřenou zálohu na náklady exekuce. Nezastaví ji pouze tehdy, je-li oprávněný osvobozen podle zvláštního předpisu (od soudních poplatků) nebo je-li vymáháno výživné pro nezletilé dítě.

Vydal-li exekutor po nařízení exekuce více exekučních příkazů a v průběhu exekuce byl oprávněný již jedním ze způsobů zcela uspokojen, zbylé exekuční příkazy zruší. Pokud by se exekutor obracel na soud s návrhem na zastavení exekuce, bylo by to proti požadavku rychlosti řízení.

Návrh na zastavení může povinný podat u exekutora do 15 dnů, kdy se dozvěděl o důvodu pro zastavení exekuce. Podá-li účastník návrh na zastavení exekuce a pokud s návrhem souhlasí další účastníci, může exekutor rozhodnout o zastavení řízení. O zastavení exekutor rozhodne i v případě, kdy se účastníci do 30 dnů nevyjádří. Přesunutím tohoto rozhodnutí na exekutora se zbavil exekuční soud velkého množství případů, kdy o zastavení exekuce není mezi účastníky sporu. Nesouhlasí-li některý z účastníků, postoupí exekutor spis exekučnímu soudu, který o zastavení rozhodne. Exekutor rovněž exekuci může zastavit i bez návrhu, souhlasí-li s tím oprávněný. Nesouhlasí-li , požádá exekutor o zastavení exekuční soud. I exekuční soud může rozhodnout o zastavení bez návrhu.

12. Náklady výkonu rozhodnutí a exekuce

V nalézacím řízení je rozhodnutí o nákladech součástí toho rozhodnutí, jímž se řízení končí, kdežto ve vykonávacím řízení je rozhodnutí o nákladech obsaženo již při nařízení výkonu rozhodnutí nebo exekuce.

12.1 Náklady výkonu rozhodnutí

Podle § 270 OSŘ již v nařízení výkonu rozhodnutí soud uloží povinnost k náhradě výkonu rozhodnutí, aniž stanoví lhůtu k jejich splnění. Nařízení výkonu se

vztahuje i na tyto náklady. Oprávněný má nárok na náhradu všech účelně vynaložených nákladů výkonu rozhodnutí (§ 270 odst. 2 OSŘ). Mezi tyto náklady patří náklady na soudní poplatky a náklady právní pomoci poskytované advokátem. Výši odměny za zastupování advokátem (nebo notářem) se řídí zvláštním předpisem, v němž je stanovena paušální sazbou. Tímto předpisem je vyhláška č. 484/2000 Sb.

Náklady provedení výkonu podle § 270 odst. 3 OSŘ platí stát. Stát má pak ve věcech výkonu rozhodnutí o výchově nezletilých dětí proti povinnému právo na náhradu nákladů mimosoudního smírčího nebo mediačního jednání, které platil, pokud povinný není osvobozen od soudních poplatků. Na druhé straně oprávněnému může soud uložit, aby složil zálohu na náklady provedení výkonu rozhodnutí.

Zároveň se v ustanovení § 270 odst. 4 OSŘ odkazuje na použití obecné úpravy nákladů obsažené v § 147 až 150. Soud tak nemusí náhradu nákladů z důvodů zvláštního zřetele vůbec nebo částečně přiznávat. Zároveň oprávněnému nepřizná náklady, vzniklé jeho zaviněním nebo náhodou. Když soud návrh na výkon rozhodnutí zamítne nebo bylo návrhu vyhověno jen zčásti, musí rovněž rozhodnout o nákladech. V takových případech rozhodne soud o nákladech za použití obecných ustanovení o nákladech řízení.

Nařídí-li soud výkon rozhodnutí a rozhodne o nákladech, určí jen jejich výši, nikoli lhůtu k jejich plnění. Výkon totiž probíhá i pro tyto náklady. Odlišná je situace, pokud byl výkon nařízen pro nepeněžitě plnění. Pro vymáhání nákladů tady musí být stanoven jiný způsob než pro vynucení nepeněžitě plnění. Oprávněný má již při návrhu na výkon rozhodnutí na vybranou, zda bude chtít již vymáhat náklady (v takovém případě musí v návrhu určit způsob výkonu), nebo mu bude stačit to, že mu je soud přizná a bude je vymáhat později.

Dojde-li k zastavení nařízeného výkonu rozhodnutí, rozhodne soud o náhradě nákladů, které účastníkům prováděním výkonu rozhodnutí vznikly, podle toho, z jakého důvodu k zastavení výkonu došlo (§ 271 OSŘ). K zastavení výkonu může dojít z mnoha důvodů, pro rozhodnutí o nákladech je tento důvod určující. Soud zhodnotí procesní zavinění účastníků, bude to vždy na konkrétním posouzení případu. Soud také podle § 271 OSŘ může zrušit dosud vydaná rozhodnutí o nákladech výkonu, popřípadě uložit oprávněnému, aby vrátil, co mu povinný na náklady výkonu rozhodnutí již zaplatil. Při

zastavení výkonu rozhodnutí rozhodne soud většinou i o nákladech řízení usnesením, proti kterému je možné podat opravný prostředek.

12.2 Náklady exekuce

Co vlastně patří pod náklady exekuce je vymezeno v § 87 odst. 1 EŘ. Náklady exekuce jsou odměna exekutora, náhrada paušálně určených či účelně vynaložených hotových výdajů, náhrada za ztrátu času při provádění exekuce, náhrada za doručení písemností, odměna a náhrada správce podniku a je-li exekutor nebo správce podniku plátcem DPH, je nákladem rovněž příslušná DPH podle zvláštního předpisu.

Oprávněný má podle § 87 odst. 2 EŘ právo na náhradu nákladů účelně vynaložených k vymáhání nároku („náklady oprávněného“). Tyto náklady hradí oprávněnému povinný. Rovněž náklady exekuce hradí exekutorovi povinný. Jak náklady oprávněného tak náklady exekuce vymůže exekutor na základě příkazu k úhradě nákladů exekuce, a to některým ze způsobů určených v exekučním příkazu k provedení exekuce ukládající zaplacení peněžité částky (§ 87 odst. 4 OSŘ).

Nejvyšší soud ve svém Stanovisku Cpj 200/2005 uvedl, že ustanovení EŘ o nákladech exekuce nelze vyložit bez vědomí souvislosti s úpravou nákladů řízení o výkon rozhodnutí, zakotvenou v ustanoveních § 270 a § 271 OSŘ, že ustanovení exekučního řádu postihují zcela zjevně jen zvláštnosti vlastní exekučnímu řízení s tím, že jinak se uplatní důsledky obecné subsidiarity OSŘ. V exekučním řízení tedy platí stejné zásady. Pokud by byl návrh na nařízení exekuce zamítnut, platí, že povinný a exekutor mají právo na náhradu nákladů (pokud jim ovšem nějaké vzniknou). O nákladech rozhoduje exekuční soud, proti takovému rozhodnutí je přípustné odvolání. Odvolání proti rozhodnutí o nákladech exekuce, které se týkají nároků exekutora, může podat i sám exekutor.

Dojde-li k zastavení exekuce, hradí náklady exekuce a náklady účastníků ten, který zastavení zavinil. V případě zastavení pro nemajetnost povinného hradí paušálně určené či účelně vynaložené výdaje exekutorovi oprávněný. Pro takový případ zastavení se může oprávněný s exekutorem sjednat výši účelně vynaložených nákladů (§ 89 EŘ). Ustanovení § 89 EŘ je velmi podobné ustanovení § 271 OSŘ. I zde bude soud posuzovat procesní zavinění účastníka, které vedlo k zastavení. Ačkoli § 89 EŘ určuje při zastavení exekuce pro nemajetnost povinného zaplatit náklady exekuce

oprávněnému, i v tomto případě bude soud posuzovat konkrétní míru zavinění oprávněného. To stanovil jak Nejvyšší soud ve svém Stanovisku Cpj 200/2005 tak i Ústavní soud v usnesení sp.zn. III. ÚS 282/06.

Další spornou otázkou bylo, zda exekutorovi náleží odměna v případě, kdy byla exekuce zastavena po návrhu oprávněného, když povinný uhradil po nařízení exekuce vymáhanou pohledávku, aniž by exekutor učinil nějaký úkon. Soudní praxi v této otázce ovlivnil judikát Krajského soudu v Hradci Králové sp.zn. 19 Co 559/2003, který dovedl i s odkazem na vyhlášku č. 330/2001 Sb. o odměně a náhradách soudního exekutora, že zanikne-li pověření exekutora k provedení exekuce v důsledku jejího zastavení bez jeho zavinění, činí odměna exekutora nejméně 3.000,- Kč, bez zřetele k tomu, že žádný exekuční úkon nevykonal.

Stejně jako v nařízení výkonu rozhodnutí i v nařízení exekuce soud rozhoduje o tom, že exekuce se povede i pro náklady exekuce, které ovšem nijak nevyčísľuje. Jejich výši určuje až exekutor v příkazu k úhradě nákladů exekuce podle § 88 EŘ. Proti příkazu může podat účastník námitky do 8 dnů od jeho doručení. Pokud jim exekutor v plné míře nevyhoví, postoupí je bez zbytečného odkladu soudu, který o nich rozhodne do 15 dnů (§ 88 odst. 3 EŘ). Pro řízení o námitkách se subsidiárně použije OSŘ. Soud pak buď příkaz usnesením potvrdí, nebo námitky odmítne. Rozhodnutí o námitkách se doručí oprávněnému, povinnému a exekutorovi a není proti němu přípustný opravný prostředek.

Závěr

Ve své diplomové práci jsem se snažil co nejvíce srovnat úpravu výkonu rozhodnutí podle části šesté občanského soudního řádu a exekuce podle exekučního řádu. Exekuční řád, ačkoli jsou na něj názory rozporuplné, znamenal výrazné zlepšení stavu vymahatelnosti práva v České republice. Mezi jeho pozitiva patří především to, že zrychlil a zefektivnil vykonávací řízení. Exekuce podle exekučního řádu prováděna exekutorem, finančně zainteresovaným na vymožení alespoň vlastních nákladů, účinněji postihuje majetek povinného. Exekutorovi byly poskytnuty určité výhody, které soud nemůže při výkonu rozhodnutí využít. Úprava jednotlivých způsobů exekuce je však v obou zákonech prakticky totožná, jelikož exekuční řád většinou pouze odkazuje na

úpravu v občanském soudním řádu. Zajímavá by potom byla myšlenka, jak by vypadal výkon rozhodnutí, kdyby se nevytvořil EŘ, ale jen by se novelizovala hlava šestá OSŘ. Novela by obsahovala všechny změny, které do civilněprávních exekucí přinesl zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti, jen s tím rozdílem, že by vůbec nevznikla profese exekutora. V takovém případě by pak ale muselo dojít k výraznému posílení počtu zaměstnanců soudů, kteří by se zabývali pouze exekucemi.

O vyšší oblíbenosti exekucí podle EŘ mezi oprávněnými hovoří i čísla. Rok co rok se zvyšuje počet nařízených exekucí. Odvážím se tvrdit, že pro oprávněného je i snadnější podat návrh na nařízení exekuce, než návrh na výkon rozhodnutí. Oprávněnému stačí pouze podat návrh a o „zbytek“ se postará již exekutor. Nemusí o majetku povinného nic vědět, jelikož v návrhu nevybírám způsob exekuce.

V průběhu psaní mé diplomové práce se stala účinná novela exekučního řádu a to od 1.11.2009, která přinesla do praxe řadu změn. Podle mého názoru jistě převažují změny pozitivní. Ačkoli si mnozí exekutoři stěžují, že došlo k jejich výraznému administrativnímu zatížení a nedošlo také k navýšení jejich tarifu, přijatá novela by měla znamenat ještě větší ulehčení práce soudu, zjednodušení a zrychlení nařizování exekucí a tím vést i k posílení pozice věřitele. Zároveň se ale myslelo na povinného, aby nebyl v exekuci postižen nepřiměřeným způsobem (například zvýšení nezabavitelné hotovosti na dvojnásobek životního minima, zavedení požadavku na přiměřenost exekuce) a chrání především ty povinné, kteří se snaží aktivně řešit svůj dluh. Nicméně veškeré moje hodnocení je možná v této době (měsíc po nabytí účinnosti novely) ještě předčasné, protože skutečně objektivní hodnocení přijatých novinek bude možné až poté, jak se ukáží v praxi.

Seznam zkratek

DPH	daň z přidané hodnoty
EP	Evropský parlament
EŘ	zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti ve znění pozdějších předpisů
OSŘ	zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů
RozŘ	zákon č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, ve znění pozdějších předpisů
SJM	společné jmění manželů

Použitá literatura

- Bureš, J., Drápal, L., Krčmář, Z., Mazanec, M. Občanský soudní řád. Komentář. II. díl. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2006
- Grossová, M., Exekuce na peněžité plnění v současné praxi. 5. vydání. Praha: Linde, 2007
- Hlavsa, P. Exekuční řád a zákon č. 119/2001 Sb., s poznámkami a prováděcími předpisy. 3. vydání. Praha: Linde, 2008
- Kasíková, M., a kol. Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád). Komentář 1. vydání. Praha: C. H. Beck 2007
- Kurka, V. Přehled judikatury ve věcech výkonu rozhodnutí a exekuce. Praha: ASPI 2005
- Tripes, A. Exekuce v soudní praxi. 3.vydání. Praha: C. H. Beck, 2006
- Winterová, A., Civilní právo procesní. 5. vydání. Praha : Linde, 2008
- Winterová, A., Občanský soudní řád s vysvětlivkami a judikaturou. 3. vydání. Praha: Linde, 2007
-
- Důvodová zpráva k návrhu zákona č. 120/2001 Sb. Sněmovní tisk 725/0
- Důvodová zpráva k novele zákona č. 120/2001 Sb. Sněmovní tisk 804/0
- Kasíková, M., Exekuce u soudu prvního stupně. Právní rádce. 2003, č.6
- Kasíková, M., Evropský exekuční titul – nová fáze komunitární úpravy exekucí. Právní zpravodaj, 1/2006
- Roztočil, A. Kdo má nést náklady soudního exekutora při zastavení exekuce pro její bezvýslednost? Právní rozhledy. 8/2005
- Ševčík, L. Ještě jednou k náhradě nákladů exekučního řízení, jestliže exekuce byla zastavena, protože výtěžek nepostačí ani ke krytí jejich nákladů. Bulletin advokacie. 11-12/2005
- Winterová, A., Exekutor živnostníkem?, Právní praxe. 2/1998
- Winterová, A., Právní úvahy nad novým exekučním řádem. Právní praxe. 7/2001

Resumé

The purpose of my thesis is to analyse and compare current legal regulations of the civil executory proceedings pursuant to part six of civil proceeding code No. 99/1963 Coll and pursuant to Act No. 120/2001 Coll. The reason of my research is to properly compare both acts and criticise, if the differences in these acts are reasonable or not and also if there is a necessity of the duplicity of legal regulations.

The thesis is composed of twelve chapters, each of them dealing with different aspects of the execution process. Chapter One is introductory and defines basic terminology used in the thesis.

Chapter Two describes both acts, which regulate civil executory proceedings and also describe their relation. Chapter Three reviews, what all is presumption of the execution. In chapter Four are specified decisions and documents, which could be grounds for execution. Next in chapter Five I deal with cognizance. Chapter Six concentrates on who could be part of executory proceeding and also concentrates on a transfer of rights and obligations.

Chapter Seven deals with proposal for execution. This chapter consists of two parts, first part deals with proposal according to the civil proceeding code and second part deals with proposal according to Act No. 120/2001 Coll. Chapter Eight concentrates on process, which leads from the proposal to executory court order and according to Act No. 120/2001 Coll also warrant of execution issued by court executor. Chapter Nine illustrates each individual ways of execution, such as deceptions from payrolls, distraintment and others. Chapter Ten focuses on a stay of execution according to both acts. Chapter Eleven describes suspension of execution and last chapter is about costs of executory proceeding.

I think that enactment of Act No. 120/2001 Coll. improve efectivity of execution and also improve the position of creditors. The last amendment of Act No. 120/2001 Coll. also improved position of debtors. But I do not think, that the enactment was necessary because there was possibility of large amendment of part six of civil proceeding code, with same changes, which brought Act. No. 120/2001 Coll.

Název diplomové práce v anglickém jazyce: Enforcement and execution – a comparison

Klíčová slova v českém jazyce: výkon rozhodnutí, exekuce

Klíčová slova v anglickém jazyce: enforcement, execution